

Naročnina mesečno
15 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
oletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Ob 80 letnici Mohorjeve družbe

Na praznik sv. Cirila in Metoda, ki sta Slovanom prinesla črko in duha, je praznovala slovenska Mohorjeva družba osemdesetletnico svoje prenovitve in pravega vstopa v življenje, kamor jo je poklical škot Slomšek, eden najbolj slovenskih mož slovenskega naroda in največjih čestilcev svetih bratov. On, ki je ustanovil nedeljske šole, ki je pisal prve slovenske šolske knjige, ki je učil Blažete in Nežice za življenje, ni mogel pustiti, da bi v življenju in trudu vsakdanjih težav pozabili njegovi učenci črke, ki jih je naučil v letih mladosti, in duha, ki jim ga je posredoval z basnimi in veselimi drobtinami. Zato je hotel, da bi imel naš narod dobro branje tudi po šoli doma, zbrane trenutke tudi v trdem življenju, da bi se zbiral ob slovenski knjigi v večerih in spremljal sončno leto z mislijo na Boga, jezik in umno gospodarstvo. Tako je nastala Mohorjeva družba, ki pa ni našla tal med ljudstvom, dokler ga Slomšek ni vsega povezal s slovenskim religioznim čustvovanjem, spremenivši ga v družbo, v bratovščino. In odlej se je slovensko dobro branje raztekalo kot v potokih med vse ude narodnega telesa. Ne samo po dolinah, do vsake gorske vasice je prišel sv. Mohor in položil svoj dar mladini, ki je brala deci in starcem in jih učila slovkovati. Narod je bral in se učil živeti, umno kmetovati in domišljijo sprasčati ob daru sv. Mohorja, ki odlej se je osemdeset let hodi vsako jesen kot sv. Miklavž od hiše do hiše in je natrosil med najširše plasti že nad 21 milijonov dobrih knjig. Pa naj bi današnji dan ne bil praznik slovenske ljudske prosvete!

Ob tej priložnosti naj se spomnimo naporov in truda najnovejšega hrvatskega gibanja, ki nosi prelepo ime ABC in ki je zapostavilo na tisoče drobnih javnih kulturnih delavcev z idejo, da nauče hrvatskega kmeta — brati, vsaj brati, brati. Pred leti se je to gibanje pričelo po volji političnega narodnega vodstva in uspeh se ni pripeljal tja, kjer smo mi že leta in desetletja, skoraj pol stoletja po ne mali zaslugi prav — Mohorjeve družbe. Mohorjeva družba je lahko ponosna na svojo zgodovinsko poslanstvo: naučila je naš narod brati, pregnala je analfabetizem iz naše vasi in praktično rešila problem, ki danes zaposluje po drugih krajih toliko moči. Nadaljevala je Slomškovo nedeljsko šolo, vodila naše zimske tečaje ob večernicah in ob koledarju, postala je tako naša ljudska univerza, ko to gibanje še ni imelo tega visokega imena.

Ne samo, da je Mohorjeva družba naučila brati slovenskega kmeta, temveč mu je oblikovala tudi njegovo narodno zavest. Pogleda je iz Koroske, zibelke naše samostojnosti in našega groba, da je vezala Slovence iz vseh kronovin v eno samo enoto, v idejno združeno Slovenijo, katere najlepši odraz si videl lahko v seznamu družbenih udov v vsakokratnem koledarju. Tu se je zbirala Slovenija tudi iz zamejstva, z vseh kontinentov, tu si dobil naslove poverjenikov in udov iz Amerike in Avstralije in si se zavedel, da smo mi vsi Slovenci, da smo vsi udje enega naroda, udje ene družbe, prve, najstarejše, največje in najširše slovenske knjižne družbe. Kakor je bil koledar samo zunanji znak slovenstva, je bila notranja vsebina knjig vedno izraz naših narodnih teženj in Zgodovina slovenskega naroda — veliko pismo o slovenstvu?

In še to: da je slovenski narod danes tako povezan s Cerkvijo in katolištvom, da je ohranil tako živo versko kultiviranje in zavest, ali ni tudi tu iskati plemenitega dela Mohorjeve? Tu se je pokazalo delo te bratovščine, piae unionis, ki vodi narod ne samo v branje, ne samo v okrepljenje narodne zavesti, temveč tudi v plemenito življenje, dobro in pošteno, ki gleda svoj zadnji cilj v onostranstvu in zajema svojo notranjo silo iz vere? Da ni naš narod notranje razklan, uničen in pokvarjen, da ni ostal brez idealov in samopašen — tudi to je plod branja teh milijonov knjig, ob katerih so rastle v svojo duhovno osebnost naši dedje, naši starši in naj rastemo tudi mi, pravi sinovi svojih prednikov!

Dobre knjige med narod! To je geslo in namen Mohorjeve. Dobre povesti — povesti, grajene po vseh umetniških načelih, toda duhovno rastoče iz zdravih korenin. Dobre knjige — gospodarske, zgodovinske, hagiografske, poučne — pošiljati v množicah med narod — ali ni to dobro delo, najboljše med najboljšimi? In tudi tega se spominjamo danes ob 80 letnici Mohorjeve, in še zlasti tega: dobrih knjig med narod! Naj bo že ta ali druga založba, naj ve, da bo, dokler bo izdajala dobre knjige, poljudne in znanstvene, leposlovne ali gospodarske, vedno pa vsebujejo etične duhovne vrednote, iz katerih duhovno živi slovenski narod, opravljala najboljše delo za narod in bo »zaslužna za domovino«. Črka naj ima dobrega duha, slovenskega iz narodne zavesti, katoliškega iz verske vneme in plemenitega iz želje po človeka vrednih dejanjih. Tedaj bo tudi slovenski narod segal po knjigi in jo priznaval za svojo in gledal v njej svojo pot. Je sicer današnji

Francija je prekinila diplomatske zveze z Anglijo

Francoska vlada je pohvalila
junaški nastop svojega ladjevja proti Angležem pri Oranu

Clermont-Ferrand, 5. julija. (Havas.) Ministrski svet je vzel na znanje poročilo o neupravičenem napadu angleške eskadre na francosko mornarico ter izrazil svoje priznanje zadržanju in junastvu francoske mornarice. Ministrski svet je sklenil prekiniti diplomatske zveze z Anglijo.

Seja francoskega senata

Zeneva, 5. julija. Po vestih iz Vichya je bila seja francoskega senata, katere se je udeležilo 57 članov. Sejo je vodil podpredsednik senata. Podpredsednik francoske vlade senator Laval je

podal poročilo o diplomatskem in političnem položaju in obvestil člane senata o prekinitvi diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo. Nato je Laval govoril o načrtu za novo francosko ustavo. Navzoči so Lavalovo razlago odobrili.

Francoski senat šteje nad 300 članov. Predsednik senata je Jeanneney. Majhno število senatorjev, ki je bilo na seji, je izredno znatno.

Vichy, 5. julija. AA. (Havas.) Včeraj se je vršila ožja seja članov francoske vlade. Seji so prisostvovali Petain, Laval, Marquet, Weygand, Butillier, Baudoin in Alibert. Seji je predsedoval predsednik republike Albert Lebrun.

Pojasnila poveljnika francoske mornarice

Zeneva, 5. julija. DNB: Francoski poveljnik mornarice je izdal o priliki dogodkov pred Oranom službeno sporočilo, v katerem pravi:

Podadmiral Janouli je, čim je dobil britanski ultimatum, odgovoril, da bo na prvi topovski strel, namenjen njegovim ladjam, vsa francoska mornarica nastopila proti Veliki Britaniji. Dalje poročilo pravi, da je francoski glavni admiral ukazal mornarici, naj na silo odgovori s silo.

Poročilo dalje pravi, da sta francoska vlada in francoski glavni admiralni štab ukazala mornarici takoj streljati in da je o tem sklepu francoska vlada obvestila tudi francosko-nemško komisijo za premirje v Wiesbadenu. Franciji ni mogoče ničesar očitati. Dalje poudarja službeno sporočilo, da Nemčija in Italija s pogodbo o premirju nista zahtevali, da se jim izroči francoska vojna mornarica, temveč sta edino zahtevali, naj se francoska vojna mornarica razoroži in zbere v francoskih pristaniščih ter naj ohrani svojo redno posadko in svoje strelne tako, da ima francosko-nemška komisija za premirje pravico nadzirati mornarico.

Dalje je v sporočilu rečeno, da Francija ne bi nikdar pristala na to, da bi izročila svojo nepremagano vojno mornarico.

Maršal Petain, Daladier in zunanji minister Baudoin so vsaj 20 krat pojasnili to francosko stališče Churchill, prvemu lordu admiralitete Aleksandru, glavnemu poveljniku britanske mornarice in britanskemu veleposlaniku.

Dalje je rečeno, da mora francoski glavni ad-

miralni štab ugotoviti, da težki in usodni udarci, ki so zadeli Francijo, niso izzvali posebnega občutja pri britanskih vodilnih osebnostih, pri katerih se je celo pojavila misel, da bi bilo treba izkoristiti te dogodke, da bi se Velika Britanija mogla polastiti na lahek način francoske vojne mornarice. Toda tega mornarica nikakor ni zaslužila, da ji kdo zabode nož v hrbet na Churchillov ukaz, ki je pozimi naravnost rotli francoski glavni admiralni štab, naj da na razpolago glavni del svojih sil za zaščito kanadskih prevozov in je s tem priznaval, da britanska admiraliteta trenutno ne razpolaga več z zadostnimi silami. Admiral Darlan ni izgubil pisma, s katerim se mu je Churchill zahvalil za to uslugo. Prav tako navaja poročilo, da je britanski admiral Somerville, ki je vodil napad pred Oranom, še pred potekom ultimata poslal letala, ki so položila magnetične mine pred izhode iz pristanišča v Oranu in Mers-el-Kebirju. Zato je bil očiten znak sovražnosti. O francoskih izgubah pa pravi sporočilo francoskega glavnega štaba, da je po obvestitvah, ki jih je dosegal admiralni štab dobil, stara oklopnica »Bretagne« zletela v zrak, dočim je na linjskih ladjah, »Dunkerque« in »Provence« ter na na križarki »Mogador« izbruhnil požar. Na koncu pravi sporočilo:

Francoski mornarji, ki so polah 6 mesecev napenjali vse sile, da bi dali britanski vojni mornarici, ki sama ni mogla več obvladati ogromne naloge, ki ji je bila postavljena, pomoč, so s ogorčenjem izvedeli za izjavo, katero so storili njihovi bivši vojni tovariši.

Odmev pomorske bitke po vsem svetu

Angleški tisk meni, da se je moralo tako zgoditi

London, 5. julija. (Reuter.) Britanski tisk posveča veliko pozornost dogodkom, ki so se odigrali v Sredozemskem morju. »Daily Mail« pravi:

Vsi bodo veseli, ker je bila večina francoske mornarice odtegnjena sovražniku, vendar pa se bo vsako istočasno pridružil Churchillovi bolečini zaradi žalostne dolžnosti, katero smo morali izvršiti. Naše ljudstvo obsoja prav tako kakor jo bo obsodila zgodovina: namreč brezumno in zlobno politiko ljudi iz Bordeauxa. Potrebno je bilo imeti pogum in visoko moralo ter izdati tak ukrep proti francoski mornarici. To je bila lepa akcija, katero je vodil velik človek. »Daily Herald« pravi: Drugače se ni dalo narediti in taka akcija je bila neizbežna. Naša varnost je narekovala tak ukrep prav tako, kakor jo je narekovala naša dolžnost do človeštva. Mi se jezimo na perfidno kliko v Franciji, ki nam je vsilila odvratno potrebo, da se borimo z našimi prijatelji. Naša bolečina zaradi francoskih mornarjev, ki so bili napadeni in ki so trpeli v akciji na Sredozemskem morju, je skoraj nepopisna. Njihova izbira je bila ravno tako žalostna in strahotna kakor naša.

Nemški list napada Churchilla

Berlin, 5. julija. AA. (DNB.) Včerajšnji Churchillov govor v spodnjem domu, s katerim je podal potek napada britanske mornarice na francoske ladje, je povzročil zgražanje v nemškem ti-

sku. Nemški listi menijo, da je včerajšnji Churchillov govor zelo značilen za britansko miselnost. »Berliner Börsen Zeitung« pravi, da je Churchillov govor hinavski in drzen in da je opravičevanje zločina, ki je bil včeraj izvršen v Oranu tak, da mora človeka prevzeti groza, čim namreč sliši tisto, kar je izrekel Churchill. Svetovna zgodovina bo izrekla svojo sodbo o Churchillu in o vseh tistih, ki so mu na včerajšnji seji parlamenta živahno ploskali. Dan, ko bo izročena ta obsodba, za to gospodo, ni daleč.

»Hamburger Fremdenblatt« pravi med drugim: Velika Britanija je izvedla napad na francoske vojne enote, ki so bile v pristanišču. Ta napad je zelo značilen in je dokaz za stališče in pojmovanje Angležev. Usoda je tako hotela, da pride bodočnost britanskega imperija na kocko in da je imperij postavil na kocko človek tipa Churchilla. List nato pravi, da je Churchill šef vojne stranke, šef tistih ljudi, ki so do skrajnosti neskrupulozni. Kar se tiče samega Churchilla, pravi list, da je v svoji karieri že dosegal večkrat pokazal, da zna izvesti podobna dela, kakor ga je včeraj izvedla britanska mornarica na njegov ukaz. V Oranu je bila prelita kri tistih, ki so si bili do včeraj prijatelji. Churchill želi, da se vojna nadaljuje za vsako ceno proti vsem in vsakemu.

»Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz« pravi: Britanska mornarica, ki se je neprestano izogibala spopadu z nemško mornarico, je imela vendar zadosti poguma, da je nenadoma napadla francoske vojne enote tedaj, ko so bile te enote v pristanišču in niso imele nobenega namena storiti napad. Članek zatem ugotavlja, da je

britanska mornarica izvedla napad do včerajšnje zaveznika in da je ta napad izzval obsodbo vsega sveta.

Kaj piše italijanski tisk

Rim, 5. julija. AA. (Setfani.) »Corriere della sera« se bavi z včerajšnjim Churchillovim govorom in naslavlja svoj uvodnik z »razbojniška moralca«. Članek pravi, da presega Churchillov govor vse, kar se je sedaj smatralo za cinizem in hinavščino. Še nikdar niso bile v parlamentu iznešene take stvari, kakršne je izgovoril Churchill, ki je poskušal opravičiti bojazljivo razbojniško dejanje. Najbolj žalostno pa je to, da je ves spodnji dom ploskal na te besede. Sicer pa je dobro, da se je to pripetilo, ker bo odlej ves svet vendarle spoznal, kdo so Angleži in česno so sposobni. Včerajšnji napad Angležev na svojega bivšega zaveznika je končni zazklječ in konec moči britanske mornarice.

»Messaggero« končuje svoj komentar pod naslovom »Morski razbojnik« in pravi, da je napad na francosko mornarico dejanje, kakršno v zgodovini še ni bilo narejeno. Velika Britanija, nadaljuje list, je podala nov dokaz za svojo sebičnost in se proslavila s tistim, čemur pravimo mi barbarstvo, oni pa nazivajo veliko »zmago«. Vrhunec pa tvori Churchillov govor zaradi svojega cinizma. »Popolo di Roma« pravi, da tisto, kar je bilo storjeno v Oranu, ni v čast Veliki Britaniji. Kar se pa tiče Churchillovega govora pa pravi list, da je ta govor dokaz skrajnega cinizma.

Rim, 5. julija. AA. (DNB.) Angleško postopanje proti francoskim vojnim enotam se komentira v Rimu kot odločen preokret v nadaljnjem razvoju mednarodnega položaja. Angleška vlada je s tem javno prekinila zavezniško zvezo s Francijo ter postopala napram njej kot proti sovražniku. Nastala je prekinitve med obema demokracijama tudi formalno. V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da bo ta primer vplival tudi na one kroge v Združenih državah, ki so želeli reševati »kršne pravice svobode«.

Rim, 5. julija. Stefani: Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Prekinitev diplomatskih stikov med Francijo in Anglijo, ki ne bo edina niti najtežja posledica napada v Oranu, označuje predvsem konec eporazuma med Francijo in Veliko Britanijo, ki tudi ni več episodna borila se v bodočnosti. Če ta dogodek spravimo v zvezo z vojno, ki je v teku, potem se lahko pojasnijo neposredne posledice in akcija, katero je Churchill odločil izvesti. To dejanje utegne dati tej vojni zgodovinski pomen, namreč v vojni evropske celine proti usodnemu vmešavanju Velike Britanije, ki je že od časa kraljice Elizabete potiskala en narod proti drugemu na kontinentu v boj, stremč pri tem za imperialno politiko ter za dosego finančne in gospodarske nadoblasti. Napad na »Altmark« v norveških vodah je bilo dejanje, ki je prekršilo mednarodni zakon.

Spominjajoč se slavnega Laffayeta, ameriški narod ne bo ničesar storil, da bi podprl Anglijo v primeru, da bi prišel v spopad s Francijo, s katero ga vežejo močnejša čustva, kakor so premočni obziri finančnega prolita. Od 35 let nazaj zida Foreign Office svojo politiko na račun, da bodo Združene države podprle Veliko Britanijo v vojni samo v primeru, če se bo Francija borila na strani Velike Britanije. Tu je naredil Churchill hudo napako in ta pogreška se lahko primerja samo z Chamberlainovimi napakami.

Špansko mnenje

Madrid, 5. julija. AA. (DNB.) Španski listi se obširno bavijo z napadi angleških ladij na francoske enote v Oranu. »Alcazar« naglašja poštvalnost francoskih mornarjev v tej borbi. »Pueblo« smatra, da je ta bitka začetek razprtij med Francijo in Veliko Britanijo.

Odmev na Švedskem

Stockholm, 5. julija. AA. (DNB.) »Stockholm Stidigende« pravi, da je povzročil napad angleške mornarice na francoske vojne ladje na Švedskem veliko presenečenje. List smatra, da bo spopad angleške in francoske mornarice imel dalekosežne posledice.

»Svenska Dagbladet« komentira Churchillov govor ter posebno naglašja, da je angleški parlament posebno odobraval izjave angleškega predsednika v zvezi z napadom na francoske pomorske enote. To odobravanje je zelo značilno.

Angleško brodovje, ki je napadlo

Madrid, 5. julija. AA. (DNB.) Po vestih iz Algecirasa sta se borbe pri Oranu udeležili tudi angleški vojni ladji »Hood« in »Resolution« ter ena težka križarka in osem rušilcev, ki so se sedaj vrnili v Gibraltar.

London, 5. julija. AA. Gotovo število francoskih vojnih ladij se nahaja v škotskih vodah.

General de Gaulle se mora javiti vojnemu sodišču

Zeneva, 5. julija. DNB: Po vestih iz Clermont-Ferranda je bil generalu de Gaulle, ki mu je že prejšnji vladni ukaz odvzel vse funkcije, poslan poziv, naj se v določenem roku prijavi vojaškemu sodišču 17. armadne oblasti.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno v vsej kraljevini. Večje vedrine bodo v južnih krajih. Krajevne nevihte in deževje. Toplota se bo še znižala.

Komu pripada Besarabija

O Besarabskem vprašanju prinašajo švicarski listi informacije, ki so zaradi svoje velike objektivnosti vredne omenbe in upoštevane.

Aneksija Besarabije, ki jo bodo Sovjeti najbrž združili z »Moldavsko socialistično sovjetsko republiko«, iz katere je zadnjih 22 let izhajala boljševiška propaganda, ki je obdelovala Besarabski živelj pod Romunijo, je po svojem načinu vplivala na vso Evropo mučno, tem bolj, ker je mir na Balkanu postavila na hudo preizkušnjo. Napetost evropskega položaja se po aneksiji Besarabije gotovo ne bo zmanjšala, ampak raje povečala, ker nihče ne ve, kakšne namere Sovjeti za tem skrivajo.

To vprašanje pa je treba ločiti od drugega vprašanja, koliko je upravičena zasedba Besarabije po Sovjetih, kolikor se tiče narodne pripadnosti njenega prebivalstva, njene zgodovine in miselnosti. Cisto enostavno to vprašanje ni, zdi se pa s tega stališča vsej Evropi kot nekaj naravnega. Na vsak način je zasedba Besarabije nekaj drugega kakor to, kar se je zgodilo na Finskem, ali kar se godi v baltičkih državah. Več ali manj je ves svet prepričan, da je Romunija leta 1918. storila napak, da je izrabila revolucijo v Rusiji, da si je prisvojila Besarabijo. Sicer navdušenje Besarabskega prebivalstva, da je zdaj zopet pripadlo Rusiji kot sovjetski državi, gotovo ni preveliko, vendar pa je v tem prebivalstvu zmerom živelno čustvo, da spada k ruskemu kulturnemu krogu, ne pa k romunskemu.

Romunska vlada se je zmerom sklicevala na to, da je večina prebivalstva po plemenu in jeziku v tej značilno prehodni deželi moldavanska, oziroma romunska, dočim je Sovjetija na tem stališču, da je večina moldavskega ljudstva ukrajinskega porekla. V resnici sta moldavanski in ukrajinski živelj v tej deželi ustanovila neko soživelje, v katerem je do polovice 19. stoletja vsekozi prevladovala ukrajinska kri in miselnost, na čemer tudi 900 letno turško gospodstvo ni ničesar izpremenilo. Vzrok, da so Moldavani, ki govorijo in čutijo ukrajinsko, s časom padli po odstotku pod romunsko govoreče prebivalstvo, je v tem, da je svojčas carska Rusija v svoji veliki zaslepljenosti preganjala ukrajinski jezik in kulturo in je tako del Ukrajincev počasi sprejel romunski jezik. Bukareška statistika je računala 65% Romunov v Besarabiji, kar pa je najmanj za 20% pretirano. Romunskih Moldavanov bo kakih 40%, visoko računano, ki so večinoma kmetje, ki zelo primitivno obdelujejo žitno rodno zemljo; tisti kmetje pa, ki stoje na višji stopnji, goje intenzivno živinorejo in vinarstvo ter kmetijsko zadružništvo, so Ukrajinci in Velikorusi pa nemški naseljenjci. Trgovina in obrt pa sta skoraj izključno v židovskih rokah. Židov je nad 16% celokupnega prebivalstva. Ukrajinski, velikorusi in židovski živelj tvori tudi tri četrtine mestnega prebivalstva in skoraj vsa inteligenca je iz tega živilja, ki se je čutil vedno bitno zvezanega z Rusijo, oziroma z rusko kulturo in miselnostjo. Romunskemu živelju so bili najbolj sovražni prav Židje, ki so vedno bili zasedrani v Rusijo, čeprav jih je tudi ruski carizem večkrat preganjal. Pod romunsko upravo so Židje postali prepan fanatični sovražniki Romunije.

Res je, da ruska državna misel v Besarabiji ni starejša kot 130 let, ko je namreč Rusija začela Besarabijo prisvajati sebi, kar je v zvezi z ruskim carskim imperializmom, ki je deželo suatral kot prehod na Balkan in v Carigrad. V 15. stol. so vpadli v Besarabijo kozaki, da pravoslavni narod osvobodijo turškega jarma. S Turčijo se je začel resno prepirati zaradi Besarabije Peter Veliki, toda šele Aleksander I. se je posrečilo Besarabijo odtrgati od Turčije, ki mu jo je prepustila v bucareškem miru 1812, ko so bile meje ruskega carstva pomaknjene do Pruta. Po nesrečni krimski vojni je Rusija morala jugozapadno Besarabijo leta 1859. odstopiti Romuniji, ki jo je pa obdržala samo do leta 1878., ko je Rusija po vojni s Turčijo dobila Besarabijo nazaj po določbah berlinskega kongresa. Od takrat je upravljala deželo 40 let do boljševiške revolucije. V teh 40 letih je gubernija Besarabija, ki obsega 45.000 kvadratnih kilometrov s 3 milijoni prebivalcev, zelo tesno zrastle z Rusijo, tako da nihče v Besarabiji po zlomu carizma ni jemal v misel združiti z Romunijo. Takrat je tudi postala najbolj žitna pokrajina ruskega cesarstva.

Leta 1917., ko je padlo carstvo, je Besarabija zahtevala od prve začasne demokratične vlade v Petrogradu avtonomijo; v pozni jeseni tega leta se je sestavil v Kišinevu Besarabski deželni svet iz 120 članov. Ta svet je ustanovil demokratiško moldavsko republiko, ki pa je bila del unije ruskih demokratičnih republik. Šele boljševiki, ki so navali na deželo, so dali povod, da je ta deželni svet poklical marea 1918 na pomoč romunsko armado. Toda romunska vlada se je morala takrat po pogodbi v Jassiju obvezati, da bo Besarabijo po roku dveh mesecev zopet izpraznila. Romunija pa tega ni storila, ampak pritiskala na deželni svet, da je sklenil združitev moldavske republike z Romunijo in je odklonila predlog Sovjetske unije, da bi se izvršil plebiscit. Zaradi tega so se tudi zapadne velesile dolgo pomišljale, da bi združitev Besarabije z Romunijo potrdile in so storile to šele

Izjava nove romunske vlade

Bukarešta, 5. julija. Rador: Nova romunska vlada Gigurtija je objavila deklaracijo, v kateri pravi: Država se nahaja pred odločilnimi problemi na polju zunanje in notranje politike. Kar se tiče zunanje politike bo romunska vlada izvajala politiko iskrene integracije v sistemu Rim-Berlin. To politiko bo vlada izvajala ne samo kot izraz političnega stanja, temveč tudi kot logično posledico politične ideologije članov vlade in izraz miselnosti vsega naroda.

Istočasno želi vlada vzdrževati najboljše in najpriečnejše odnose z vsemi svojimi sosedi, smatrajoč, da je mir v tem delu Evrope eden izmed neobhodno potrebnih pogojev za ohranitev višjega političnega reda. V tem smislu se morajo naše regionalne zveze smatrati kot etape v tej politiki. Kar se tiče ostalih držav, smatra vlada za svojo dolžnost ohraniti tudi v bodoče one zveze, ki lahko služijo ohranitvi miru in obnove Evrope. Kar se tiče notranje politike, je vlada trdno odločena zagotoviti mir in red ter varnost v državi. Vsi oni, ki širijo neresne vesti, da bi povzročili nered, bodo brez nadaljnjega prisiljeni k molku.

Pozivamo vse Romune, naj se zberejo okoli prestola. Vlada razume žalost romunske vojske, ker ni mogla dati izraza svojemu junaštvu, ter bo storila vse, kar je v njeni moči, da se okrepi moč romunske vojske. Vlada bo posvetila veliko pozornost gospodarskim vprašanjem ter je odločena skrbeti za to, da dobita delo in proizvodnja pravično nagrado. Vlada bo posvetila veliko pozornost vprašanju beguncev iz Besarabije in Bukovine, ter bo tudi to vprašanje rešeno. Vlada je izraz vseh nacionalnih smeri v državi ter jo bodo vodila načela nacionalne integritete. Ta načela se bodo izvajala metodno ter v okvirju splošnih ukrepov za izvajanje načrtov vlade, da bi bil uspeh zagotovljen. Prepričani smo, da bodo program vlade sprejeli in odobrili vsi Romuni.

Rim, 5. julija. b. Po sestavi nove romunske vlade izražajo italijanski listi zadovoljstvo, da sta v vladi kot predsednik Gigurta in kot zunanji minister Manulescu. V poročilih iz Bukarešte trdijo dopisniki italijanskih listov, da se romunski senat in zbornica ne bosta več sestala, ker bosta te dni verjetno razpuščena. Nova romunska vlada pripravlja načrt nove ustave, s katero bo politična in administrativna struktura romunske države postavljena na povsem nove temelje in bo v zvezi s tem ustanovljena nova korporativna zbornica.

Minister Roth še ni prevzel poslova

Bukarešta, 5. julija. b. Nemški senator Roth, ki je imenovan za ministra za narodne manjšine v novi romunski vladi, še ni prisegel. On je prevzem ministrskega položaja vezal z gotovimi poročili, ki naj bi mu jih dala romunska vlada. On predvsem zahteva, da mora ministristvo za narodne manjšine biti stalna ustanova, ki jo bo vodil predstavnik nemške narodne manjšine. Končno je minister Roth zahteval, da se mo-

dve leti pozneje, to je leta 1920., angleški parlament pa je ta sklep potrdil šele leta 1923., francoski pa celo eno leto pozneje.

Če bi se bila romunska vlada potrudila, da Besarabijo kulturno in gospodarsko dvigne, bi bile mogoče ruske tradicije v Besarabiji počasi izginile. Toda tega Romunija ni umela. Sicer je z agrarno reformo leta 1919. veleposestva precej razlatala, toda mala posest, ki je na ta način nastala, ni bila sposobna življenja. Statistike žetev so celo izkazovale nazadovanje. Čeprav Besarabski kmet za ruske kolhoze, ni niti malo navdušen, pa je vendar rad poslušal rdečo agitacijo iz Baltija, ki je glavno mesto rdeče moldavske sovjetske republike. Romunska vlada je tudi storila napako, da si je židovstvo s preganjanjem popolnoma oddaljila, zaradi česar je prav židovska inteligenca bila tista, ki je pripravljala tla za to, kar se je sedaj zgodilo.

Take so stvari v kolikor mogoče objektivni luči.

rajo sprejeti zahteve nemške narodne manjšine, ki so bile večkrat jasno izražene in so načelno tudi že sprejete. Vodilne nemške osebnosti v Romuniji so imele v Bukarešti snoči sestanek z Rothom ter so proučevale sedanjí položaj. Odločitev o vstopu dr. Rotha v vlado bo padla v kratkem času.

Težave francoskega poslanstva v Bukarešti

Bukarešta, 5. julija. b. Francoski poslanik v Bukarešti Thierry je izjavil svojemu osebu, da ni mogoče dobiti nič več denarja za nadaljnje vodstvo poslanstva. Dalje poročajo, da je Thierry raztolmačil osebu, da tudi on že dva meseca ni dobil svoje plače in je tudi njegova bodočnost nezanesljiva. Zaradi tega je osebe poslanstva danes pospravilo svoje kovčge. Eden izmed članov poslanstva je izjavil dopisniku »United Pressa«, da francosko osebe nima niti denarja za povratek v Francijo.

Kai se je dogajalo v Galacu

Bukarešta, 5. jul. (MTI.) Kakor znano, je v nedeljo zvečer v Galacu prišlo do zelo krvavih komunističnih izredov. Po sedanjih informacijah so izredne povzročili sovjetski padalci, ki so se spuščali na desni strani Pruta in tamkajšnje delavstvo nahujskali k oboroženemu upor. Zbrala se je množica do 2.000 oseb, ki je demonstrirala po ulicah, vzdikala Sovjetom in zahtevala, da pokrajino zasedejo Sovjeti. Romunsko vojaštvo je demonstrante, ki so tudi streljali, razglobo z oboroženo silo, pri čemer je bilo veliko mrtvih in ranjenih. Mnogo oseb je bilo tudi prijetih. Romunske oblasti dolže predvsem žide, da hujskajo proti romunskim oblastem, hoteč pripraviti zasedbo delov romunske zemlje po Sovjetih.

Podpora sv. očeta romunskim beguncem

Rim, 5. julija. AA. DNB: Sv. oče je poslal po apostolskem nunciju v Bukarešti večji denarni znesek kot pomoč za romunske begunce iz Besarabije in Bukovine.

Arabci se pripravljajo na boj za neodvisnost

Damask, 5. julija. m. Zadržanje Emirja Abdula, enega izmed kandidatov opozicije za prestol siriskega kralja je postalo v zadnjem času precej aktivno. Čeprav je Abdulah znan kot velik anglofil, je navzlic temu zadnje dni poslal svojega zapnika na sestanek z voditeljem vstajev Fezvi Kavkelom, ki je svoječaso vodil ostre borbe proti Angliji v Palestini. Abdulahov odposlanec se je sestel tudi z velikim Muftijem jeruzalemskim. Po dose-danem protiangelskem združenju omenjenih voditeljev Arbecv zadnje razgovore Emirja Abdula tolažljivo kot pripravo za splošno akcijo vseh Arabcev za osamosvojitve.

Bayrut, 5. julija. m. Zaradi odhoda nekaterih francoskih enot, predvsem tistih, ki so odšle v Palestino, so gotovi arabci krogi po svojih agentih pokupili velike množice orožja in municije. Prav tako je neki francoski polk tujske legije pri prehodu iz Sirije proti Palestini med mestoma Druzi in Imilarjem vso svojo vojaško opremo izročil arabskim upornikom Fezvi Kavkela. Sirijska vlada zaradi naglega razvoja zadnjih dogodkov namreč ni mogla pravočasno zapreti meje.

Bayrut, 5. julija. m. Vodja opozicije Abdulrahman Sehbender je dal navodila svojim pristav-

Eksplodizija na newyorški razstavi

Newyork, 5. julija. Reuter: Po sporočilu policijskega komisariata je bomba, ki je eksplodirala v angleškem paviljonu, bila že prej tam skrita. Takoj ko so našli bombo, so poklicali policijo. Toda bomba je eksplodirala ob 16 po krajevem času v trenutku, ko so jo odstranjevali. Eksplodizija je napravila tudi škodo na poljskem paviljonu. V trenutku eksplodizije se je na razstavi nahajalo 168 obiskovalcev. Več ljudi je popolnoma raztrgalo, kar je povzročilo pri obiskovalcih veliko potrtost in ogorčenje.

Newyork, 5. julija. Reuter: Naknadno sporočajo, da se eksplodizija na newyorški mednarodni razstavi ni dogodila pred angleškim, temveč pred poljskim paviljonom, ki se nahaja v bližini angleškega. Ubite so bile tri osebe, več pa je laže ranjenih. Policija vodi obširno preiskavo.

Newyork, 5. julija. Reuter: Zaradi bombnega atentata, ki je bil izvršen pred poljskim paviljonom na mednarodni razstavi je bila izvedena obsežna preiskava, v kateri sodeluje 18.000 detektivov newyorške policije.

Razmere v novi Franciji

Vichi, 5. julija. b. Francoska vlada je sporočila uradno, da še ni mogoče dati točno pojasnilo, kdaj se bo pričela demobilizacija posameznih vojaških enot. Demobilizacija se izvaja po določbah mirovnega sporazuma in po navodilih komisije iz Wiesbadena, pri čemer vze-

Angleška vlada še ni obveščena o prekinitvi zvez s Francijo

London, 5. julija. t. (Reuter.) Angleška vlada še ni prejela uradnega obvestila o tem, da je Francija prekinila z Anglijo diplomatske zveze. Angleški vladi je bil popoldne samo izročen zelo oster protest zaradi dogodkov pred Oranom.

Popoldne ob 16.30 pa je prišel v zunanje ministrstvo odpravnik poslov francoskega veleposlanstva Cambon in izjavil, da je podal pravkar odstopno izjavo, da odlaga službo v francoski diplomaciji. Zunanjemu ministristvu je bilo sporočeno, da uradnik Castellane vodi posle francoskega veleposlanstva.

Francoski veleposlanik je že prej odstopil.

Naloge Petainove vlade

Bern, 5. julija. »La Suisse« piše z ozirom na nameravano ustavno reformo v Franciji med drugim naslednje: Po porazu išče Francija polagoma novo življenje. Prva naloga Petainove vlade je ustavna reforma, ki bo dala vladi večjo svobodo dela in tudi večjo stalnost. Razume se, da ljudje, ki so nase vzeli odgovornost in zaprosili za premirje, da rešijo od Francije, kar se je še dalo rešiti, nečajo biti izpostavljeni intrigam, ki bi preprečevale njihovo obnovitveno delo, katero so pričeli v deželi, da jo ozdravijo tistih napak, ki so vzrok porazu.

Maršal Petain gotovo ni sklenil položiti orožje zaradi tega, da bo sedaj šlo vse po stari poti. Petain hoče obnoviti deželo in vlado odtegniti parlamentarni samovolji. Ako sedanja vlada hoče ostati na oblasti, ni drugega sredstva, kakor da parlamentu vzame možnost, da bi po svoji volji razpolagal z ministri.

Pravijo, da bo v novi skupščini močno zastopana stanovska organizacija. Toda to vest je treba pravilno vzeti, ker v Franciji organiziranih stanov sploh še ni. Prejšnji režim je poznal le skupine, razdeljene le po interesih vidikih, to se pravi skupine podjetnikov in delavcev, ki so se med seboj tolkli, ne da bi se oblast za to brigala in uveljavila pravico splošnosti. Treba je torej, da se oblast pobriga v prvi vrsti za splošno korist in ukrene vse potrebno, da bo splošna korist tudi zakonito zavarovana.

Džibuti se vojskuje naprej

Kairo, 5. jul. b. Iz Džibutija poročajo, da je general Legentilhomme krepko odločen nadaljevati odpor v francoski Somaliji. On je obvestil italijansko delegacijo, da ne priznava pogojev premirja. Zaradi tega je italijanska delegacija zapustila francosko Somalijo.

Parlament ostane v Cl. Ferrandu

Zeneva, 5. julija. Listi poročajo, da bo Vichy začasno ostal sedež francoske vlade. Toda parlament bo ostal v Clermontu Ferrandu. V Vichyju se je vlada naselila po raznih hotelih. V hotelu Park je ministrsko predsedstvo in notranje ministristvo.

Goethejeva nagrada

Frankfurt ob Meini, 5. julija. AA. DNB. Goethejeva nagrada, katero podeljuje vsako leto Frankfurt kot rodno mesto slavnega pesnika in misleca, je bila letos podeljena znani pisateljici iz Vzhodne Prusije Agnes Mittel, ki je bila svoičas na neki nemški univerzi izvoljena za častno doktorico.

Preosnova danske vlade

Kopenhogen, 5. julija. AA. DNB: Danes opoldne je bila končno izvedena preosnova danske vlade. Ta preosnova je bila izvedena vzporedno z združitvijo glavnih danskih strank v en sam parlamentarni delovni blok. Pri tej preosnovi se je število ministrov zmanjšalo od 18 na 12 in uvedeno je novo mesto stalnega namestnika zunanjega ministra. V vlado je stopil predstavnik stranke Venstre Knut Kristiansen, ki je prevzel zunanje ministristvo. Kristiansen je edini član nove vlade, ki poprej še ni bil ministrist. Prometno in gradbeno ministristvo je prevzel Eropesen. (Venstre). Dosedanji trgovinski ministrist Klerse (socialdemokrat) je prevzel portfelj zunanje politike, medtem ko je bil za ministra za trgovino in industrijo postavljen dosedanjí posvetovalni član vlade in ministrist brez portfelja Möller (konservativec). Portfelj je prevzel konservativec Fiviger, dosedanjí ministrist brez portfelja Halde (konservativec) je bil postavljen za stalnega predsednika odbora za trgovinska pogajanja s tujimi državami.

Načela danske politike

Kodanj, 5. junija. AA. DNB: Predsednik vlade Stauning je imel v parlamentu govor o priliki razprave o vprašanju odnosov med Nemčijo in Dan-

eko. Stauning je ob tej priliki dejal, da so odnosi med nemškimi civilnimi in vojaškimi oblastmi na eni ter danskimi oblastmi in danskim narodom na drugi strani dobri. Danski narod se čuti mirnega ter je prepričan, da integriteta države ne bo trpela. Danska bo ohranila tudi v bodoče dobre in prijateljske odnose z Nemčijo in nemškim narodom.

Stauning se je dotaknil tudi odnosov Danske do Farerskih otokov, Islandije in Grenlandije. Omenil je, da je danski poslanik 17. maja vložil protest danske vlade proti zasedbi Farerskih otokov s strani Anglije. Protest je bil predan angleškemu poslaniku v Bernu, ki ga je pa odklonil poslati svoji vladi. Nato je Stauning omenil islandski protest proti angleški zasedbi 10. maja. Navzlic najstrožji nevtiralnosti Islandije je Anglija izvršila napad na otok. Na kraju je Stauning dejal, da upa, da okoliščine, ki so nastale, ne bodo zmanjšale pravic Danske. Gleaovi, da ima Danska namen prodati Grenlandijo ali da se celo že o tem pogaja, so popolnoma brez osnove.

Kodanj, 5. julija. AA. DNB: Pogajanja za preosnovo danske vlade so uspešno končana. Doseženo je bilo soglasje, da se bo število ministrov zmanjšalo na 12. Ukaz o novi vladi bo objavljen še danes.

Amerika bo mesečno dobavljala 5000 letal

Newyork, 5. julija. (»Echange«.) Sedaj so znane podrobnosti o nakupih letal zaveznikov od začeta vojne v Združenih državah. Do 20. junija je v Ameriki bilo naročenih 10.848 letal v vrednosti okrog 1 milijarde dolarjev. Angležem je bilo do tega dne dobavljenih 2.028 letal, 3.886 letal pa je še v tovarnah in bodo dobavljena v doglednem času. Franciji pa je Amerika do sedaj dobavila 1.858 letal; naročenih pa je Francija imela še 3.076 letal, katero naročilo pa je sedaj prevzela Anglija.

V tem številu pa je zapodanih tudi že 2.837 letal, ki so jih Amerikanci izdelali kot šolska letala in jih je Anglija vzela 1888. Francija pa 524. Bombnikov je bilo naročenih 1.860 tipa »Lockheed-Hudson« 1.337 tipa »Douglas«, 870 tipa »Martin«

in 1900 tipa »Curtis«. Mislijo, da imajo Angleži sedaj toliko šolskih letal, da ne bodo novih več potrebovali in da bodo sedaj Amerikanci lahko dobavljali samo bojna letala.

V tej zvezi je važna uradna izjava Harolda Jamsa, ki je član angleškega ministristva za proizvodnjo letal, ki jo je podal po svojem povratku iz Amerike. James je rekel, da bodo ameriške tovarne Angležem v doglednem času mesečno dobavljale po 5.000 letal. V tej zvezi se je tudi govorilo, da je Anglija naročila mnogo novih letal, in sicer v mnogo večjem številu kakor do sedaj. Transporti izdelanih letal se v zadnjih treh mesecih vedno bolj množe in je sedaj tako urejeno, da bo vsak dan odplul transport z letali v Anglijo.

Rooseveltovi predpogoji za mir

Hydepark, 5. julija. t. Reuter: Predsednik Združenih držav Roosevelt je danes sprejel časnikarje in jim razložil pet točk, ki so po njegovem mnenju tako važne, da morajo biti uveljavljene preden bi bil vzpostavljen resničen in trajen mir. Te točke obsegajo:

1. Vsi narodi in vsa ljudstva se morajo osvoboditi strahu, da jih bo kdo bombardiral ali pa, da jih bo drug sosedni narod napadel. To pa zahteva predhodno popolno razorožitev;
2. obvestilom in informacijam mora biti dana popolna svoboda. Vsaka država mora biti popolnoma resnično obveščena o vseh dogodkih in o vseh razmerah v okviru lastnih meja, prav tako pa morajo biti vsi svobodni in točno obveščeni o vsem tem, kar se godi kjer koli po svetu. Svoboda mora sloneti na popolnoma svobodnem razdeljevanju vseh novic;
3. vpostavljena mora biti popolna verska svoboda. To načelo izpolnjujejo države z demokrat-

skimi režimi, v drugih državah pa se to načelo dovolj ne spoštuje;

4. popolna svoboda izražanja misli. Vsakdo naj svobodno izpove svoje nazore in to tako dolgo, dokler ne bo kdo širil pogubnih nazorov;

5. vsem naj se omogoči, da bi si lahko svobodno priskrbeli vse, kar potrebujejo za svoj obstanek. Za Združene države je najvažnejše spoznanje, ali je svoboda rodila tiste sado, kakor pa v državah, kjer imajo drug način vladanja. Roosevelt priznava, da so režimi, ki vladajo v Italiji, Nemčiji in Sovjetiji, bolj učinkoviti kot pa demokratiški režimi. Vendar pa je po njegovem mnenju za Amerikance boljši sedanji način vladavine, ker sloni na ravnotežju med izvrševalno in zakonodajno oblastjo. Sicer je resnica, da se številni Amerikanci navdušujejo za korporativni režim, ker je bolj učinkovit, vendar pa misli, da Združenim državam ne bo treba iti tako daleč. Toda tisti, ki tako mislijo, so v zelo veliki manjšini.

Nemške čete odšle iz Lyona

Lyon, 5. julija. AA. (Havas.) Ker so tudi zadnji ostanki francoskih čet v Maginotovih utrdbah odgovorili na apel francoskega poveljstva in prenehali z odporom, so nemške enote, ki so bile v Lyonu zaradi represalij, zapustile mesto.

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 5. julija. AA. (DNB.) Poročilo vrhovnega poveljstva se glasi:

Nemške podmornice so izvedle zadnje dni vrsto uspešnih napadov proti Angliji. Podmornica pod vodstvom kapitana Libeja je potopila britanskih ladij za 34.000 ton samo v zadnjem času. Skupno je ta podmornica potopila za 85.000 ton sovražnih ladij, neka druga nemška podmornica pa je potopila za 21.000 ton sovražnih ladij, tretja podmornica pa je potopila 32.000 ton.

Nemški motorni čolni so izvedli napad na britanski parnik »Mary Pool« (5500 ton), dalje pa tudi na ladjo »British Corporal« (6000 ton). Razen tega je bila napadena neka oborožena trgovska ladja z 8000 tonami. Na Norveškem pa je bila uničena ena sovražna podmornica.

Od 1. do 5. julija so nemška letala bombardirala južno, jugovzhodno in severno obalo Anglije. Pri tej priliki je bilo poškodovanih več britanskih trgovskih ladij. Nemška letala so v omenjenih krajih bombardirala vojaške naprave.

Britanska letala so izvedla 4. julija napade na nekatere dele Holandije, Belgije in zahodne Nemčije. Toda nikjer niso zadele z bombami vojaških objektov, pač pa več nevojaških objektov in nekaj zgradb. Ubilih je bilo več meščanov. Zbitih je bilo šest sovražnih letal. Tudi pri Kielu je bilo zbito eno sovražno letalo. Dve nemški letali se nista vrnili na svoja oporišča.

Berlin, 5. julija. AA. (DNB.) Napadi britanskih letal na nevojaške objekte na nemškem ozemlju so vse bolj pogosti. V noči med 1. in 2. julijem so vrgli sovražni bombniki na neko njivo v zahodni Nemčiji tri bombe, ki so težko poškodovale kmečko hišo. V drugem primeru so sovražna letala vrgla osem bomb in povzročila precejšnjo gmožno škodo. Hujše posledice pa so bile zaradi sovražnega letalskega napada na neko mesto v severni Nemčiji, kamor je padlo 30 zažigalnih bomb in 20 eksplozivnih. Ubilih je bilo več oseb, nekaj pa težko ranjenih. Razen tega so bombe uničile 10 zgradb, več hiš pa poškodovale. Prišle so tudi vesti o letalskem napadu na neko drugo nemško mesto, na katero je padlo 15 zažigalnih in 15 eksplozivnih bomb. Od teh jih je pet eksplodiralo šele čez 6 ur. Ena hiša je porušena, več pa poškodovanih. Na neko drugo nemško mesto je bilo vrženih 14 bomb, pri čemer je bila ena oseba ubita, sedem pa je bilo težko ranjenih.

Angleška letala v boju s podmornicami

London, 5. jul. Reuter. Letalsko ministrstvo sporoča: Letala obrežnega poveljstva so v petih dneh preteklega meseca naletela na pet nemških podmornic. Prvo podmornico so opazili neko jutro v Severnem morju. Bombe, ki jih je letalo vrglo, so zadele podmornico ob strani. Podmornica se je izgubila pod vodo, na vodi pa so se naglo pojavili veliki madeži olja. Po tem uspehu je letalo krožilo nad tem mestom polne tri ure, toda podmornica se ni več pojavila. Naslednjega dne je posadka nekega letala, katero so tvorili Avstranci, na vodnem letalu tipa »Sunderland« opravljala patrolno službo. Tisti trenutek je v oddaljenosti 1600 m posadka opazila podmornico. Poveljnik posadke tega vodnega letala je na povratku v oporišče povedal sledeče: V trenutku, ko smo prispeli na mesto, kjer je bila podmornica, se je podmornica pravkar potapljala ter smo videli še periskop. Vrgli smo šest bomb. Hitro so se pojavili številni mehurji in olje se je razlilo po gladini. Nekaj minut kasneje so se pojavili še večji madeži olja, ko smo krožili nad tem krajem. Tretjo podmornico smo opazili v daljavi pet kilometrov ter vrgli bombe, ko je bil njen del še nad vodo. Bombe so zadele podmornico skoraj v sredo. Četrta sovražna podmornica je bila napadena dva dni kasneje. Tudi ta je bila zadeta v trenutku, ko je prihajala na površje. Letalo se je spustilo čisto nizko in je z dvema bombama uničilo podmornico. Na vodi se je pokazalo olje. Kar se tiče pete podmornice, pa je bila zadeta šele potem, ko se je potopila. Pilot je opazil periskop, takoj nato pa je podmornica spremenila smer in se skušala umakniti letalu, toda pilot je pravočasno opazil ta manever ter vrgel bombe nekaj metrov pred samo podmornico.

London, 5. jul. t. Reuter. Uradno je bilo objavljeno, da so angleška letala včeraj bombardirala skladišča petroleja in bencina v Hannoveru in v Emmerichu ter vojaške naprave in letališča v Hammu, Soestu, Amsterdamu in v Bruslju. Prav tako so letala bombardirala pristanišče v Wilhelms-havenu, Edmenu, Kielu in letalske tovarne v Wenden-sdorfu in Bremenu.

Prvi letalski napad na Gibraltar

Gibraltar, 5. jul. AA. Reuter. Danes je bil prvič od začetka vojne izveden letalski napad na Gibraltar.

Izgube na morju

London, 5. julija. (Reuter.) Britanska admiranteta je sporočila izgube britanske trgovske mornarice v tednu, ki je bil končan 24. junija. V tem tednu je izgubila Anglija 88.000 ton ladij, od tega 30.500 ton ob francoski obali ob prihli vkrcavanja angleških in francoskih čet.

Britanska admiranteta pravi, da je v istem tednu zavezniška trgovska mornarica izgubila okrog 70.000 ton, od teh nad 33.000 ton ob francoski obali ob priliki evakuacije. Iz tega je videti, da so se izgube na morju v zadnjem času zelo povečale. Večina ladij je bilo izgubljenih zaradi delovanja nemških podmornic.

Po isti statistiki pa so Nemci in Italijani od začetka vojne do 30. junija izgubili 1.086.000 ton trgovskih ladij. Od tega so po angleški statistiki Nemci izgubili 857.000 ton, Italijani pa 229.000 ton.

Angleži grade 30 km globok obrambni pas

Bern, 5. julija. »Neue Zürcher Zeitung« ima poročilo iz Londona, v katerem pravi dopisnik, da je volja do obrambe tako ljudstva kakor vlade vzvišena nad vsak dvom. Neki ameriški list gotovo ne pretirava, ko piše, da je v tej volji angleški narod ena sama fanatična enota. To zadržanje je čisto drugo, kakor pa je bila pasivnost zaveznikov ob pričetku vojne. Britanska počasnost prihaja se-

daj prav do izraza in se kaže v žilavosti buldoga, ki ga udarci napravijo še bolj odpornega.

Angleži računajo tudi z možnostjo, da se bodo Nemci skušali izkrcati na Irskem, kakor je svoj čas nameraval že Napoleon. Izkrčevanje vpadnih čet na Irskem bi bilo zelo mnogo lažje, ker dežela nima zadostne armade. Proti tej nevarnosti bi bilo treba hitro zgraditi obrambne postojanke in angleške čete bi se morale na otoku prej izkrcati kakor pa nemške. Toda predpogoji za to je spoznanje med Irsko in Ulstroom, med katerima še vedno obstajajo huda nasprotja. Zdi se, da sta Dublin in London pripravljena za najhujši spozrazum. Toda v Belfastu še ne razumejo položaja in čisto čisto po nepotrebnem zaostrejuje razmerje med Irski in Angleži.

Trenutno pripravljajo Angleži mrzlično obrambo na vzhodnih in južnih obalah, kjer grade do 30 km globoko obrambno črto. Pri tem so upoštevane izkušnje, ki so jih dobili vojni strokovnjaki v Franciji. Obrambna mreža ni zgrajena v ravni vrsti, ampak v obliki pahljajev, ki se razširja v globino. Povsod grade ovire, pasti za tanke, betonska zaklonišča in položaje za topove.

Newyork, 5. julija. AA. DNB. V New Jerseyu je bil prijet vodja nemške zveze Kuntze ter član odbora Klaport. Obtožena sta, da sta širila plemen-sko sovraštvo.

Sofija, 5. julija. AA. DNB. Na ljudskem zborovanju v zgornji Džumaji je imel notranji minister Gabrovski govor, v katerem je med drugim dejal, da je Bolgarija v teh nevarnih dneh ohranila mir in da ni objavila mobilizacije. Bolgarska politika, je dejal notranji minister, je revizionistična, toda istočasno miroljubna.

Uspešni italijanski napadi v Vzhodni Afriki

Kairo, 5. julija. t. Reuter. Današnje angleško vojno poročilo pravi, da so maloštevilne angleške posadke morale zapustiti prednje postojanke pri Kassale v Sudanu zaradi napada italijanskih čet. Italijani so izvršili napad z lahкими tanki, oklop-nimi avtomobili in z bombniki.

Angleži so se prav tako morali umakniti iz Galabata, pri tem pa so sovražniku prizadejali hude izgube.

Angleška letala so bombardirala Metemo in zadelo naprave na letališču.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 5. julija. AA. Stefani. Vrhovno poveljstvo italijanske oborožene sile poroča:

Navzile neugodnemu vremenu in hudemu sovražniškemu odporu je en naš lovski oddelek izvedel sijajno akcijo proti sovražnemu letališču Haltara. Letala so streljala na letališče s strojnicami. Osem sovražnih letal, ki so bila na letališču, je bilo onesposobljenih za borbo. Vsa naša letala so se vrnila po končani akciji na svoja letališča.

Drugi oddelek italijanskega vojnega letalstva je izvedel uspešen napad z bombami na britanske bojne ladje v aleksandrijskem pristanišču. Navzile hudemu odporu sovražnih letal in sovražnega protiletalskega topništva so bili doseženi zadetki na več sovražnih ladjah. Vsa letala, ki so pri tem sodelovala, so se vrnila na svoja oporišča.

Neko italijansko pomorsko ogledniško letalo je izvedlo napad na neko britansko križarko in je pri tem zabil en sovražni bombnik in eno sovražno lovsko letalo, ki sta poskušala ovirati njegovo delovanje.

Na meji Cirenaike je večkrat prišlo do borb pri Husandu. Vse te borbe so se končale ugodno

Poziv švicarskega zveznega sveta

Treba bo zgraditi nov svet na novi podlagi

Švicarski zvezni svet je ob priliki sedanjega mednarodnega položaja, povzročena po premirju med Francijo in Nemčijo, objavil poziv na švicarski narod, ki so ga razširili po radiu predsednik Pilet-Golaz v francoskem jeziku, zvezni svetnik Etter v nemškem in svetnik Celio v italijanskem jeziku.

Švicarski zvezni svet pravi, da premirje seveda še ne pomeni konca vojne in da bo svet še precej časa v strahu in negotovosti. Premirje je najbolj ugodno vplivalo na Švico v toliko, da njene meje niso več ogrožene; zato bo zvezni svet kmalu vzel v pretres postopno in delno demobilizacijo armade. S tem pa ne bodo rešena druga nujna vprašanja, ki se tičejo Švice prav tako kakor vseh drugih narodov Evrope. Vojska je razmajala vse temelje dosedanjega političnega in gospodarskega sodelovanja držav in njihovega duhovnega in snovnega življenja sploh. Ker angleški imperij izjavlja, da hoče vojsko nadaljevati do zadnjega, se ravnotežje v Evropi ne bo še izlepa vpustilo.

Tako na kulturnem, kakor na materialnem področju neobhodna rekonstrukcija Evrope bo zahtevala ogromnih naporov, ki pa bodo morali sloneti na čisto drugih podlagah, kakor do sedaj. To pa ne bo mogoče brez bolečih žrtv. Treba bo premagati ovire, ki bi jih človek smatral naravnost za nepremostljive, ako bomo hoteli zagurati narodu telesni kruh in delo. Obnova je nujno potrebna za blagor naše dežele in treba bo naglih in odločnih odredb, katere bo treba skleniti in sprejeti brez debate in omahovanja, da nas ne zagrnejo valovi evropskega viharja.

Neizogibno bo — pravi zvezni svet — poudariti avtoriteto in se je odločno posluževati. Časi, v katerih živimo, ne dovoljujejo brezplodnega prekanja, počasnosti in nekaterih navad, ki smo jih podedovali od preteklosti. S preteklostjo bo treba v mnogih pogledih temeljito prelomiti. Zrevolucionirani svet je treba preurediti in to ne bo mogoče brez avtoritete in poslušanja.

Zvezni svet — tako je rečeno v tem oklicu — hoče švicarskemu narodu povedati resnico brez potvarjanja in strahu. Prišel je čas notranjega prepoda in vsak od nas mora pokopati starega človeka. To se pravi ne besedičiti, ampak globoko premisliti; ne debatirati, ampak delati; ne uživati, ampak ustvarjati; ne samo zahtevati, ampak tudi dati.

Takega dela ne bo mogoče vršiti brez bolečin. Ne varajmo se: Treba si bo marsikaj pritrgovati. Preden bomo mislili nase, bomo morali misliti na

druge, to je na razdedinjene, slabotne in potrebne. Ne gre za miloščino, odtrgano od tega, česar imamo preveč, ampak bomo poklicani, da delimo to, o čemer smo mislili, da nam na vsak način gre in da nam je nujno potrebno. Ne gre več za dar bogatstva, ampak za žrtev tega, do česar ima tudi bližnji pravico in kar enako potrebuje. To je načelo evangelija, ki je bilo vedno vodilo našega naroda, ki je pa v zadnjem stoletju bledelo in se ni izvajalo. Ne skrivajmo si, da se bomo morali odpovedati mnogim stvarim, ki jih smatramo za laste svojega družabnega položaja in mnogim udomjem, ki so nezavesten pojav naše sebičnosti. To nas ne bo osiromašilo, ampak le s stališča človeškega dostojanstva obogatilo. Primorani bomo, da se navadimo pridno in veliko delati za skromen rezultat, dočim smo sedaj skušali doseči velike uspehe oziroma dobrine za sebe s čim manjšim trudom, kakor da bi trud ne bil vir resnične sreče in pravega veselja. Namesto da bi si prizadevali samo za naša ugodja, bomo morali misliti na druge in na njihove elementarne potrebe. To je resnična vzajemnost naroda, namreč vzajemnost dela in truda, ne pa samih besed z govorniških odrov in raznih narodnih manifestacij, ki ostanejo brez praktičnega sadu.

Zvezni svet bo preskrbel švicarskemu narodu dela v izobilju, naj stane kar hoče. Red bomo ohranili, ker to je največja švicarska čednost in ga bomo ohranili brez velikih težav, ker smo prepričani, da nas bo vse ljudstvo podpiralo. Zvezni svet bo sprejel nase to veliko nalogo s polno zavestjo svoje odgovornosti in bo služil domovini nad vsemi strankami. Člani švicarske zveze pa imajo nalogo slediti svojemu svetu kot zanesljivemu voditelju, ki ne bo mogel v takem služaju na široko razlagati svojih odlokov. Dogodki si sledijo z bliskovito naglico in mi moramo slediti temu ritmu. Samo na ta način si bomo zagurili bodočnost. Prekanja in malenkostni prepri raznih krajev in skupin morajo v korist naroda, ki je največja postava naše zveze, izginiti. Strnite svoje vrste za zveznim svetom ter ostanite tako mirni ter odločni kakor je on in zaupajte mu tako, kakor bi vsak zaupal sam sebi. Pogum in odločnost ter požrtvovalnost so odrednice čednosti v tem času. Na ta način bo naša domovina, ki je vedno bila stebel človeka dostojne svobode, izpolnila svojo nalogo v tej tako težki dobi.

Bratje Švicarji, bodite vredni svoje preteklosti in usmerite svoj korak trdno v bodočnost. Bog nas bo varoval, če bomo tega vredni.

Madžarska si ne želi nobenih sporov

Bukarešta, 5. julija. m. V madžarski prestolnici je bila zadnje dni izredna diplomatska živahnost. Z ozirom na zaupni značaj razgovorov vlade s poslanci sil osištca ni bilo mogoče dobiti nobenih podrobnosti obvestil. Dobro poučeni madžarski politični krogi poudarjajo, da je mogoče celokupno sedanjo situacijo zajeti v naslednjih treh ugotovitvah:

1. Madžarska želi v popolnem soglasju z Nemčijo in Italijo ohraniti mir v jugovzhodni Evropi;
2. Madžarska se nadeja, da se bo rešitev njenih zahtev glede Romunije mogla doseči tudi brez uporabe sile;
3. madžarska javnost, kakor tudi politični krogi so prepričani, da lahko pričakujejo podporo Nemčije in Italije v miroljubnih naporih Madžarske za rešitev njenih teritorialnih zahtev.

V zvezi z zadnjimi dogodki v Romuniji madžarska politična javnost ugotavlja popuščanje napetosti med obema državama. Madžarsko časopisje ugotavlja, da so merodajni krogi v Bukarešti z zadovoljstvom sprejeli ton, s katerim madžarsko časopisje razpravlja o dogodkih v Romuniji. Politični madžarski krogi poudarjajo, da madžarske zahteve in madžarske izjave niso nikdar prekoračile stvarnosti in vlada splošna zadovoljnost, ko tudi na romunski strani to priznava. V zvezi s tem »Pester Lloyd« poudarja, da vlada v Madžarski težnja, da je treba vse spore in napadalnost odstraniti. Madžarska politika se je vedno zavedla evropske odgovornosti in Madžarski ne bo treba nikdar izzvati spora ali kršiti mir.

„Izvestja“ o nemški beli knjigi

Moskva, 5. julija. m. Radio Moskva poroča: Vodilna sovjetska časopisa »Izvestje« in »Pravda« posvečata danes uvodnike nemški peti in šesti beli

knjigi pod naslovom: »Angleško-francoski organizatorji vojne.«

»Izvestja« v svojem uvodniku predvsem navedajo, da je sovjetska politika bila vedno za objavljanje dokumentov o vojnih tajnostih. Sovjetska vlada je sivečasno objavljala vse dokumente iz ruskih zaupnih arhivov, ki so se nanašali na vojno od leta 1914 do leta 1918. Iz tega vzroka sovjetska politika objavo dokumentov, ki se nanašajo na sedanjo vojno, pa čeprav ni morda zajela vseh strani, pozdravlja. S temi dokumenti je ugotovljeno, da obstoja načrt za napad na Sovjetsko Rusijo s pomočjo izkoriščanja njenih sosedov. Posledno veliko vlogo bi v tem načrtu morali igrati Turčija in Iran. Sedaj se povsem jasno vidi upravičenost ukrepov, ki jih je sovjetska vlada storila napram Finski, v baltskih državah in napram Romuniji za varstvo svojih zahodnih meja z ozirom na načrt letalskih napadov na Batum in Baku s pomočjo Turčije in Irana. »Izvestja« posebno ostro napadajo generala Gamelina in Weyganda ter francoskega poslanika v Ankari Massiglia in pa turškega zunanjega ministra Saradzogluja. Na koncu svojega članka »Izvestja« poudarjajo, da objava teh dokumentov ne bo spremenila stališča, ki ga je sovjetska vlada zavzela napram sedanji vojni v Evropi. Vsi dokumenti imajo značaj gradiva za obtožbo proti organizatorjem vojne. Toda »Izvestja« smatrajo, da je potrebno pri tej priliki poudariti, da je zadnja gonja, ki jo je vodilo angleško časopisje z jasnim ciljem, da poslabša nemško-sovjetske odnose, kot tudi da spravi Sovjetsko Rusijo v svoje vojne načrte, zgrešila svoj cilj.

Irska nevtralnost v nevarnosti

Zürich, 5. julija. ta. Reuter. Tukaj se širijo govorice o tem, da je nemški tisk zopet začel zelo obširno pisati o tem, kako hoče Anglija kršiti nevtralnost Irske.

Nemški listi objavljajo poročila iz Irske in iz Newyorka, v katerih poudarjajo, da so Irski odločno proti temu, da bi jih kdo zapletel v vojno. Toda Anglija ne bo spoštovala irske nevtralnosti in ponuja sedaj Irski neke varščine. Po teh varščinah bi bila Anglija pripravljena poslati Ircom na pomoč poljsko in češko armado, ki sta sedaj v Angliji. Toda novice o tem, da je Anglija sklenila prevzeti Irsko pod svoje pokroviteljstvo, so v vsej Irski vzbudile veliko nevoljo, pišejo nemški listi.

Pariz pod nemško zasedbo

Bordeaux, 5. jul. (Havas.) »Journal« priobčuje podrobnosti o položaju v zasedenem Parizu. Čeprav je bilo mnogo evakuiranih, pravi list, je vendar še dovolj prebivalcev ostalo in v mestu vlada še precej živahno življenje. Trgovine in predvsem veliki magacini so zopet odprti, vsaj po večini. Posebno živahen promet je v trgovinah z živili. Avtomobilov je videti le malo, razen tistih, v katerih se vozijo nemški častniki, ali ki služijo javnemu prometu. Prometa je bolj malo v mestu. V redu pa posluje podzemska železnica. Opaziti je mnogo Parižanov na kolesih. Promet nadzirajo policisti, katerim so dodeljeni mestoma nemški policaji. Ob 9 zvečer je policijska ura, ko je prebivalstvo nujno nasvetovano, da ne zapuša več svojih stanovanj.

Hitler se je neuradno mudil v Parizu. Posetil je Napoleonov grob in grob Neznanega vojaka. Nemški čet je v Parizu le malo. Nemški častniki stanujejo v velikih hotelih, na katerih je izobešena nemška zastava s Hitlerjevim križem. Stanovanja Parižanov so ostala nedotaknjena. V okolici Pariza je veliko nemških čet in te večkrat obiskujejo mesto na tovornih avtomobilih kot turisti. Te avtomobile spremljajo častniki, ki so že prej bili v Parizu in ki se spoznajo v mestu. Za red skrbi pariška policija v sporazumu z nemškim poveljstvom.

London, 5. julija. AA. Reuter. Uradno sporočajo, da bodo vsi državljani sovražnih držav, ki žive na Malajskih otokih, internirani.

Moskva, 5. julija. AA. DNB. Včeraj je prispel v Moskvo novi grški poslanik in Sovjetski Rusiji Diamantopolis.

Politični zapiski

Kaj pravite zdaj?

Pod tem naslovom piše zadnja številka dijaškega lista »Mi mladi borci«: takole: »Zadnja leta je »Delavska pravica« in skupina okrog nje veliko govorila o Francozih in kazala na nje kot na vzor svobodoljubnosti in širokogrudnosti. Trdili so, da je bil na primer poskus Ljudske fronte za veliko Francojevo prav za prav neškodljiv, ker je bil samo izraz demokratičnosti in svobodoljubnosti. Ko so se po nalogu Kominterne vrstili v Franciji stavke za stankami, so se tolažili, da bo vso škodo in izgubo poravnal genij francoskega naroda. Ker so pustili Francozi komunistom, da so rogovili, kakor so hoteli, so bili naši zastopniki svobodoljubja takoj prepričani, da je to edino pravilni način postopanja s komunisti. Čim večkrat na teden je padla francoska vlada, čim večje intrige je delal socialist Blum, tem bolj so jih občudovali. Sedaj je padek dogodkov sam na tragičen način pokazal, kam je vse to peljalo. Kaj pravijo ti slovenski krogi sedaj? Danes resni ljudje ugotavljajo, da je žalostnega poraza francoske vesele kriva Ljudska fronta in neurejena svobodoljubnost, ki je komunistom pustila celo državo izpodkopavati in jo načrtno uničevati. Od nesreče francoskega naroda se sedaj lahko učimo. V prvi vrsti pa naj bi se učili tisti, ki so delali prezgodnje zaključke o tem, kaj je prava svobodoljubnost. Če se ob teh dogodkih marsikatero vprašanje o pravi in pretirani svobodnosti ne bo izjasnilo, moremo to imenovati samo zakrknjenost, nevednost namreč ne more biti.«

Oklic črnogorskih intelektualcev

Sarajevski »Jugoslovanski list« prinaša oklice črnogorskih intelektualcev iz Cetinja, Nikšića, Andrijevica, Berana, Kolašina, Danilov grada, Ulcinja, kjer je med drugim povedano: »V vseh naših so pri vseh narodih bili ljudje, ki so kakor Judež Kristusa prodajali svojo domovino. To so izdajalci, ki na njihove glave pada preklestvo naroda in zgodovine. Bili so tudi nesrečniki, ki so nezvestno sebe postavljali v službo tučca s tem ali onim izgovorom. Varujmo se je pogube! Naj bi svetlega črnogorskega krša ne umazalo niti eno pogansko ime kakšnega izdajalca. Naj bi Njegošove domovine ne osramotili niti eden nesrečnik, zapeljan po tujskejših prišepetavanjih. Naj bi niti ena ped naše Jugoslavije ne bila skrunjena po tujskejši nogi! Naj bi varnost in neodvisnost naroda v današnjih težkih in usodnih dneh bila skrb nad vsemi skrbmi nas vseh!«

Zakaj je prenehala izhajati »Nova Riječ«?

Kakor smo poročali, je v Zagrebu prenehala izhajati Vilderjeva Nova Riječ, ki je bila glasilo SDS. Ker je SDS vladna stranka, je ta dogodek vzbudil v javnosti veliko pozornost. Nova Riječ navaja tudi vzroke, zaradi katerih je prenehala izhajati ter pravi: »V teh časih se vedno bolj krčijo možnosti v izvrševanju nalog, ki jih je prevzela »Nova Riječ«. Ne le vedno večje cenzurne omejitve, marveč tudi sami dogodki, ki so zunaj nas, delujejo pa na nas, so postali ovira za nadaljnje izhajanje našega lista.« — Zagrebška »Hrvatska Straz« se norčuje v svojem članku iz tega izgovora Nove Riječi ter pravi, da to velja za vse liste in ne le za Novo Riječ, da pa imajo drugi listi pogum vztrajati. Nato pa pravi »Hrvatska Straz«: »Tako ne delajo pravi idejni borci. Tako delajo le taktiki in politiki. Vendar ni samo to vzrok, da je prenehala Nova Riječ. Poleg tega je še nekaj globlje, zaradi česar sklepamo, da so ljudje Vilderjeve miselnosti docela odveč. Zgradba kapitalističnega liberalizma se podira, pa tudi boljševizmu ne cveto rožice. Tisti ljudje, ki so živeli od manevriranja, si zdaj ne znajo pomagati med tema dvema poloma ter ne znajo prav nič povedati v novih časih, ki nastopajo. Tisti, ki nikdar ni imel krepke in jasne idejne podlage, se ne more obdržati. V tem je globlji pomen tega, da je Nova Riječ izginila.«

Spor v srbskem Seljačkem kolu

V organizaciji srbskih kmetov Seljačkem kolu nastal velik prepir. Gre za to, ali naj bo Seljačko kolo kulturno-gospodarska organizacija politične stranke SDS ali pa naj ostane neustrankarska organizacija srbskega kmeta. Vodstvo SDS in tudi g. Adam Pribičević, ki je na čelu te organizacije kot njen ustnovitelj, si prizadevajo, da bi Seljačko kolo ostalo še naprej kulturno-gospodarska organizacija srbskega kmeta v okviru SDS. Te dni pa so nasprotniki tega mnenja izdali oklice vsem organizacijam in članom Seljačkega kola, kjer jih pozivajo, naj brž zahtevajo takojšnje sklicanje občnega zbora te organizacije, ki naj potem sklene, da hoče Seljačko kolo ostati svobodna in neodvisna kmečka organizacija za kulturno in gospodarsko dviganje kmečkega stanu med Srbi na Hrvatskem, kjer naj kmet sam odloča in sodeluje. Oklice sklepa: »Tako pokažite vsem, da v današnji srbski vasi ni več treba gosposkega varuštva in da je srbska vas sama sposobna voditi svoje zadeve v svojem interesu.« — Glasilo SDS »Nova Riječ«, ki je medtem nehala izhajati, je v svoji zadnji številki napadla tudi te oklice, ki so podpisali ta oklice. Pravi, da je sedem podpisnikov, ki jih imenuje, štirje med njimi sploh niso člani SDS, trije pa so bili iz nje izključeni. Zato ti gosposde ne morejo nastopati v imenu SDS. Celo akcijo imenuje list »šaljivoc«, ki vzbuja smeh in veselje.

Zoper šerijatsko sodišče v Zagrebu

Dr. Behmenovo glasilo sarajevska Pravda piše o šerijatskih sodiščih (muslimanska verska sodišča) na Hrvatskem ter nato to le pravi: »Kar se tiče politične strani tega vprašanja, je tudi ta stran zelo važna. Mislimo, da banska oblast v Zagrebu hodi po istih zgrešenih potih, ki so po njih hodili belgrajski centralisti, ko so kar na naglo in brez potrebe hoteli vse uniformirati ter spraviti pod en klobuk, ne glede na to, ali bi to bilo dobro ali ne, ali bi to narodu koristilo ali škodovalo, ali narod to hoče ali ne. O tem vprašanju je tisti, ki je za to najbolj poklican, to je muslimanski verski poglavar, že povedal svojo misel, ki jo je povedal v imenu vseh muslimanov, v prvi vrsti pa v imenu tistih, ki spadajo v banovino Hrvatsko. V načelu smo zoper vsakršno cepčenje v kakršnikoli smeri, zlasti pa zoper cepčenje v duhovnem pogledu.« Na koncu list naglašja, da ni treba ustanavljati še eno vrhovno šerijatsko sodišče v Zagrebu in pravi, da tega ne žele niti muslimani, ki je njihovo misel o tem vprašanju že jasno povedal reis ul ulema g. Spaho.

Včerašnje konference na Bledu

Posveti med predsednikom vlade in dr. Mačkom

Bled, 5. julija. Ob 7.41 se je pripeljal z brzovlakom iz Zagreba v Ljubljano podpredsednik vlade dr. Vladimir Maček z gospo in otroki. Spremljal ga je finančni inšpektor Dragotin Belak. V imenu bana dr. Natlačena je pozdravil podpredsednika vlade na ljubljanski postaji podban dr. Stanko Majcen. Med postankom v Ljubljani je povabil dr. Maček podbana v svoj voz in se z njim ves čas razgovarjal.

Ob 8.8 dopoldne se je dr. Maček s spremstvom odpeljal na Bled. Bled je danes spet oživel. S prihodom predsednika vlade Dragiša Cvetkovića na Bled se je politično življenje na Bledu nekoliko razgibalo, ker je tja prišel tudi podpredsednik vlade in predsednik HSS dr. Vlado Maček s svojo gospo, hčerko in sinom. Dr. Maček je prvič po sporazumu med Srbi in Hrvati prisel na Bled in se naselil v vili »Podkoren«, ki jo je najel predsednik vlade Dragiša Cvetkovića. Dragiša Cvetkovića in dr. Maček sta ostala dalje časa v razgovoru.

Madžarski pravosodni minister v Belgradu

Budimpešta, 5. julija. AA. MT. Pravosodni minister Vladislav Radočaj je odpotoval snoči v Belgrad, kjer bo obiskal jugoslovanskega pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića. Radočaj je odpotoval v Belgrad v spremstvu svoje gospe ter univerzitetnega profesorja dr. Andjale in svetnika pravosodnega ministrstva Bezirja Terfija. Na železniki postaji v Budimpešti je bilo o priliki odhoda Radočaja navzoč tudi jugoslovanski poslanik Rašić. Radočaj ostane v Belgradu dva dni. Pred odhodom je Radočaj izjavil predstavnikom tiska:

Potujem v Belgrad, da vrnem obisk jugoslovanskemu pravosodnemu ministru dr. Lazarju Markoviću, ki je aprila t. l. obiskal Budimpešto. Izkoristil bom to priliko, da se spoznam z vidnimi jugoslovanskimi pravniki, posebno pa z novimi jugoslovanskimi pravnimi reformami. Imel bom priliko proučiti jugoslovansko pravosodje, o katerem sem čital v izčrpnih znanstvenih študijah dr. Markovića. Upam, da bo ta moj obisk prispeval k okrepljeni jugoslovansko-madžarskega prijateljstva.

Belgrad, 5. julija. AA. Danes ob 11. je madžarski pravosodni minister dr. Radočaj v družbi pravosodnega ministra dr. Markovića obiskal bel-

Med tem časom pa se je predsednik vlade Dragiša Cvetkovića sprehajal po blejskih ulicah z gospo dr. Mačkovo in njenimi otroki. Ga dr. Mačkova in otroci so se vozili s čolnom po Blejskem jezeru. V hotelu »Toplice« je bilo pritejeno kosilo za goste.

Podpredsednik vlade dr. Maček in se ponovno razgovarjal s predsednikom vlade Cvetkovičem, nakar se je z družino odpeljal v Bohinjo, kjer si je ogledal tudi ta kot Gorenjske. V Bohinju pa je ostal le malo časa in se kmalu zopet vrnil na Bled. Po povratku iz Bohinja sta se ponovno razgovarjala predsednik vlade Cvetkovića in dr. Maček v hotelu »Toplice«, nakar se je dr. Maček z večernim belgrajskim brzovlakom vrnil v Zagreb. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovića ostane s spremstvom še danes na Bledu, jutri pa se bo v letalu vrnil v Belgrad.

grskega župana Jevrema Tomića. Župan Tomić je obisk vrnil ob 12.15.

Visoko odlikovanje madžarskih gostov

Belgrad, 5. julija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in na predlog pravosodnega ministra ter v soglasju s predsednikom vlade ter zunanjim ministrom je bil odlikovan z redom sv. Save 1. stopnje z lentjo madžarski pravosodni minister dr. Vladislav Radočaj, vseučiliški profesor dr. Stefan Angyal pa je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone 2. stopnje; z istim redom je bil odlikovan tudi podtajnik v madžarskem pravosodnem ministru dr. Deogyn. Z redom sv. Save 2. stopnje predsednik kasacijskega sodišča v Budimpešti dr. Gabriel Aladar, predsednik madžarskega pravnikaškega združenja dr. Pavel Angyal in načelnik v pravosodnem ministru v Budimpešti dr. Eugen Lutiški. Z redom sv. Save 3. stopnje je bil odlikovan svetnik v pravosodnem ministru v Budimpešti dr. Bezaj. Z redom sv. Save 4. stopnje pa tajnik v pravosodnem ministru dr. Evgon Szilagy ter dr. Lahring, tajnik pravosodnega ministrstva v Budimpešti.

Za ohranitev narodne samozvesti

»Mi mladi borci«, stanovski list za slovensko dijaštvo, prinaša članek zoper razkrajanje narodne samozvesti. Članek je vreden, da ga v glavnih mislih navedemo:

»Vedno več govore o nadležnih tujcih, o skrivnostnih silah, ki so v službi tujih imperijalizmov. Naši časopisi, radio, letaki, proglašajo, da nas opozarjajo na to veliko nevarnost. To so ljudje, ki načrtno in podtalno rovarijo v državi in hočejo v njej vse pripraviti, da bo v odločilnem trenutku padla kot zrel sad v roke napadalca. So kakor kača, ki se neslišno plazijo in išče prilike, da bi svoj plen zahrbtno napadla, zastrupila in pogoltnila. To so organizirani izdajalci.

Njih poglavito orodje v miru je velika, premetena, organizirana in večkrat nesramna propaganda, ki naj ves narod zastrupi, da bi se vdal malodušju in obupu. Tuji narod povzdiguje do neba; domačega blatijo, zaničujejo in prezirajo. Tujo državo skušajo prikazati kot odrešeno vseh malih narodov, kjer bodo živeli kot v paradizu. Besedičijo o svobodi in kulturi.

Najrajši pa o malovažeju armado, češ da je slaba, neprimpravljena in podobno, da zasejejo med ljudi strah in jim ubijejo samozvest.«

Nato list govori o dogodkih v Franciji, kjer so komunisti igrali grdo vlogo izdajalcev svoje domovine, medtem ko so se pri nas isti ljudje odevali v ovčja oblačila navdušenih borcev zoper razne rasiste, v resnici pa so le izpodkopavali ljubezen do domovine. Nato članek nadaljuje:

Zagrebški visokošolci gostje Belgrada

Belgrad, 5. julija. AA. Belgrajski župan Jevrem Tomić je priredil v hotelu na Avali kosilo za študente zagrebške kmetijske fakultete, kateri so prišli na obisk v Belgrad. Župan Tomić je imel pri tej priliki govor, s katerim je kot župan prestolnice izrazil svojo zadovoljnost, da more pozdraviti predstavnike dela akademске mladine iz drugega Zagreba. »Vaš obisk v Belgradu vam daje priložnost, da stopite v neposreden stik s svojimi tovariši na belgrajski univerzi, z njihovimi profesorji in drugimi Belgrajčani, s čimer se razširja medsebojno spoznavanje, ki je tako potrebno za skupno delo. Obžalujem, da moramo pa 20 in več letih skupnega življenja še zmerom poudarjati potrebo skupnega medsebojnega spoznavanja. Ni časa za to, da bi iskali vzroke in krivice za to, nedvomno pa je, da smo glede medsebojnega spoznavanja zadnje leto storili več kakor pa v vseh preteklih 20 letih. Med vami in nami, med Belgradom in Zagrebom, se je zaradi modre in državniške politike Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla ustvarilo zaupanje, na katerem gradimo našo skupno hišo, brez katere ni bodočnosti niti za Srbe niti za Hrvate. Odhod naših študentov v Zagreb in vaš prihod v Belgrad pomenja prav tako koristno in važno delo za graditev tega vzajemnega zaupanja.«

Zahteve gledaliških igralcev

Belgrad, 5. julija. m. Kakor smo že poročali, je v Belgradu redni občni zbor Združenja gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije. Danes je bilo sprejeto poročilo ankete in finančne komisije. Sprejet je bil predlog ankete komisije, da bo v septembru izredni občni zbor zaradi volitve nove uprave v smislu predsednika belgrajske sekcije Pavkovića. Nato je bila sprejeta resolucija, v kateri igralci razlagajo svoje težko stanje ter prosijo, da se čimprej izda uredba o gledališčih, ki bo uredila tudi službene odnose igralcev, katerih je komaj 10 odstotkov postavljenih po uradniškem zakonu. Resolucija je bila poslana predsedniku vlade g. Cvetkoviću, prosvetnemu ministru dr. Korošcu in finančnemu ministru dr. Suteju.

»Nam mora biti obči blagor, to, kar koristi družini, narodu, državi, več ko naša osebna korist.

»Ljubezen do domovine temelji v tisti ljubezni, ki postavlja obči blagor nad osebno korist. Ta čednost prekaša po svoji zaslužnosti vse druge... Zato zasluži ljubezen do domovine največjo čast izmed vseh... In ker od te božje zapovedi ni nobene izjeme, zato tudi velja Ciceronov stavek, da ne more biti nikoli nobenega razloga, da bi svojo domovino zapustili.« Tako piše sv. Tomaž Akvinski in njegova načela morajo voditi v teh viharjih časih vse naše mišljenje in delovanje.

Naša velika dolžnost je, da veliko molimo za moč, za domovino in njene voditelje.

Druga naša dolžnost je, da vestno štirimo, da bo narod imel v resnici visoko stoječo, res izobraženo inteligenco.

Bodimo pazljivi in čuječi! Pri vsakem koraku, pri vsaki besedi nas morda opazuje tuje, izdajalske oči, in poslušajo izdajalska ušesa.

Ničesar ne zaupajmo in ne pripovedujmo neznanim ljudem! Ne bodimo izdajalci svojega naroda, tudi nehoti ne!

Pobjajmo zavratno propagando in pazimo na tuje in sumljive domačine! Ljubezen do naših domaćih, do naroda in države nam to ukazuje!

Narodi, ki v takih časih niso pripravljeni za težke naloge, morajo propasti. Tako ponosimo v naše vasi, v vse naše domove duha odločnosti, samozvesti in poguma!«

Koroški borci v Belgradu

Belgrad, 5. julija. m. Z jutranjim brzovlakom je v Belgrad dopotovalo 150 članov Legije koroških borcev iz Slovenije, na čelu s predsednikom polkovnikom Andrejko. Na postaji so jih pozdravili zastopniki tukajšnje podružnice Legije koroških borcev. Takoj po prihodu so se odpeljali na sedmih avtomobilih, ki jih je dala na razpolago vojaška oblast, na Oplenac, kjer so na grob blagopojnega kralja Aleksandra položili žaro s slovensko prstjo. Popoldne so obiskali na Avali grob neznanega vojaka. Nocoj so imeli člani Legije koroških borcev zborovanje v prostorih prosvet. društva.

Osebnosti

Belgrad, 5. julija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je bil upokojen Anton Molk, višji oficial sedme skupine v Ljubljani.

Avtomobilska nesreča pri Slovenjem Gradcu

Slovenjgradec, 5. jul. Snoči okrog 8 se je na cesti v Dovžah, devet kilometrov od Slovenjgradca zgodila huda avtomobilska nesreča. Strojni mehanik Tišler Jože se je peljal v spremstvu Berložnika Janeza, Friderika Dornbina in Modrića Antona, trgovca s svinjami iz Sivca v Banatu. Modrić je imel na poti vagon svinj za Slovenjgradec in Dravograd. Avto znamke Opel je šofiral Janez Berložnik pod nadzorstvom Tišlerja Jožeta.

Na banovinski cesti 1. reda 1-14 Slovenjgradec-Mislinje je prišlo nasproti avtomobilu nekaj žensk. Berložnik je za volanom izgubil prisotnost duha in zavozil zelo na desno v obcestno drevo. Vozil je z brzino 40 km na uro. Lastnik avtomobila Tišler je opazil nevarnost, zgrabil je za volan in krenil na levo. Pri tem pa je avto zavozil kakih osem metrov v obcestni jarek, se dvakrat obrnil in se zariš s kolesi navzgor v travnik. Vse štiri potnike je vržilo iz avtomobila. Obležali so nezvestni in hudo poškodovani.

Novi dekan medicinske fakultete

Za novega dekana medicinske fakultete v Ljubljani je bil danes izvoljen g. dr. Franco Hribar.

Katehetski kongres v Sarajevu

Sarajevo, 5. jul. b. Danes se je v Sarajevu pričel 4. kongres rimsko-katoliških katehetov iz vse države. Ob 9 je nadškof dr. Sarič daroval sveto mašo. V veliki dvorani nadškofijskega bogoslovja se je pričel kongres v navzočnosti nad 100 katehetov. Kongres je pričel nadškof dr. Sarič s pozdravom prisotnim ter je takoj nato govoril o vlogi katehetov pri moralni vzgoji mladine. Nato je bilo izvoljeno predsedstvo kongresa. Za predsednika je bil izvoljen msgr. Anton Buljan, generalni vikar iz Sarajeva.

Potem, ko se je novi predsednik zahvalil nadškofu, v imenu domačinov pa rektor jezuitskega bogoslovja, je pozdravil kongres p. Ferencić. Nato je podal referat »Verouk v idejni okolici današnje šole« dr. Nikola Kolarek iz Zagreba. Kongres bo zasedal še dva dni.

Zahteve profesorskega društva

Belgrad, 5. julija. m. Včera in danes je bila seja glavne uprave jugoslovanskega profesorskega društva, katere sta se iz Slovenije udeležila prof. Grafenauer in dr. Novak. Na seji je bilo sklenjeno, da bo redni občni zbor v jeseni. Sklenjeno je bilo, da se profesorski pridružio akciji drugih državnih uradnikov ter uslužbencev in Združenju jugoslovanskih učiteljev za zboljšanje težkega gnotnega stanja zaradi naraščajoče druginje. Na seji so poudarjali, da se je Jugoslovanskemu profesorskemu društvu posrečilo, da ostane strogo stanovska organizacija ter bodo tudi v bodoče skrbeli in vse storili, da se vsak politični vpliv v tem društvu takoj odstrani.

Končno plenarni odbor v svojih sklepih poudarja, da v zvezi z razmerami, v katerih je naša država, smatra za svojo dolžnost poudariti potrebo za krepitev zavesti narodne vzajemnosti in nerazdružljive povezanosti vseh delov naše države. Neobhodno je potrebno, da v duhovni zmedenosti, ki je zavladala v svetu, prosvetni delavci v prvi vrsti s podvojeno odločnostjo in s polnim duševnim zamahom delajo med mladino za razvoj narodne zavednosti, za krepitev ljubezni do narodne celote, negovanje duha k požrtvovalnosti, ki postavlja domovino nad vse dobrine ter podreli vse drugo njeni žilavi obrambi.

Učiteljska zborovanja

Belgrad, 5. julija. m. Te dni zborujejo učitelji iz zrijske banovine v Sarajevu ter učitelji vardarske banovine v Skoplju. Učiteljski vardarske banovine so sprejeli danes resolucijo, v kateri zahtevajo zboljšanje gnotnega stanja ter otvoritev novih učiteljskih.

Posvetovanje o zvišanju železniških tarifov

Belgrad, 5. julija. m. Potem, ko je ožji tarifni odbor zaslišal posamezne gospodarske zbornice o nameri državnih železnic, da povišajo železniške tarife, se je v Belgradu sešel plenarni odbor. Na plenarni seji sta se pokazali zopet dve stališči. Po prvem bi bilo treba izvršiti preklasifikacijo blaga tako, da bi se bolj obremenili z železniško vozarino industrijski, zlasti izvozni izdelki, znižala pa naj bi se, ali pa naj bi ostala vsaj na isti višini, vozarina za kmečke pridelke. Drugo stališče pa poudarja, da so se razmere v našem gospodarstvu v zadnjem času zaradi vojnih zapletljajev na Sredozemskem morju znatno poslabšale, tako da gospodarstvo, zlasti industrija ne bi mogla več prenesti novih obremenitev. Na zborovanju je bilo tudi nekaj mnenj, da bi se zares v skrajnem primeru moglo sprejeti novo linearno povišanje železniške tarife samo za 5%. Na podlagi teh referatov in mnenj, ki ga je o tem vprašanju podal tarifni odbor, bo prometno ministrstvo izdalo potrebno odločitev.

O jugoslovanski misli

Zagrebški Obzor prinaša uvodnik, kjer se bavi s pisenjem raznih listov o preureditvi države. V tem navaja zlasti pisanje Narodne odbrane, ki ni naklonjena dosedanjemu prirejanju države. Zato Obzor nadaljuje: »Jugoslovanska misel se je porodila na Hrvatskem, kjer je bil njen najboljši izraz zastopnik Strossmayer, za njim pa mnogo drugih: Supilo, Radić, Trumbić itd. Strossmayer ni hotel, da bi bila nivoilirana narodna samobitnost južnih Slovanov. Narobe! Strossmayer je hotel vse južne Slované zbrati v eno državo zato, da bi mogli neovirano razvijati svoje narodne lastnosti ter je pri tem želel, da bi ostale tudi tiste zgodovinske dežele, kjer bi narod to zahteval. V Strossmayerjevih časih je kazalo, da bi se ta zamisel mogla uresničiti edinole okoli Zagreba kot središča južnih Slovanov. Večina Srbov je v tem času nasprotovala tej zamisli zato, ker je sodila, da bi zbiranje južnih Slovanov okoli Zagreba zagotovilo Hrvatom prednost, čeprav bi državna skupnost morala biti federativna. Danes pa, ko je po naključju razmer Belgrad, postal državno središče Jugoslavije, mnogo srbskih politikov jugoslovansko misel nalašč napadno razlagajo, da bi tako našli dokaze v opravičilo unitaristične ureditve države. Dvajsetletna povojna preteklost bi bila te skrbne javne delavce že morala prepričati, da je ta pot napačna, zlasti pa danes, ko sami priznavajo, da je narodni obstanek vrhovni zakon ter da je posebne interese treba podrediti interesom celote.«

Med tem so obvestili o nesreči lesnega trgovca Ivana Časa iz Dobrave, ki je dal na razpolago svoj avtomobil, da so ponesrečence prepeljali v slovenjgradsko bolnišnico. O nesreči so bili obveščeni tudi orožniki. Zdravniki slovenjgradske bolnišnice z g. primarijem Strnadom so nudili prvo pomoč ponesrečencem. G. primarij je izjavil, da bo moral Tišler Jakob ostati več mesecev v bolnišnici oskrbi in mu bodo gotovo ostale kakšne posledice te težke nesreče. Drugi ponesrečenci se bodo lahko zdravili v domači oskrbi. Hudo poškodovanemu g. Tišlerju želimo, da bi popolnoma ozdravel.

Gospodarstvo

Bodočnost naše Narodne banke

Ni še davno tega, ko je bila možna teoretična debata o tem, v čigavih rokah naj bo emisijska banka, kakor je v naši državi Narodna banka, ali naj bo last države ali naj bo last zasebnikov kot delničarjev.

Tendenca za podržavljenje drugod

Nekatere države so imele že delj časa glavnicu emisijskih bank v svojih rokah. To je veljalo za primere avstralske emisijske ustanove, finske, letonske in švedske. V drugih državah pa je še prevladoval liberalistični duh v gospodarstvu in je zanimivo, da je bilo določeno, koliko glavnice mora biti v rokah države. Na Češkem je morala biti ena tretjina emisijske banke v rokah države, na Japonskem polovica, v Romuniji pa 10%.

Prva leta po svetovni vojni je prevladovalo mnenje, da je treba emisijsko banko čim bolj odtegniti vplivu države in jo dati v roke zasebnikom. Na ta način naj bi se državi preprečilo, da bi preveč izkoriščala emisijsko banko za svoje potrebe, ker je ta pot bila vedno najlažja in zelo zapeljiva za vsakega finančnega ministra. To se je jasno videlo tudi iz priporočil svetovne gospodarske in denarne konference leta 1933 v Londonu. Ta nasvet je poslušalo mnogo vlad po vojni in ugotovili smo predvsem, da se tendenca k podržavljenju ni mogla v znatni meri uveljaviti.

Toda zadnja leta so nastale vedno večje izpremembe v političnem in gospodarskem sestavu najvažnejših držav na svetu in vpliv države na gospodarstvo je vedno bolj naraščal. Posebno v totalitarnih državah je popolnoma razumljivo prišlo do

tega, da je emisijska banka za izdajo bankovcev prišla popolnoma pod vpliv države, kar se je jasno izrazilo v tozadevni zakonodaji.

Leta 1936 je prišlo do prehoda v državne roke pri štirih emisijskih bankah v raznih državah. Tega leta je namreč Italija izpremenila »Banco d'Italia«
v ustanovo javnega prava in so stari delničarji dobili nazaj svoj kapital, nove delnice v znesku 300 milijonov lir pa so prevzele hranilnice, javnopravne banke in kreditne ustanove ter zavarovalnice. Kanada je istega leta podržavila svojo emisijsko banko s tem, da so stari delničarji dobili v gotovini izplačano vrednost svojih delnic. Danska je svojo emisijsko banko podržavila tudi leta 1936 s tem, da je dala delničarjem posebne obveznice, ki jih je izdala emisijska banka, garantirala pa država pri obrestni meri 4%. Nova Zelandija je leta 1936 izvedla podržavljenje na ta način, da je delničarjem dala ali državne papirje ali gotovino.

Med zadnjimi podržavljenji je omeniti, da je lani avgusta bila nacionalizirana Centralna banka v Boliviji.

V drugih državah ni prišlo do izpremembe v kapitalu, toda država je prevzela popolnoma vodstvo v svoje roke. Tako n. pr. od leta 1937 dalje imenuje ves upravni svet Reichsbanke država, del upravnega sveta Francoske banke imenuje tudi država. Največja emisijska banka na svetu, »Bank of England«, je sicer še nadalje ostala v rokah zasebnikov, toda po izjavah vodilnih mož banke ne stori Angleška banka nobenega koraka proti vladi ali njeni gospodarski ali finančni politiki in ji je popolnoma poslušna. To pomeni, da je brez zakonov in uredb prišlo do tega, da ima država odločilen vpliv na banko.

Kako bo z našo Narodno banko

Naša Narodna banka je bila ustanovljena prav za prav l. 1884 kot Narodna banka kraljevine Srbije ter je leta 1929 postala Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in leta 1929 Narodna banka Kraljevine Jugoslavije. Zadnja odločilna reforma v njeni sestavi in ustavi je prišla leta 1931, ko je izšel zakon o denarju in vsi nadaljnji zakonodajni akti, ki so urejali razmere v banki in njeno razmerje do države. Njena delniška glavnica znaša 180.000 milj. din in je razdeljena na 60.000 delnic, ki se glase na ime in imajo imensko vrednost 3.000 dinarjev. Pred letom 1931 je znašala imenska vrednost delnice 500 din.

Delnice so v rokah zasebnikov, bank, denarnih zavodov itd. Po poročilu Narodne banke za 1939 je znašalo število delničarjev 1.300. Od teh je bilo devet velikih delničarjev, ki so imeli nad 1000 delnic vsak, skupno 25.663 delnic. Če se pogledamo, kdo so največji delničarji, vidimo, da sta bila največja delničarja Narodne banke Pošta hranilnica in Drž. hipotekarna banka. Res pa je, da nista imeli ti dve ustanovi večine. Toda v zadnjih letih se je vedno bolj videlo, da daje politiki banke v celoti smer finančni ministru, ki ima predvsem večino v izvršnem odboru banke ter tudi še svojega komisarja z znatnimi pooblastili. Guverner in oba podguvernerja sta imenovana na predlog ministra financ, izvršni odbor pa tvori razen teh treh še dva zastopnika delničarjev, tako da je v vodstvu država v večini. Država je že itak v vodstvu banke v večini, komisar ima pa še možnost preprečiti vsak sklep i občnega zbora delničarjev i seje upravnega sveta sistiirati in odloča končno o stvari finančni ministru v roku 15 dni.

Tako je sedanje stanje. Pojavljajo pa se glasovi, ki pravijo, da je treba Narodno banko podržaviti, da ne bi delničarji naprej imeli tako velikih dobičkov od svojih delnic. Kajti dividenda Narodne banke za leto 1939 je znašala brutto 400 din, dejansko pa so delničarji dobili izplačanih 316 din na delnico, kar predstavlja pri imenski vrednosti delnice 3.000 dinarjev. Kaj bi se zgodilo, če postane država edini delničar Narodne banke?

1. Poslovna politika banke se ne bo dosti izpremenila, ker jo je tudi sedaj v glavnih potezih vodila država. Poslovna politika bi se izpremenila le, če bi se izpremenilo njeno vodstvo in če bi ji dala naša gospodarska in finančna politika novo smer. Kajti banka bo vedno samo instrument državne gospodarske in finančne politike.

2. Poleg sedanjega deleža na dobičku Narodne banke, ki je znašal 17.26 milj. din pri čistem dobičku leta 1939 v znesku 52.7 milj. din, bo država imela vso dividendo od delnic, ki so sedaj v rokah zasebnikov.

3. Če postane država edini delničar Narodne banke, potem bo morala tudi izpremeniti vodstvo, t. j. upravni svet banke, ki so ga doslej volili delničarji.

Ad 1. O bodoči poslovni politiki se da lahko kritično reči, da bo pač taka kot vsa ostala naša gospodarska in finančna politika, tako da ne moremo reči, kako zelo se bodo povečale koristi zaradi prevzema delnic po državi.

Ad 2. Prav pa je, da ima država največ od dobička banke, saj ji je dala privilegij, ki je tudi mnogo, mnogo vreden.

Ad 3. Kar se tiče bodočega vodstva, t. j. novega upravnega sveta, pa je treba seveda že vnaprej reči, da ne smemo zapasti v tisto napako kot pri drugih državnih zavodih. Novi upravni svet mora biti sestavljen iz najboljših ljudi, katerih pa je žal glede na strokovno usposobljenost in osebnost malo v naši državi. Nikakor pa ne sme slediti Narodna banka zgledu neke druge državne finančne ustanove, ki razpolaga z milijardami denarja ter, je tudi odločilnega pomena za vse gospodarstvo države. Ne da bi imenovali imena, naj navedemo samo poklice članov uprave: točne delnice banke: trgovci, državni svetniki v pokoj, ministri v pokoj, gimnazijski ravnatelji v pokoj, odvetniki, gimnazijski ravnatelji v pokoj, predsedniki mestne občine, bivši ravnatelji rečne plovbe v pokoj. V nadzorstvu pa sede: polkovnik v pokoj, publicist, ravnatelj gimnazije v pokoj, pomočnik ravnatelja uprave drž. monopolov v pokoj in brigadni general v pokoj. Torej devet upokojenih državnih uslužbencev vodi to velebanko, od tega kar trije upokojeni gimnazijski ravnatelji. To je za tako milijardo ustanovo vsekakor nekoliko preveč...

Iz vsega tega se jasno vidi, da prevzem delnic po državi ne bo imel samo dobrih posledic, ampak lahko tudi slabe. Odvisno bo vse od naše splošne gospodarske in finančne politike ter oseb v vodstvu i te politike i same Narodne banke. Vsekakor pa je gotovo, da bi vodstvo, ki bi si ga osvojila zopet birokracija (ali v še aktivni državni službi ali v pokoj) ne moglo izpolnjevati svojih nalog tako, kot je to potrebno za najvažnejšo banko v državi, emisijsko banko.

Končno ostaja še vprašanje: kako izvršiti prevzem delnic po državi. Delničarji razumljivo reflektirajo na plačilo svojih delnic. Najbrže bi se to dalo izvesti z izročitvijo ustrežajočih vsot v državnih papirjih. Gre torej le za vsoto, ki bi odpadla na posamezno delnico. To je stvar računa, ker je treba upoštevati, koliko so dejansko delničarji dali za delnice, kakšen je bil tedanji tečaj naše nacionalne valute, in še mnogo drugega, kar pa vse spada že v tehniko tega posla in bi nas predalet odvedlo,

se nikakor ni skladalo z njegovo resnobo. Pa tudi on brez uspeha.

Končno se je posrečilo Lavri, da je tudi njega posadila za mizo k onima dvema. Tako so sedeli za mizo trije snubači, in ker niso vedeli kaj drugega početi, so metali karte in šahirali.

II.

Lepa vdova se je skrivaj smejala zaljubljeni trojici. Niti najmanj ji niso bili všeč. Ložiré je bil grob, neotesan, Laviolet domišljav, Simon pa tako ni mogla nikdar priti do konca, vedno je sanjal le o svojem denarju.

Njene misli so vavalele drugod, odkar je na mestni soli poučeval mladi učitelj Remy. Ni hodil v gostilno, morda zato ne, ker je bila njegova začetniška plača premajhna ali pa — kdo ve zakaj. Krčmarica je vedela, da podpira svojo betežno mater, ni pa vedela, kje je njegovo srce. Večkrat ga je skrivaj opazovala, ko je hodil mimo; mladenič je bil čeden kot le kaj.

Zares, prav nič ni slutila, da nosi prav njeno lepo podobo v svojem srcu Pavel Remy in da vedno trpi v negotovosti, brez upanja na uresničenje svojih želja. Niti sam ni vedel, kako se je moglo to zgoditi, mogoče zato, ker se mu je nekoč nasmešnila, kakor se pač nasmehe tudi še drugim, ker je srečna in zadovoljna. A prav ta nasmešek ga je mučil toliko noči.

Niti najmanj ni slutil, da tudi njene misli blodijo okrog njegove lepe glave in belega, nekoliko zaskrbljenega lica. Nič ni vedel, da se njene oči tako pogosto ozirajo proti oknu, kjer je on poučeval, da bi ga ujele vsaj za hip. Vse, kar je Lavra opazila na učitelju, ji je bilo všeč.

III.

Vai ženin! so se zastoni vstopil okrog nje. Jezili so se zaradi svojega neuspeha, najbolj pa Simon. Zastoni je razmišljal, kaj naj bi bilo vzrok njeni hladnosti.

Nekega dne je opazil, kako je mladi učitelj gledal skozi okno proti Lavrini gostilni.

Mladostne poteze niso odvisne od Vaše starosti, ampak od negovanja Vaše kože. — Poskusite vsaj enkrat NIVEO! Zakaj enkrat NIVEO vsebuje EUCERIT, ki daje Vaši koži zdravje, a samo zdrava koža lahko izraža mladostne in sveže poteze.

če bi se spuščali v podrobnosti. Pomisliti je treba le na to, da državni interesi pri tem poslu ne bodo oškodovani, ker se bodo delničarji že znali potegniti za svoje pravice... Ekonomist.

Trije brezmesni dnevi — drugi teden

»Službene novine«
z dne 4. julija prinašajo uredbo o izpremembi in izpopolnitvi uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami. Po zadnjem členu te uredbe stopi uredba v veljavo tretjega dne po objavi v »Službenih novinah«, torej 7. julija, tako da bomo šele prihodnji teden imeli tri brezmesne dni v državi.

Ta uredba pa še ne velja na Hrvaškem, kjer ostaneta zaenkrat samo 2 dni brez mesa.

Pač pa so izšla v uradnem listu banovine Hrvatske navodila za izvajanje uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami. Po teh navodilih so okrajna načelstva pooblašena, da v krajih, v katerih je na brezmesni dan (torek in petek) letni ali redni sejem, odn. cerkveni god, odredijo namesto tega dne naslednji dan v tednu za brezmesni dan. Za mesta so pooblašena to odrediti mestna poglavarstva. Nadalje so izvezle od predpisov čl. 1. naredbe o varčevanju bolnišnice, zdravilišča, okrevališča, invalidski domovi, sanatoriji, ubožnice in hiralnice in se tem ustanovam dovoljuje v brezmesnih dneh od svojega rednega dobavitelja svežega mesa nabaviti si izključno za svoje potrebe svežega telečjega, govejega in prašičjega mesa in prirediti ga ter dajati kot hrano tudi v brezmesnih dneh svojim bolnikom, odnosno članom doma.

RADENSKO KOPALISCE

po naravnih ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopalnišče te vrste v Sloveniji **zdravi z uspehom** bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, zelodca, notranjih žlez in spolne motnje.

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancin, kavarna, ton-kin, tenis itd. — Obširne prospekte dobite na zahtevu pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopalnišča **SLATINA RADENCI**.

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopalnišča!

Kontrola uvoza bombaža in bombažne preje. Na svoji zadnji seji je svet za zunanjo trgovino sklenil uvesti splošno kontrolo uvoza bombaža in bombažne preje, torej tudi iz klirinskih držav. Po poročilih iz Beograda je namen tega doseči pravilnejšo razdelitev uvoženega bombaža in bombažne preje med zainteresirane industrije.

Naš pridelek pšenice. Ker se že bliža žetev, se tudi že pojavljajo cenitve letošnjega pridelka pšenice. »Jugoslavanski kurir«
pravi, da je bilo lani in letos zasejanih za okoli 300.000 ha manj pšenice kot prejšnjega leta. Poleg tega je dolgotrajni dež uničil okoli 150.000 ha pšeničnih posevkov. Kakovost bo tudi zelo slaba. Deževje in povodnji so povzročile razmah plevela. Računa se, da bo povprečen donos na kat. oral 6 met. stotov, dočim je bil lani nad 8 met. stotov.

Kredit za pitanje prašičev. Ta teden je bila v ravnateljstvu za zunanjo trgovino konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da se organizira na veliko pitanje prašičev. V ta namen bosta dobili Glavna zveza srbskih kmetijskih združenj ter Gospodarska sloga, vsaka po 10 milij. din v obliki posojila za organizacijo tega posla.

»Torej tako? Tu je torej še eden, in še mlad povrh! Le počakaj, jaz ti bom pokazal!«
je sikal skozi zobe.

Na prvi seji mestnega sveta je napadel »golo-bradege učitelja«, ki da nič ne dela, otroke grdobije uči, če sploh kaj uči, gleda skozi okno in Bogu čas krade. Ker je šola bila mestna, so vsi mestni starešine sprejeli predlog najvplivnejšega svetovalca in odpustili učitelja.

Od tedaj sta minila dva tedna. Pavel Remy je polnil svoj kovček za odhod Vedel je, kakšen vpliv ima Simon, proti kateremu bi ne zalegla nobena pritožba, tudi če bi se šolska oblast zanj pognala.

Tako je torej zaigral svojo službo in kar je še huje: nič več ne bo imel prilike videti in pa opazovati one, kateri je že davno posvetil svoje srce. Sedaj ne bo mogoče iti k njej, saj on je brezdomec, človek, ki je na cesti.

Strt je sedel na stolu. Solze so mu orosile oči.

Ura je bila sedem. Nekdo je potrkal na vrata. Zdrnil se je. Kdo bi neki bil?

IV.

Stopil je k vratom, pa je omahnil nazaj. Kaj — pred njim stoji gospa Lavra, ogrnjena z nedeljskim plaščem, izpod bele kapice ji žarita lici kakor cvetoči roži. Niti besede ni spravil iz sebe.

»Nekaj vam moram povedati, gospod Remy,«
pravi tiho.

»Meni, gospa?«
jo začuden pogleda.

»Da. Zvedela sem, da so vas odpustili iz te službe zaradi moje gostilne... Zdi se, da ste dajali slab zgled, vsaj otroci in drugi, ki so vas opazovali, so videli vse vaše poglede proti moji gostilni!«

»Oprostite, gospa,«
jo prekine Remy. »Res, moral bi biti drugačen, moral bi se obvladati, a preslab sem bil, nisem mogel premagati silnega občutja. Da sem vas le enkrat zjutraj videl, sem bil srečen potem ves dan. Res, niti pomislil nisem,

Enotne moke ne bo. Iz Beograda poročajo, da je odbit predlog o uvedbi enotnega tipa moke in s tem tudi kruha v naši državi.

Obvezna prodaja presečkov stare pšenice in koruze. Tozadevna uredba je izšla v »Službenih novinah«
z dne 4. t. m. in je s tem stopila v veljavo.

Borze

Denar

Dne 5. julija.

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebski borzi 5.301.710 din. na belgrajski borzi 6.640.000 din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 16.000 din.

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 37.40—38.10
Sofija 100 din 90 —90.80

Curih. London 16.8750; vse ostale neizpremenjene.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Zagrebu 428—433

v Beogradu 426—430

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 93.50 blago, agrarij 50.50 denar, vojna škoda pr. 428—433 (428), begluske obveznice 76—78, dalm. agrarij 72—73 (72), 4% severni agrarij 49.50 denar, 6% šumske obveznice 69—73, 8% Blerovo posojilo 92.50—96, 7% Blerovo posojilo 91 blago. Delnice: Priv. agrarna banka 192 denar, Trboveljska 290 denar, Gutman 57 blago, Sladk. tov. Osijek 250 denar, Osj. livarna 165 denar, Isis 32 denar, Jad. plovba 400 denar.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko pos. 94—95, vojna škoda promptna 430—436 (433), begl. obveznice 75.50 denar, dalm. agrarij 72—73 (75, 73.50), 4% sev. agrarij 50 denar, 7% Blerovo pos. 92—93 (92), 7% posojilo Drž. hip. banke 101.50 den. Delnice: Narodna banka (8.100), Priv. agrarna banka 193—194.50 (195 drobni tragji).

Žitni trg

Novi Sad. Moka: bač. in ban OgOgg 365—375, sremska in slavonska OgOgg 360. Ostalo nespremenjeno.

Sombor. Moka: bač. OgOgg 330—390. — Otrubi: bač. in srem. juta vreče 167.50—170. Somborske stare brez vreče 147.50—150. Ostalo nespremenjeno. Promet srednji.

Rabljen parni kotel

90—100 m² kurilne površine, 8—10 atm. pritiska se kupi takoj. Mora biti v brezhibnem stanju. Ponudbe pod »Kotel«
na upravo Slovenca št. 9752.

CISTEK

Snubači

I.

V vsem okraju ni bilo priljubljenejšega zbirališča, kot je bila Benetova gostilna. Lastnica, gospa Lavra, je bila brez dvoma najlepša in najbolj ljubka ženska v vsem trgu. Čeprav se mlada, je bila že dve leti vdova. Prav rada se je nasmešnila slehernemu gostu in priznati je bilo treba, da njena polna, rdeča liceca, beli zobje ter lepa okrogla bradica prav nikogar ni odbijala, pa še one sočne ustnice, rdeče kot češnja... Nasprotno! Vedeli so tudi, da spada k hiši še trideset oralov rodovitne zemlje — in prihranki v skrinji. Nič ni torej čudno, če jih je bilo dosti, ki bi jo radi čimprej rešili vdovstva. Prav zaradi tega je bila gostilna še bolj obiskana.

Bogati trgovec Ložiré je sleherni dan pripotal s svojim kolesjem k njej. Klobuk si je potisnil na uho ter kar naravnost začel:

»No, gospa Lavra, kdaj se bova vzela?«

Samo nasmejala se mu je Lavra in ga potisnila za mizo.

»Letina prav dobro kaže in vina bo veliko.«
Komaj se je zasukala, že je stal za njo orožniški komandir v lepo zlikanih hlačah in hitel:

»Gospa Lavra, rad bi z vami nekaj govoril.«

»Drugič mogoče, drugič, gospod Laviolet,«
se je nasmešnila, »zelo sem zaposlena. res ne utegnem.«
Kar potisnila ga je k mizi k Ložiréju.

Dopolndne je bil pri njej gospod Simon, najpomembnejša oseba v tem kraju. Saj je prvi mestni svetnik in trgovec s čevlji. Star fant je, a bogat in ugleden. Vrtil se je okoli Lavre, kar

da bi to utegnili škodovati vašemu imenu... Saj vidite, da sem za to že dovolj kaznovan in nikdar več...

Umolknil je, a gospej Lavri se je zdelo, da ji bo razneslo srce.

»Ne, gospod Remy, nisem tako brezčutna in rada vam odpustim, če ste pripravljeni poravnati, kar ste zakrivali.«

»Obljubljam vam,«
začne z negotovim glasom. »Obljubljam, zapustil bom ta kraj za zmerom!«

»Mislite, da je to zadosti? Mislite, da boste s tem zavezali mojim sosedom zlobne jezike?«

»Za božjo voljo, kaj pa naj napravim?«
»Kaj naj napravite?«
Lavri zardi lice se bolj. Videti je, da je v zadregi. »To morate vedeti vi. Kaj prida moji ne sme pošteni ženski, ki jo ljubi, pobegniti, ampak zaprosi naj io za n'eno roko!«

Remyju se je zdelo, da so vse to sanje. Pogledal ji je v oči in razumel vse.

Za hip sta obstala in se vprašujoče pogledala. Razumela sta se; zakaj se ne bi objela in poljubila, saj je to njuna zaroka.

V.

Naslednjega dne je Remy srečal Simona, ki je ponosno stopal proti Lavrini gostilni, vesel, da se je rešil tekme.

Ko je vstopil, se je držal še bolj ponosno kot po navadi, toda, ko je napeljal pogovor na to, naj se Lavra vendarle že odloči, se mu je mlada žena smejala:

»Prepozni ste, gospod Simon, prepozni. Zaročena sem že in v petih tednih bo poroka.«

»Pa menda vendar ne z Ložiréjem... ali pa z...«
ni mogel končati, ves je bil iz sebe.

»Ne, ne, s Pavlom Remyjem!«

»Kako?«
z onim učiteljem?

»Da!«
se je zasmejala Simonu v obraz. Z onim učiteljem! Kaj mogoče ne zasluži odškodnine? Vi ste ga oropali ene službe, jaz sem mu pa preskrbela drugo, boljšo!

Po Avg. Faure-ju prevedel J. K.

Droblne novice

Koledar

Sobota, 6. julija: Izajja, prerok; Bogomila; Dominika.
Nedelja, 7. julija: 8. pobinkošna nedelja. Vilbald, škof; Pulherija, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je na Viču mirno v Gospodu zaspala gospa **Helena Pance**, vdova po strojevodji državnih železnice. Pogreb bo danes ob pol 6 popoldne iz hiše Glince - Tržaška cesta št. 70, na župnijsko pokopališče na Viču. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— **Nevarno oboleli** gosp. župnik Ferdinand Cihua v Selnici ob Dravi se priporočajo zlasti svojim duhovnim sobratom v molitve.

— **Diploma**. Na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, v šoli za kandidate srednješolskega učitelstva risanja, je bila diplomirana gđ. Marica Kupferjeva iz Maribora z odličnim uspehom. Mladi umetnici iskreno čestitamo!

Kopalne obleke — čista volna — stare nizke cene
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA - MIKLOŠICEVA CESTA

— **Ordinacije**. Jutri, v nedeljo ob 7 zjutraj bo v ljubljanski stolnici podelil prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman red mašniškega posvečenja 25 dijakom in diakonom 13 subdiakonom.

— **Aljažev klub** sporoča vsem prijateljem naših gor, da bo v nedeljo, dne 7. julija sv. maša na sledečih postojankah: na Kredarici ob 8, v Aljaževi kapeli v Vratih, ki je posvečena sv. Cirilu in Metodu bo sv. maša ob 9 zjutraj, na Veliki Planini ob 9, na Krvavcu ob 9, na Kovčah (žegnanje) ob 9, na Pokljuki ob 10.15.

— **Kamniška Bistrica**, ki slovi kot najbližja in najpriljubljenejša izletna točka ljubljancem, se je spet za pol ure primaknila bližje k Ljubljani. Do zdaj je vozil iz Kamnika avtobus samo do Koplja, od koder je bilo treba še pešiti pol ure pešariti do bistriškega doma. Avtobusno podjetje Peregrin, ki oskrbuje promet po Bistriški dolini, pa si je nabavilo nov, lahek avtobus, ki lahko vozi prav do izvirka Kamniške Bistrice, kamor večji avtobusi zaradi neurejene ceste niso mogli voziti. Tako pride zdaj izletnik iz Ljubljane v polnopravni avtobus iz Kamniške Bistrice, če se pelje iz Ljubljane z vlakom do Kamnika, od tod pa z avtobusom naravnost v Bistrico. Avtobus vozi vsak dan od jutranjega vlaka, ki odhaja ob 8 iz Ljubljane in prihaja ob 9 v Kamnik, vrača pa se iz Bistrice k popoldanskemu vlaku, ki vozi iz Kamnika ob 17.28. Ker obišče Kamniško Bistrico vsako nedeljo par sto izletnikov, vozijo avtobusi od obeh jutranjih in od popoldanskih vlakov, vračajo pa se k obema večernima vlakoma. Tako je Kamniška Bistrica z dobrimi zvezami postala prav za prav ljubljanska Bistrica.

D. n. organom finančne kontrole!

Nudimo Vam meč z viskom in pasom po Din 290.—

A. KASSIG, Ljubljana, Miklošičeva 17.

— **Zrtev strele**. Iz Reteč pri Škofji Loki nam poročajo: Dne 3. julija je privihrala huda nevihta. Lilo je, kakor bi se utrgal oblak, vmes je padala tuda toča. Strele so švigale in vihar je močna dreveca zvijal kakor tanke vrbove vejice. Vsa polja so bila naenkrat zalita z vodo, ki je vdrla tudi v kleti in hleve, celo v kuhinjah in hišah so jo imeli ponekod. Ljudje so bili večinoma na polju in niti domov niso mogli v takem viharju. 72 letni gospodar Franc Loršek iz Gorenje vasi je vedril eredi polja pod hrusko, pri njem je bil tudi pes. Mimo hruske je napeljana elektrika in strela je najprej udarila v električni drog, nato pa preskočila v hrusko in ubila gospodarja. Pes je ostal živ in je začel lajati in cviliti, kar se je čudno zdelo gospodarjevi sestri Marjani, ki je vedrila nekaj sto metrov stran. Sli je pogledal in našla že mrtvega brata. Prihiteli so tudi drugi ljudje, ki so spravili nesrečnega Lorskca na dom in ga položili na mrtvaški oder. Pokojni France Loršek je bil priden in trezen gospodar, vedno odločen prijatelj in naročnik katoliških listov. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

— **Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.**

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— **Nekaj spominov na Novo mesto**. Nedavno je poročal »Slovenec«, da je umrl v Teharjih upokojeni župnik g. Jožef Sigl. V meni je vzbudila njegova smrt celo vrsto spominov. Sigla sem spoznal že pred več nego 50 leti, ko je prišel s celjske gimnazije z mnogimi tovariši v Novo mesto. V doljenjski metropoli so dijaki gojili s posebno ljubeznijo petje. Pri prihodu Stajercem se je dijaško petje dvignilo do nenavadne višine. Med najboljšimi pevci je bil rajni Sigl. Razpolagal je s takim glasom, da se je njegov prvi tenor kar igral z visokim c. Če smo v mladostnem navdušenju zašli previeško, čemo drugi, ki smo tudi peli prvi tenor, kar utihnili ali pa peli samo s falzetom. Sigl pa je vztrajal in pel junaško naprej s polnim glasom, če je bila visina še tako težka. Zelo dober tenorist je bil Siglov rojak Zidar. Med Kranjci pa se je odlikoval sedanjí čaški župnik g. Henrik Povše. Nekoliko mlajši generaciji je pripadal Emil Hochreiter, znani skladatelj modernih napevov. Razen prvega tenorja so bili dobro zastopani tudi drugi glasovi. Leopold Raktelj je dobro pel drugi tenor. Bil je pozneje župnik v Grčaricah, pa je že mlad umrl. Izvrstna pevača sli bila brata Matevž in Jože Grm. Matevž je umrl kot župnik na Koroškem, Jože pa je postal profesor in slikar. Imel je lep bariton, Matevž pa je pritiskal z globokim drugim basom. Ko je bil na naboru, ga je potikal okrajni glavar za jabolko na goltancu in rekel: »Tukaj pride na dan nizki c.« Glavar je bil sicer velik narodni nasprotnik, dijaško petje pa je le ljubil. Lep bariton je imel Viktor Zabukovšek, visok in lep fant, ki je vstopil

pozneje v gorisko bogoslovje, pa je umrl kot duhovnik že v mladih letih. Bilo je še mnogo drugih dijakov-pevcev. Lepo je bilo tačas življenje v Novem mestu. Daleč za nami so tiista leta mlade navdušenosti in razposajenosti Spomni pa so sladkogrenki. — Fr. Neubauer.

— **Hčerka težkega vojnega invalida**, stara 18 let, išče kakršnokoli službo. Ima malo maturo, vešča je strojepisja in ima že nekaj prakse v pisarniških poslih (občinskih). Je tudi absolutna tri-mesečnega gospodinjstva tečajerica ter bi tudi šla v službo kot kuharica. Naslov v uredništvu »Slovenca«.

— **Opozorilo!** Narodna štedionica v Zagrebu nas naproša za objavo vesti, da se kladi po Kranjskem, sploh po Sloveniji, neki Ivica Horvat, ki se izdaja za potnika imenovane zadruge, obetava posojila, računa velike predume ter uganja druge malverzacije. Občinstvo se naproša, da imenovanega, ki je dosedaj v Ljubljani napravil več takih poskusov, takoj izroči prvi najbližnji policijski ali orožniški postaji.

— **Da boste stalno zdravi**, je potrebno da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Triperesna tatinska družba** iz Negove je te dni stala pred okrožnim sodiščem v Soboti in se zagovarjala zaradi številnih tatvin, ki jih je izvršila v okoliških vaseh. Kradli so gotovino, tihotapsko blago in tudi vino. Vodja te tatinske trojke Anton Kavčič je bil obsojen na 10 mesecev, Jakob Kolarič in Avgust Nedeljk pa vsak na 4 mesece strogega zapor.

Specialitete „NEPTUN“

tunina (Thunfisch) je posebna delikatesa v izredno finem olju

Proizvodi največjih domačih tovarn sardin:
»NEPTUN« d. d. — Split

— **Darovi za bolniški sklad Društva slovenskih likovnih umetnikov**. (VIII. izkaz.) Od 1. januarja do 30. junija 1940 je prejelo DSLU za svoj bolniški sklad sledeče darove: 1000 din: Narodna banka kraljevine Jugoslavije v Ljubljani; 500 din: Trboveljska premožkopna družba v Ljubljani; po 200 din: Ivan Avenek v Ljubljani in Tvornica za dušik, d. d. v Rušah; po 100 din: Avgust Agnola, Feljko Berlič, Slovensko čebelarstvo, drogerija Gregorič, dr. Aleš Peršin, advokat, in Emil Tomazič, stavbenik; po 50 din: dr. Bogdan Brečelj, Olga Cebolina, Karl Čuč, ravnatelj, dr. Darko Černež, advokat, Josip Dolenc, Josip Eberle, juvelir, univ. prof. dr. Jovan Hadži, Albina Hitz-Zad-nek, Vera Miklič in dr. Jos. Volavšek, vsi v Ljubljani; 40 din: dr. Ivo Benkovič, advokat v Ljubljani; po 30 din: Josip Cihua v Ljubljani, dr. Milan Hraovec, advokat v Celju in Viktor Poznik, notar v Ložu; 25 din: Vera Levstik; 24 din: akad. slikar France Godec v Ljubljani; po 20 din: Peter Capek, ur. Kredit, zavoda, ter neimenovana v Ljubljani; 15 din: Barbič Baich, Danijel Battelino, stavb. podjetje, dr. Vlado Grossmann, advokat, vsi v Ljubljani in Franjo Zieherl, sol. upr. v pok. v Ljubljani. Razen imenovanih darovalcev nam je naš član, akad. slikar prof. A. G. Kos izročil blagajniški inkaso

Po državi

• **Split** ima nad 5000 hiš. Na pobudo statističnega urada banovine Hrvatske je splitska občina izvršila štetje vseh hiš v mestu in vaseh, ki spadajo pod občino Split. V Splitu samem so našli 308 obljudenih ulic s 3684 hišami. V vaseh splitske občine pa so našli skupaj 1585 hiš. Skupaj ima tedaj splitska občina 5269 hiš.

• **Dve novi zgradbi za vzgojo slepih in gluho-nemih otrok** v Zagrebu. Vprašanje novih poslopij za zavode, v katerih se vzgajajo slepi in gluho-nemi otroci v Zagrebu, šaka na svojo rešitev že veliko let. Sedanjí prostori ne odgovarjajo več zahtevam sodobne vzgoje. Sedaj pa je banska oblast v Zagrebu sklenila, da bo že letos začela graditi dve poslopji, v katerih bodo namestili zavod za slepe in zavod za gluho-neme otroke. Zgradbi bosta stali na Josipovcu v bližini bivšega otroškega zavetišča.

• **50 milijonov dinarjev** za zgradbo malih stanovanj v Zagrebu. Zagrebška mestna občina bo razpisala prisilno posojilo, ki bo prineslo, kakor pričakujejo, okrog 100 milijonov dinarjev. Polovico tega denarja bodo porabili za odplačilo mestnih dolgov pri mestni hranilnici, za katere mora mesto sedaj plačevati 8,5% obresti. Z odplačilo tega dolga bi mestna občina prihranila na leto dva milijona in pol, kar bi se porabilo za ceste in kanalizacijo. Druga polovica posojila pa je namenjena za zgradbo 1000 higieničnih malih stanovanj.

• **Tri krave** pribeležile v trafiko. Ob semanjih dnevnih kmetje v Zagrebu navadno otroci živino po Mihanovičevi ulici iz enega dela mesta v drugi. Tako je tudi preteklo sredo neki kmet gnat tri krave s sejnimi. Naenkrat so se krave splašile in lesnale naravnost v vežo neke hiše, kjer je bila ležena lopa za trafiko. V tem času je nekdo kupoval cigarete. Krave so ga močno pritisnile ob zid in se ni mogel rešiti. Trafikant je začel

21., 22. in 23. aprila pred zaključitvijo razstave svojih monumentalnih zgodovinskih slik za banovinsko palačo v znesku din 680.— Za navedene velikodušne darove v prid bolnim slovenskim likovnim umetnikom se vsem plemenitim darovalcem tudi na tem mestu najiskrenejše zahvaljuje Društvo slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani.

— **Škodljive posledice sezonskega izseljevanja**. Večkrat smo že na tem mestu opozarjali na škodljive posledice, ki jih ima sezonsko izseljevanje v Prlekurju posebno na mladino. Koliko mladih delavskih moči se vrne iz tujine bolnih, moralno pokvarjenih in odtujenih svoji zemlji in narodu. Tujina jim zastruplja telo in dušo. Zadnje dni je kronika zabeležila spet žalosten primer v okolici Crenovec. Neka 18 letna sezonska delavka, ki se je pred zimo vrnila iz Francije, je pustila na njivi novorojenčka. Trupelec so raztrgali psi in raznesli ostanke po njivi, kjer so jih našli ljudje in obvestili o žalostni najdbi orožnike.

Moravče

Dovršeno je lepo javno delo, ki bo v okras itak mičnih Moravč: monumentalna ograja šolskega vrta, ki so ga odrezali doberšen kos in tako razširili križišče cest pred šolo ob gostilnah Toman in Klopču. Stroške nosi srezní cestni odhor, ki za to delo zasluži vso hvalo Moravčanov.

Pri nas smo imeli v sredo, 5. julija celodnevne tečaj za pospeševanje tujškega prometa, organiziran s sodelovanjem banke uprave. Tujskoprometne zveze in tukajšnjega Tujškega prometnega društva, ki je majhno in mlado, pa ima delaven odbor. Gg. predavatelj iz Ljubljane so pred 40. domačini podali obširno snov: o pogojih razvoja tujškega prometa, o smernicah dela za razvoj turizma, o prehrani in pijaci, o gostinstvu, o serviranju (s praktičnim poukom), o okrašanju kraja, higieni, o vzgoji občanov, da ne odbijajo gostov itd. Dvoje predavanj je pojasnjeval kino-film in skloptikon. Gg. predavatelj se so zelo potrudili in pokazali veliko zanimanje in naklonjenost Moravčam zaradi izredne pokrajinske lepote te okolice, ki ima že vodovod, elektriko, avtobusno zvezo, lepe kratke in srednje izletne točke, več gradov, lepe razglede, je čisto kmečka, a je malo znana. Pripravila se preprosto kopališče, ki bo — upamo — čez leto že na razpolago. Tudi se nekateri regulacije in olepšave prijaznega trga, z impozantnim cerkvenim otokom v centru, so na vidiku v bližnji bodočnosti, ako bo občina dosegla zmerno pomoč ban uprave in srez, cest. odbora. Dobro voljo kažejo tudi gostilničarji, ki se bodo morali prilagoditi zahtevam izletnikov in letoviščarjev glede hrane, bivanja in nastanitve (deloma tudi pri zasebnikih). Najnujnejše zahteve so zaenkrat: cvetice na oknih, javno stranišče in kopališče. Posebno zahvalo za pomoč Moravčanom zasluži predvsem g. ravnatelj Tujsko prometne zveze dr. Žižek. Tečaj je vzlic časovnim oviram dobro uspel. Na tej podlagi naj domači interesenti, v prvi vrsti gostilničarji, odločno in pozitivno grade naprej, da bo kmalu mogoče Moravče pristeti med tujskoprometne kraje.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja do ponedeljka dva glasbena filma. V soboto ob pol 9 zvečer in v nedeljo ob 3 popoldne »Kraljev tenor« zvečer, ob pol 9 in v ponedeljek ob pol 9 zvečer pa film »Akordi sreče«. Za dodatek kratak predfilm.

Osebnosti. Od jesenice se bo te dni poslovil šef tukajšnje finančne kontrole g. Lapajna Fr., ki je premeščen v Ljubljano k finančni kontroli. V službi je bil vreden in pravičen, do podrejenih dober šef, strankam zelo naklonjen in uslužen. Na novem mestu mu želimo mnogo uspeha in zadovoljstva. Na njegovo mesto je imenovan g. Žužek Martin iz Ljubljane.

bili krave, pa so se krave še bolj razbesnile in še močnejše pritisnile kupovalca cigarete. Ljudje so začeli za repe vleči krave iz veže, kar se jim je končno posrečilo. Kupovalca cigarete so hitro prenesli v bližnji Okoržni urad za zavarovanje delavcev, kjer so mu v ambulanci nudili prvo pomoč.

• **Slavenski Brod** bo dobil novo gimnazijsko poslopje. Stalo bo na zemljišču župnega urada, ki ga bo občina odkupila za 200.000 din. gradnja nove gimnazije pa bo veljala okrog pet milijonov dinarjev. Z deli za novo gimnazijsko poslopje bodo začeli še letos.

• **Pri oknu je ubila strela**. Nad Bosanskim Petrovcem pri Banjaluki je te dni divjala huda nevihta. 14 letna posestnikova hčerka Slavka Keeman je med nevihto sedela pri oknu. Naenkrat je tresčilo v okno in Slavka je bila pri priči mrtva.

• **Smrt pod vlakom**. Iz Varadinske poročajo, da so na železniški progi med Velikim Porčevstvom in Luko našli razmesarjeno človeško truplo. Komisija je ugotovila, da je ponesrečeni 43 letni Stevo Beonadič iz Dubrave. Kako je prišel pod vlak, ni znano.

• **Huda avtomobilska nesreča**. — Eden mrtev, dva nevarno ranjena. Trgovec Ivan Burger iz Sekiča pri Somboru je bil s svojimi tovariši v Kutjevu, kjer so kupovali blago. Ko so se vračali s sejma, so najeli taksi, da bi jih peljal do železniške postaje Zdenec pri Slavonški Orahovici. Na ovinku je avtomobil zadel v breg in se odbil v brezno, globoko 100 metrov. Trgovec Burger je obležal mrtev z razbito glavo, njegova dva tovariša pa sta smrtno nevarno poškodovana. Tudi vofer je dobil hude notranje poškodbe. Tretjemu tovarišu pa se ni ničesar hudega zgodilo.

• **Strahna smrt** »slepca« potnika. 22 letni ključavničarski pomočnik Stojan Gibau iz Gradine pri Mitrovići se je kot »slep« potnik peljal na strehi potniškega vagona iz Zagreba proti Osijeku. V istem vagonu se je peljala tudi skupina skavtov. V bližini postaje Rovište, ravno ko je vozil vlak skozi nadvoz, so začeli skavti zamolkel udarec, v istem hipu pa so tudi ugasnile svetilke v vagonu. Vodja skavtov, neki profesor, je začutil, kako mu nekaj teče po ličih. Prižgal je vžgalico

Ljubljana, 6. julija

Radio Ljubljana

Sobota, 6. julija: 7.00 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.00 Lepe plošče izberimo, jih v venček povežimo in veseli spet bodimo! — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Lepe plošče izberimo, jih v venček povežimo in veseli spet bodimo! — 14 Poročila — 17.00 Otroška ura: Čarobne gaslice (članice Nar. gledališča) — 17.30 Koračnice (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18.00 Z delopust igra Radijski orkester — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19.00 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20.00 Poročila o zunanji politiki (g. Fr. Terseglav) — 20.30 Vesele in žalostne iz življenja Jake Smolake: Nazaj k naravi! — Spisal Jože Vombergar, izvajajo člani Radijske igralske družine, vodi inž. Ivan Pengov — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Nedelja, 7. julija: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Koncert: rog igra g. Veleidinovič Stevo, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve: Foerster: Slovenska maša v čast sv. Cecilije — 9.45 Verski govor (dr. Tomaž Kurent) — 10 Le brez skrbi (plošče) — 10.15 Gorenjski trio — 11 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Pevski zbor »Savac« z Jesenice — 14 Vesele orkestralne točke (plošče) — 16.30 O naraščanju ZFO — 17 Kmet, ura: Gospodarska navodila int ržna poročila — 17.50 Vesele popoldne. Trio (kitara, hav. kitara, harmonika) in samospevi (g. Drago Zagar, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek) — 19 Dapovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Trgovska šola belgrajške trgovske mladine (Staniša Korunovič, Belgrad) — 19.40 Objave — 20 Poskončni napevi (plošče) — 20.30 Pevski in orkestralni koncert slovenske glasbe Sodelujejo z. Adreij Jarc in Radijski orkester Dirigent D. M. Šijanec — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Mandoline in balalajke (plošče).

Drugi programi

Sobota, 6. julija: Belgrad: 22 Zabavni koncert — Zagreb: 20 Verdi: »Aida« — Bratislava: 19.45 Slovaške pesmi — Praga: 22.30 Zabavni koncert — Solija: 22 Koncert narodne glasbe — Beromünster: 20 Zabavni koncert — Budimpešta: 22.10 Jazz — Bukarešta: 21.50 Lahka in zabavna glasba — Rim-Bari: 23 Pisana glasba — Trst-Milan: 22.10 Pesmi in melodije — Sottens: 20.30 Orkester in pevski koncert.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg št. 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

in videl, da je kri. Potegnil je za zasilno zavoro in vlak je takoj obstal ravno pri vходу v postajo Rovište. Tam so ugotovili, kakšna nesreča se je zgodila. »Slep« potnik je udaril z glavo ob nadvoz in bil takoj mrtev. Vlak je nadaljeval pot do Bjelevarja, kjer so odklopili vagon, ki je bil ves okrvavljen in na katerem je še bilo truplo ponesrečenega.

• **122.000 dinarjev** je izginilo. Med vožnjo od Metkovića do Mostarja je iz postnega vagona na skrivnosten način izginila vreča, v kateri je bilo 122.000 dinarjev v bankovcih in kovancih. To denarno vrečo je poslala pošta v Metkoviču zbiralni pošti v Mostar. V Gabeli je bila vreča izročena poštnemu sprevidniku ob pol ene ponoči. Ko je vlak privozil v Mostar, so ugotovili, da je denarna vreča izginila. V zvezi s to tatvino je bilo aretiranih nekaj uslužbencev mostarske pošte; aretirana sta bila tudi dva spremljevalca ambulantne pošte Sarajeva—Mostar.

• **Smrtna prometna nesreča**. Na cesti med Zagrebom in Karlovcem se je na križišču v Jastrebarskem zgodila huda prometna nesreča. 40 letni ključavničarski mojster Vilim Kufrin iz Samobora se je peljal na motornem kolesu. Niemu nasproti je privozil z osebnim avtomobilom Bruno Senig, gradbeni podjetnik iz Zagreba. Na križišču ceste sta trčila motorno kolo in avtomobil. Kufrin se je z glavo naravnost zarinil v avtomobil in se smrtno poškodoval. Hitro so ga prepelali v karlovaško bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl.

• **Nameste kavke** ustrelil deklico. Šestnajstletni elektromehaniški vajenec Husein Muratbegović iz vasi Brinješa pri Alipašinemu mostu je šel s puško streljat kavke. Z njim je šla tudi deklica Subhija Kapetanović, hčerka posestnika. Ko je Husein streljal na kavke, je po nesreči zadel v glavo Subhijo, ki se je zgrudila mrtva na tla.

Robinson leta 1940.

• Tako, in sedaj se tudi napada iz zraka ne bojim več.

Premiera odlične Pirandellove komedije

Večni zaročenec

(Der Mann der nicht nein sagen kann)

Življenje za karijero

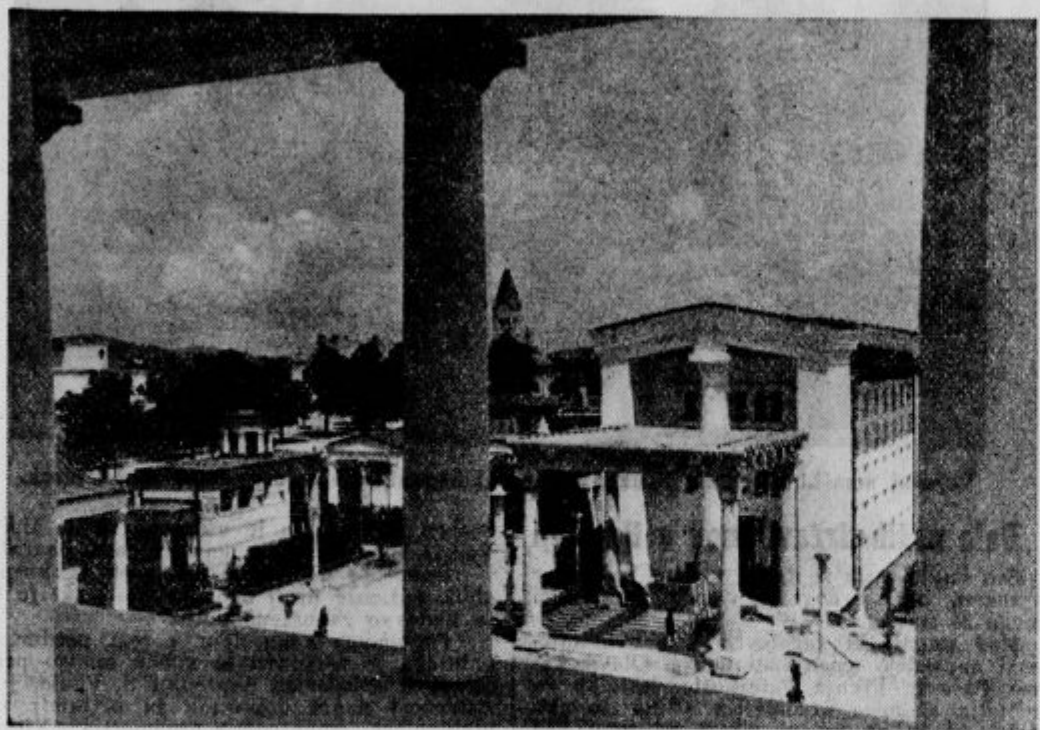
Film impozantne veličine in razkošja ter divnih melodij, v katerem sodeluje nad sto igralcev in tisoč statistik.

MAURICE CHEVALIER in **JACK BUCHANAN** popularna filmska umetnika v grandioznem filmu, katerega režira RENE CLAIR, ki pravi, da je ta film njegovo najboljšo in nabiteljnejše delo. — Glavno žensko ulogo ima filmska lepota JUNE KNIGHT. Zagotovite si vstopnice za to redko filmsko delo, ki nima primere v film. zgodovini **KINO SLOGA, tel. 27-30** Premiera danes! Ob 16. in 21. uri

Mož, ki se zaradi svoje neodločnosti zaroči z vsako žensko, ki jo v življenju sreča, zaide v nešteto zadrege in smešne položaje ter nudi s tem svojim opazovalcem obilo zabave. — Da se boste pri tej komediji tudi Vi res lahko zabavali Vam jamčijo stari znanci **Karl Ludwig Diehl, Leo Slezak, Karin Hardt, Hilde Krüger** in drugi. Predstave ob 16., 19. in 21. uri **Kino Union tel. 22-21**

LJUBLJANA

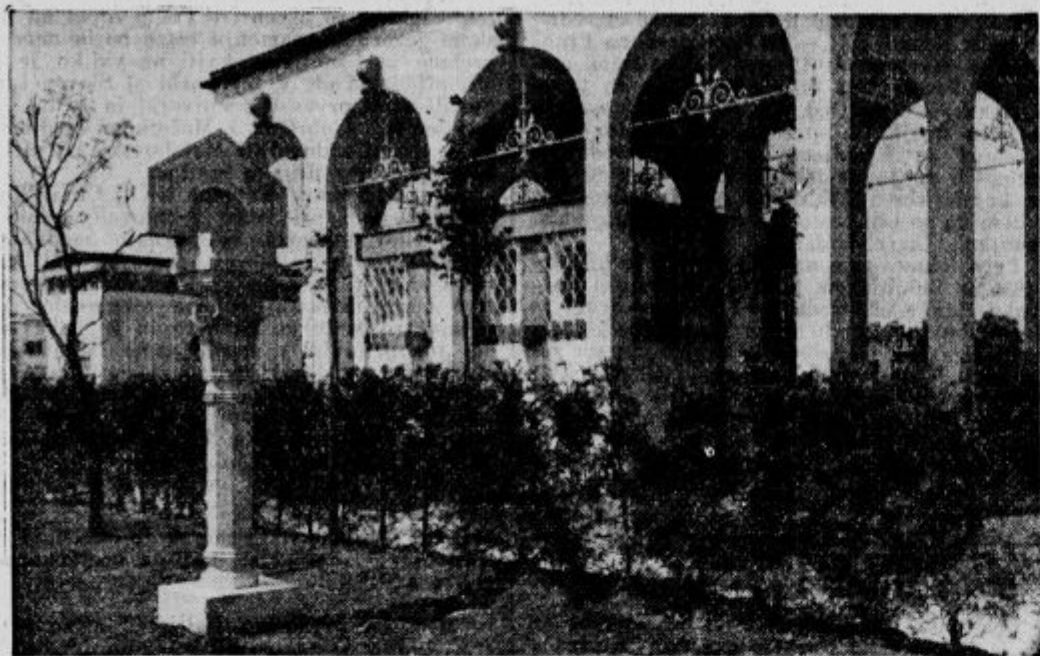
Jutri bodo blagoslovljene žale

Pogled s stebrovja glavnega in monumentalnega portalnega poslopja pred žalami na molilnico in nekatere kapelice na Zalah. Slika je bila posneta s poslopja prvega nadstropja portalnega poslopja.

Nedeljski promet na Zale je zaradi blagoslovitve, ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmeren, in sicer iz mesta na Zale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povabljenimi gosti vozijo po Smartinski cesti in dalje Med hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z vabili izstopijo ter gredo na levo stran, ker je ves prostor med kandelabri in kapelicami določen samo za povabljenosti. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na oglu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jaršensko cesto, kjer parkirajo, po končanih slovesnih opravilih in ogledu pa na goste počakajo na Jaršenski cesti zadaj ob izhodu s Zal, nato pa vozijo dalje po poti ob pokopališču mimo postajališča električne cestne železnice ter v smeri tramvaja na Linhartovo cesto. *Pevke in perci združenih ljubljanskih mešanih zborov naj od vhoda gredo na desno, kjer bo zanje pripravljen pred kapelico sv. Miklavža ob molilnici poseben oder. Plo 200 pevki in pevcev pod vodstvom skladateljca Franceta Venturinića. Godbeniki »Sloga« naj od vhoda gredo na desno h kapeli sv. Kristofa. Ker bo zaradi blagoslovitvenega obhoda Nj. Prezvzvišenosti škofa ljubljanskega gospoda dr. Gregorija Rožmana z asistenco po vseh poslopjih Zal ob potih in pred oltarjem pod baldahinom razmeroma malo prostora, naj občinstvo ne sili med slovesnimi opravili v notranjost Zal, ker se*

bo tudi iz stebrišča in iz parka pred Zalami vse dobro videlo in slišalo, ker bodo nameščeni ojačevalci. Po slovesnostih naj si pa občinstvo najprej ogleda kapelice na levi strani, molilnico in šele nato kapelice na desni strani ter gospodarsko poslopje s freskami. Nato naj pa zapuša Zale pri portalu ob gospodarskem poslopiju na zadnji strani Zal. Opozorjamo občinstvo, naj ne dela gneče in ne stopa na gredice, hkrati pa prosimo vse obiskovalce, naj sami pazijo na nasade in notranje prostore poslopij ter ne delajo gneče in zmede s tem, da bi se hoteli vračati z Zal spet skozi portal vhodnega poslopja, temveč naj vsi odhajajo z Zal na nasprotni strani pri portalu ob s freskami okrašenem gospodarskem poslopiju nasproti pokopališču. Poleg mestnih rediteljev bo ves dan in zvečer skrbela za red tudi policija. Kolesarjem vstop v park pred Zalami in na Zale ni dovoljen ter naj svoja kolesa shranijo pri za pripravljenih ljudih kakor o Vseh svetih. Zaradi prenosa vseh slovesnosti po radiu, se slovesnosti prično točno ob 11. Po končani blagoslovitvi bo ogledovanje vseh prostorov okrašenih Zal, zlasti bo pa gotovo mnogo ljudstva zvečer pri razsvetljavi, ko bo zunanost vseh poslopij Zal razsvetljevalo 25 žarometov ter vse žarnice na kandelabrih in po poslopijih. V nedeljo ves dan in tudi zvečer veljajo na električni cestni železnici za obisk Zal z vseh strani povratne vozovnice po 2 din za vožnjo do Zal in nazaj.

Lepa dvojna kapela sv. Antona Padovanskega in sv. Jožefa, ki je postavljena pod posebnim obokom-baldahinom. Razločno je videti, kako je kapelica postavljena pod streho, podobno nebu, kakršnega nosijo pri procesijah z Najsvetejšim. Kapelica ima na oknih ograje iz kovanega železa in je prav gotovo ena najbolj zanimivih kapelic na Zalah. V ospredju na levi stoji okusno znamenje, v katerem pa žal kíp še ni postavljen.

Pogrebi z Žal

Ker bodo v nedeljo Zale slovesno blagoslovljene, bodo že v ponedeljek prvič lahko uporabili popolnoma dograjene kapelice za polaganje mrtvev na oder. Na dvoma, da bodo ljubljanci v veliki meri na ta način počastitev pokojnika pozdravili in da bo večina zadovoljna, če ne bi bilo treba polagati pokojnih svojcev v stanovanjih na mrtvaški oder. Seveda bodo tudi pogrebi le od Zal do pokopališča. Pogrebni sprevod bo vedno krenil izpred molilnice, kjer bo cerkveni obred, skozi glavni vhod in potem po drevoredu na pokopališče. Ker bo celotna ureditev Zal veljala 4 milijone, se morda kdo po nepotrebnem boji, da bi bili zdaj pogrebi z Zal dražji. Vendar temu ni tako. Pogrebni zavod je namreč sklenil, da bodo pogrebni stroški z Zal za vse razrede za 10% cenejši od dosedanjih cen. Ker pa je verjetno, da bodo nekateri še vedno hoteli imeti umrlega svojca doma na mrtvaškem odru, bo moral Mestni pogrebni zavod zaradi teh izjem vzdrževati ves dosedanjí vozi park. Rediti bo moral konje ter nositi stroške vse dosedanje velike reje, ki bi sicer odpadla, če ne bi bili vsi pogrebi brezpogojno z Zal. Vse tiste, ki bodo položeni na mrtvaški oder na Zalah, bo pogrebni zavod prevažal z avtolurgonom. Pri pogrebi bo pogrebni zavod sam prepeljal duhovščino na Zale z avtomobilom, prav tako pa tudi nazaj. Tisti pa, ki bodo vztrajali na tem, naj leži pokojnik na mrtvaškem odru v stanovanju v mestu, pa bodo prav zaradi kritja večje reje morali plačati za 20% višje cene, kakor so bile dosedanje. To pomeni, da bo, upoštevaje znižanje 10% za pogrebe z Zal, isti pogreb veljal iz mesta 30% več kakor pogreb z Zal. To je skoraj cela tretjina in je le malo ver-

jetno, da bi bilo mnogo takih, ki bi hoteli nositi toliko večje stroške. Prav verjetno je, da po nekaj letih že ne bo nobenega pogreba več, ki bi šel še iz mesta. To bi bilo le prav, saj naše ceste za pogrebne sprevode res niso primerne in pokopališče je tudi daleč. Tako končno ne bo treba vedno gledati žalostnega prizora, kako pri viaduktu na Smartinski cesti večina pogrebov odide, tako da spremljajo pokojnika navadno le najbližji svojci.

Primarij dr. H. Heferle

specijalist za notranje bolezni, Gledališka 14
ne ordinira od 22. julija.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.50 zjutraj, pred odhodom vseh prvih jutranjih vlakov.
I Na praznik sv. Cirila in Metoda so številne trgovine v Ljubljani okrasile svoje izlozbe. Tako so nekatere počastile spomin slovanskih apostolov s tem, da so v okusno urejenih izlozbah postavile lepo okrašene slike sv. Cirila in Metoda. V drugih so opozarjali mimoideče na praznik slovanskih blagovestnikov lepi kipi, okrašeni z zelenjem, cvetjem in narodnimi tribarvnici.
I V cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku bo jutri popoldne redka slovesnost, pri kateri bo sodelovalo 11 letosnjih salezijanskih novomašnikov, izmed katerih jih bo devet posvečenih jutri popoldne v ljubljanski stolnici, dva pa sta bila posvečena pred nekaj dnevi v baziliki Marije Pomočnice v Turinu. Po pridigi in slovesnih večernicah bodo vsi novomašniki skupaj podelili novomašniški blagoslov, nato bo darovanje, pri kate-

rem bodo vsi udeleženci dobili spominske podobice z imeni novomašnikov.

I Ljudska knjižnica na Miklošičevi cesti, ki posluje dnevno od 8 do 12 in od 5 do 7, nudi najnovejše knjige iz slovenske, hrvatske in nemške literature. Preden greste na počitnice, se zglasite v knjižnici, da si izberete knjige, ki so tudi med počitnicami naše najboljše prijateljice.

I Aprilsko vreme. Blizajo se nam znani pasji dnevi. Toda če človek ne bi pogledal na pratiko, ampak samo na termometer in nebo, bi prav gotovo mislil, da smo že sredi jeseni, ali pa v začetku aprila. Dan za dnem se ponavlja dež z nevihtami in v noči od četrta na petek je bilo kakor za stavo. Če pa sonce pokuka po srečnem naključju za nekaj ur izmed oblakov, pritise takoj taka soparica, da je neizbežna nevihta že tu. Pri tem se ozačije shladi tako zelo, da so v zgodnjem jutru in na večer površniki kar dobrodošli. Kopalci, posebno pa mladina, za katero so se že začele počitnice, od takega vremena pač nima nič. Ni kopanja, ni izletov v hribe, kdor je šel pa taborit, ta lahko gleda, kako se bo v tednu dni vsaj enkrat temeljito posušil. Zanimivo je, da tudi stoletna pratika ne obeta nič boljše vreme. Za zadnjih sedem dni je Herschel napovedal spremenljivo vreme. Včeraj opoldne pa je bil mlaj in Herschle napoved se glasi: veliko dežja. Če bo imel Herschel prav tudi še ves mesec julij, potem bomo imeli v juliju tri tedne veliko dežja, en teden pa spremenljivo vreme. Dal Bog, da bi se sicer nezmotljivi Herschel enkrat zmotil.

I V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvaliteta optika.

I Pomanjkanje olja. Zadnje čase je nastopil za gospodinjne nov strah. Razvedelo se je z izredno naglico, da bo olja zmanjkalo, zaradi česar skoraj vsaka gospodinja kar čez noč potrebuje še enkrat več olja kakor prej. Prav s tem, da skušajo posamezne družine napraviti večje zaloge olja, pa je seveda navidezna poraba olja mnogo večja, zaradi česar so nekatere trgovine že resno začele misliti na delno omejitev prodaje olja. Tako prodaja železniška nabavljalna zadruga svojim rednim članom le še odmerjeno količino olja na osebo. Hkrati se vsak tak nakup olja posebej zabeleži z datumom, tako da ni mogoče nakupovati večjih količin, kakor znaša stvarna normalna poraba. Prav v zvezi z glasovi, da bo zmanjkalo olja, so mnogi kupci postali pravi hrčki. Nekateri so nakupili kar po več kant olja, prav gotovo ne zaradi tega, ker ga sami mislijo porabiti, ampak zato, ker mislijo malo poveržiti. Če se jim bo to posrečilo, je pa seveda veliko vprašanje. Sicer je že res, da so ljubljanski grostisi v svojem novem ceniku povišali cene za olje, še bolj zanimivo pa je, da ima njihov cenik sicer cele litanije raznih vrst olja, cen pa je dobilo edino le domače dalmatinsko olje. Iz tega bi človek morda sklepal, da bo olja prav gotovo zmanjkalo. Vendar to ni tako hudo. Odpadlo je namreč vse uvoženo olje, imamo pa zato domačega še dosti. Če bi pa slučajno gnali cenodo domačemu olju preveč navzgor, bodo pa kupci sami raje nehal kupovati olje in se bodo lotili bučnega, ki je sedaj že mnogo cenejši v primeri z oljnim oljem. Poleg tega pa moramo se računati z domačim letošnjim prideikom, ki bo prav gotovo zopet znižal cene olja, zlasti zaradi tega, ker se bodo v konsumu občutno poznale tudi sedaj napravljene družinske zaloge.

I Krompir je cenejši. Stari krompir je popolnoma izginil z živilskega trga. Vedno več je na izbiri novega krompirja iz raznih krajev Gorenjske in Dolenjske. Sedaj je novi krompir že po 2 din kg, kifelčar pa 2.50 din kg.

Litija

Epidemija meningitisa, o kateri smo že nekajkrat poročali, je pričela počasi popuščati. V naši bolnišnici je sicer še vedno okrog 20 bolnikov, vendar pa so vsi primeri lažji in bolniki že po nekaj dneh zapuščajo bolnišnico zdravi. Hude posledice, katerih so se ljudje tako bali, so zelo redke. Zdi se, da je vid največkrat oslabljen po prestatni bolezni, vendar se po nekaj tednih tudi to popravi. Upajmo, da bo v teku počitnic bolezni povsem popustila, da bodo v septembru že lahko pričeli z rednim poukom.

Oddelek za duševno zaostale otroke bi potrebovali pri nas. Če pregledujemo statistiko naše ljudske šole, moramo z žalostjo ugotoviti, da je odstotek zaostalih učencev večji, kakor bi smel biti, zlasti pa je veliko število onih otrok, ki zaradi duševne nerazvitosti ponavljajo isti razred že več let. Močni postajajo, zdravi so, vendar pa duševno tako zaostali, da niso sposobni za višji razred. Takšni učenci motijo in ovirajo ves pouk in tako trpe tudi tisti, ki so nadarjeni. Niso redki primeri, ko se za naše bivše učence zanimajo sodišča in zahtevajo o njih podatke. Kriminalni tipi so postali, vendar ne vedno po svoji krivdi. Kriva je družba, krivi so starši in šola, ki jim ni dala možnosti, da svoje sile, čeprav slabe, razvijejo. Naši razredi so prenatrpani in ni časa za poseben pouk, ki bi ga morali biti deležni zaostali otroci. Znano je tudi, da postanejo takšni otroci navadno zakrknjeni, družbi in sosedom pa celo nevarni. Brali smo, da imajo oddelke za zaostale otroke že po mnogih manjših krajih, ki nimajo vsolanih toliko otrok kakor mi. Gotovo bi se našel med našim učitelstvom kdo, ki bi se posvetil tem reševem. Le tako bi spravili vse učence v pošteno poklice in jih napravili za dobre člane človeške družbe.

Iz Julijske Krajine

Naslednik msgr. A. Berlota v goriškem stolnem kapitlju. Naslednik blagopokojnega msgr. Berlota v goriškem stolnem kapitlju je postal msgr. dr. I. Butto. Mesto mu je podelil v sporazumu s stolnim kapitljem goriški nadškof msgr. Margottij. Novi stolni kanonik je doma v videmski nadškofiji. V Gorico je prišel iz Sicilije, kjer je upravljal neko majhno škofijo. Poklicel ga je nadškof Margottij, ki ga je imenoval za ravnatelja centralnega bogoslovnega akenišča. Msgr. Butto je tudi papežev hišni prelat in je bil že častni kanonik goriškega kapitlja. Uživa veliko zaupanje svojega nadškofa in ima tudi pri civilnih oblasteh velik ugled.

Popravek. Številni jugoslovanski listi so poročali, da so angleški bombniki pred časom napadli in poškodovali Trst, Tržič, razne kraje in postojanke na Krasi in tudi novo elektrarno v Plavah, katero so baje uničili. Resnici na ljubo bodi povedano, da so vsa ta poročila izmišljena. Do sedaj je bil v naših krajih izveden samo letalski napad na Margero, predmestje Benetk, kar je bilo tudi uradno javljeno. Elektrarna v Plavah, ki je, kakor smo v »Slovenec« pred kratkim opisali, v celoti vklesana v pobočje ajbskega hriba, bo v kratkem začela z obratovanjem.

Log pod Mangartom. V 64 letu starosti je umrla dobra mati Amalija Mladič. Poročena je

Oglejte si novo zalogo prvovrstnega blaga pri

TEOKAROVIC

WOLFOVA ULICA

I Gradl za madrace, posteljna pregrinjala, preproge, zastore, tapetno blago najceneje pri Gorican, Sv. Petra cesta.

I Ribji trg. Na ribjem trgu je bilo včeraj slabše zanimanje kupcev in kupovalk za razne ribe. Poznavalci trga zatrjujejo, da je pomanjkanje olja močno vplivalo na nakup morskih rib, posebno sardel in sardelic. Zaloga rib je bila srednja. Morskih rib je bilo razmeroma malo. Bile so: velike sardelice po 16, velike skuše po 18, male skuše po 14, girice po 12 din kg. Druge morske ribe ni bilo. Domače škuše so bile po 18 din kg, donavske postrvi po 26, postrvi po 40, belice po 10 do 12 din kg.

I Nesreča šolskega upravitelja. Te dni smo poročali, da se je ponesrečil 60-letni šolski upravitelj z deske ljudske šole v Spodnji Šiški g. Josip Primožič, ko se je peljal s kolesom. Ker so morda njegovi daleč izven Ljubljane stanujoči v skrbeh, kako je z njim, lahko z veseljem ugotavljamo, da je g. Primožič že zdavnaj zapustil bolnišnico, ker je imel le nenevarne poškodbe, ki ne bodo imele zanj nobenih hujših posledic.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

I Prestavljene tržnice že urejajo. Ko so pred nekaj dnevi preselili staro tržnico z njenega dosedanjega mesta na novo mesto, še ni bilo videti, kaj mislijo z njo napraviti. Svet trga je namreč tam zelo vegast, tako da si ni bilo lahko misliti, kako bodo postavili tržnice, da bodo kljub temu imele še nekakšno lice. Sedaj so že začeli vkopavati v tla betonske podstavke, s pomočjo katerih bodo izravnali neenakomerno višino tal. Na te betonske podstavke so že postavili podporne stebre tržnice, ki na novem mestu prav nič ne moti. Uredili bodo še v prestavljenih tržnicah primeren pod, nakar bo glavno delo opravljeno. — Prav verjetno je, da se bodo branjeve prihodnji teden že mogle vseliti v prestavljeno tržnico. Prav tako je že padla odločitev, kaj bo z okrog 10 m dolgim ostankom tržnice, ki je ostala na starem mestu. Začeli so jo že podirati in v kratkem bo ves prostor na Pogačarjevem trgu očiščen spominov na staro tržnico. Za tem bodo začeli podirati velike kostanje, ki so rasli za postavljenno tržnico. To delo ne bo prav lahko, paziti bodo morali, da kostanji ne bodo padli v strugo Ljubljanice, prav tako pa tudi, da ne bodo zmrli na sosednje tržnice. Še pred tem pa bodo najbrž postavili Ferantov cvetlični paviljon, ki ga bodo postavili malo naprej na že tlakovano cesto ob Kresiji, kjer sedaj prodajajo semena.

I Film »Življenje za karijero« v kinu Slogi. Jack Buchanan, odlični angleški karakterni filmski igralec, nazvan »angleški Chevalier«, se je odločil, da snema na svoje stroške to grandiozno filmsko delo, v katerem igra sam glavno vlogo. Ko so ga novinarji vprašali, kdo bo še razen njega igral, jim je na veliko iznenadjenje odgovoril: »Francoski Chevalier«. Žensko vlogo v tem filmu igra najpopularnejša angleška igralka Juni Knight, režira pa film največji mojster Rene Clair. V tem grandioznem filmu sodeluje preko sto igralcev in nad tisoč statifov. Film je pol razkošja, lep in zanosnih melodij ter od začetka do konca nadvse zabaven, tako da povzroča salve smeha. Rezervirajte vstopnice pravočasno. Na sporedu je v kinu »Sloga« le nekaj dni.

bila z Rihardom Mladičem, ki je pred nekaj leti umrl v Ameriki. Kljub temu, da je bil njen mož dolgo let odsoten, je skrbno vzgajala svojo družino. Ena izmed hčerk gospodinj v znani gostilni pri Martinu v Srednjem Logu. Blagi pokojnici naj sveti večna luč, žalujočim ostalim naše sožalje!

Vojna zahteva žrtve. Od 1. julija ne kuhamo več kave in jemo kruh iz enotne moke. Tudi tobak in razni tobačni izdelki so se podražili. Vse te neprijetnosti pa prenašajo ljudje brez nevolje, ker vedo, da vojna zahteva žrtve.

Nesreča. 45-letna Katarina Bremec iz Lokovca nad Čepovanom je delala pri nekem posestniku v Standeržu pri Gorici. Po večerji je odšla na domači skedenj k počitku. Zaradi teme je stopila v prazno in padla v spodaj ležeči hlev. Poklicati je bilo treba »Zeleni križ«, ki jo je prepeljal v goriško bolnišnico. Zdravnik je ugotovil, da se je ranila na tilnik in pretresla možgane. Njeno stanje je zelo nevarno.

JEGICEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKL VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN.

Willkie, republikanski kandidat za predsedniško mesto v USA

Iz Philadelphie poročajo: Na dan zborovanja republikanske stranke je Vanderberg sporočil, da odveže dolžnosti glasovanja sebi v prilog 38 poslancev države Michigan. Nato je od 38 poslancev glasovalo 35 poslancev za Willkieja, ki je bil nato tudi izvoljen. Tudi poslanci države Pensylvanije so oddali svoj glas za Willkieja.

Politični opazovalci menijo, da je z Willkiejem postavljen kandidat, ki ima brez dvoma največ možnosti, da premaga Roosevelta. Republikanci so prepričani, da bo Roosevelt v tretje kandidiral, saj ni nobenega drugega demokratskega kandidata, ki bi mogel premagati Willkieja. Pravijo tudi, da bo republikanska zunanja politika spriču izvolitve Willkieja bolj širokogrudna kot pri izvolitvi Tafta. Taft bo bržkone kandidat za podpredsedniško mesto.

Suša na - Norveškem

Medtem ko v naših krajih kar vsak dan dežuje in se brez težnke že ne moreš pokazati na cesti, pa poročajo iz norveške prestolnice Oslo, da bodo vsi pridejki uničeni, ker vlada silna suša. Zlasti kaže slabo za repo, seno in deloma tudi za žito. Krompirja se doslej suša še ni dosti dotaknila. Najbolj so po suši prizadete notranje pokrajine ob fjordih na zahodni Norveški, na primer ob fjordu Sogor, kjer bo uničeno vse žito in seno, če ne bo kmalu deževalo. Po mnogih krajih ni že od velike noči padlo niti kapljice dežja. Nasprotno pa je v vzhodnih delih Norveške huda ponoča suha, zlasti v krajih Grue Finskog in Røros. V Sluysen imajo ponoči po štiri stopinje pod ničlo. Krompirišče je deloma zmrznilo.

V južnih delih vzhodne Norveške pa je huda vročina. Tla so povsem izsušena. Tudi tu grozi, da bo suša uničila letino. Taljenje snega je končano in v rekah in potokih je prav piščo vode, kar spot škoduje splavljenju lesa po vodah.

KULTURNI OBZORNIK

Uvod v sveto pismo nove zaveze

Spisal univ. prof. dr. Andrej Snoj.

Škofjski ordinariat je zadnji let izdal sv. pismo nove zaveze v dveh majhnih žepnih izdajah ter tako omogočil, da si ta najnovejši in uradni prevod knjige vseh knjig lahko nabavi vsak Slovenec. Tako je po zaslugi škofjskega ordinariata sv. pismo slovenska najnovejša knjiga, izdana v lepi, okusni in žepni izdaji, ki pa je tudi opremljena z najbolj nujnimi komentarji ter kratkimi literarno-zgodovinskimi uvodi v posamezne in pomen posameznih knjig sv. pisma nove zaveze. Sedaj pa je univ. prof. dr. Andrej Snoj, bibliist ljubljanske bogoslovne fakultete, izdal v posebni knjigi **uvod v sv. pismo nove zaveze**, šolski priročnik vsega, kar moramo vedeti v zvezi s sv. pismom, če hočemo pravilno razumeti božji navdih, ki jih je pisal, ter zgodovino teh svetih tekstov. Prof. dr. A. Snoj je v uvodu sodeloval že pri omenjenem celotnem prevodu sv. pisma, napisal več razprav v Bogoslovni vestnik, ki se tičejo tekstne kritike raznih starocerkvenoslovenskih prevodov sv. pisma in primerjav njihovih virov: mudi pa se je tudi eno leto v Sveti deželi, v Palestini in na Sinaju, da študira kraj, razmere in stare rokopise, da bi mogel globlje prodreti v skrivnostne besede. S svojega bivanja v krajih svetih zgodovinskih poročil v Slovenju, v Mladiki in drugod ter nam dajal vedeti, da pripravljamo strokovni in širši uvod v biblično znanost novega testamenta. Tako je nastalo to delo iz vestnega študija dvasjetih let in temeljite predprave ter podaja tudi zadnje rezultate svetovnega znanja o postanku in razvoju knjig nove zaveze sv. pisma.

Prof. Snoj je razdelil svojo knjigo, prvo te vrste v slovenskem slovstvu, v štiri dele: v **uvod**, v dva dela razprav, katerih prvi predstavlja **splošni uvod v novo zavezo**, drugi pa **uvod v posamezne knjige nove zaveze** ter v **dodatek**.

V **Uvodu** razloži profesor splošne pojme o novi zavezi, metodo obravnavanja in zgodovino te znanstvene discipline ter navaja tudi pregled znanstvene literature pri katoliških, protestantskih in pravoslavni, kjer pogrešamo samo omenbo podobnih katoliških slovenskih knjig, saj imajo n. pr. Poljaki kakor tudi Čehi odlične uvode in so na Češkem začeli prav letos izdajati celo češki bibliistični leksikon, ki stoji na vrhuncu današnje bibliistične znanosti.

Pravi uvod v sveto pismo nove zaveze se pa začne šele z opisovanjem postanka sv. knjig in prvih zbirk ter zgodovinskim razvojem skanona, to je — kako se je razvijala zaveza, da samo te in te knjige potekajo iz navdih sv. Duha ter morejo samo te knjige biti liturgične knjige pri službi božji, kakor so jih v zvezi s tradicijo potrdili tudi cerkveni zbori. Posebej se ozre na pojmovanje skanona pri protestantskih, ki se ločijo od nas, ter pri pravoslavni, ki smatrajo za svete iste knjige kot katoličani. V drugem poglavju tega prvega dela obravnava dr. Snoj **zgodovino teksta nove zaveze**, podaja tako pregled v tekstno kritiko ter nas uvaja najprej v zgodovino izvirnega teksta nove zaveze, govoreč o jeziku, v katerem so bili izvirniki napisani, o zunanji obliki knjig (papirus, pergament) ter o **prepisih, oz. rokopisih izvirnega teksta** ter njihovih zgodovini od iznajdbe tiska dalje, ko je prvokrat izšel v tisku l. 1514 (Alkalska izdaja) oz. šele l. 1521 (Erazem Rotterdamski), dalje do novejših novih primerjav s starejšimi teksti, ki nas vedno bolj približujejo pravemu izvirnemu tekstu (Soden). Drugo poglavje govori o zgodovini prevodov in njihovi vrednosti za ugotovitev prvotnega teksta, ter obravnava najprej sirske, nato egiptiske, za njimi pa takoj **starocerkvenoslovenske** (sv. Cirila in Metoda in učence), kar predstavlja

posebno vrednost tega učbenika. Prav te prevode tudi ocenjuje — odlični Cirilo-Metodov prevod tako po tekstni strani kakor bogoslovni — ter prevzema najnovejša odkritja prof. Grivea (glede predloge, iz katere sta sv. brata prevajala). Ozre se pa podrobneje na glagolske in cirilske rokopise, pa tudi srbskocerkvenoslovenske in hrvatske glagolske tekste ter omenja pri tem tudi težnjo prof. Vajsa, rekonstruirati prvotno domnevno grško predlogo vseh teh prevodov. Nadalje govori o latinskih prevodih (vulgata itd.) in drugojezičnih, omenja vrednost citatov pri sv. očetih, na kar označi metodo in nalogo tekstne kritike ter njen namen.

Drugi del pa vsebuje pravo razlago posameznih knjig nove zaveze, kjer razlaga pisatelji pojem evangelijev, nato pa postanek vsakega izmed njih s pogledom na avtorja, postanek, slog, vsebino in namen ter še kakšne druge literarne posebnosti (jezik itd.). Ko jih tako prikaže v zgodovinski literarni vrednotenju, jih primerja med seboj ter tako rešuje »sinoptično vprašanje«, ki je še danes odprto. Podrobneje se peča s pristnostjo evangelija sv. Janeza, za kar se poziva na novo odkriti papirus iz l. 1935. Prav takemu razboru podvrže Apostolska dela ter tudi vse poučne knjige nove zaveze (Liste ap. Pavla). Ob tej priliki podaja razbor življenja in delovanja ap. Pavla ter oznako njegove osebnosti in pomen njegovih listov. S katoliškimi listi in Razodetjem sv. Janeza zaključuje uvod v sv. pismo nove zaveze ter njega literarno-zgodovinsko in vsebinsko problematiko.

Za boljše razumevanje sv. pisma pa je v dodatku orisal tudi razmere v Sveti deželi za časa Kristusovega delovanja, rodovnik Herodove kraljeve rodbine, kronološki pregled važnejših dogodkov, iz katerega je razvidno, da se je Kristus rodil l. 8 (oz. 7) pred Kristusovim rojstvom (krščansko letoštetje napačno) in da je umrl na veliki petek l. 30 po Kristusovem rojstvu, star torej 38 let! Tudi ta najnovejša dognanja bibliistov je dr. Snoj sprejel in potrdil v svojem uvodu.

Tekst Papijevga pričevanja o evangelistih, kakor tudi rekonstruiran tekst papirusa (najden v l. 1935) in original Muratorijevega fragmenta naj služijo kot dokaz nekaterih tez, ki so obširneje omenjene v razpravi. Fotografije papirovega fragmenta, Vatikanskega kodeksa, kodeksa Bezae in glagolskega Assemanovega kodeksa naj ponazorijo rokopise, ki hranijo najstarejši zapis sv. teksta.

Snojeva knjiga, ki ima 184 strani, je sicer namenjena v prvi vrsti našim bogoslovcem kot učbenik, kot priročnik in kompandij vsega znanja o novi zavezi ter vseh problemov, s katerimi se bibliisti nove zaveze bavi. Razdelitev je zato pregledna in šolsko metodična, dodana je tudi vsa znanstvena literatura, ki naj slušatelja vodi dalje v raziskavanje podrobnejših vprašanj. Zato bo knjiga zanimala tudi gotovo vsakega slovenskega izobraženca. Toda prof. Snoj je hotel, da bi bil ta uvod v sveto pismo koristen tudi širšim plastem, ki bero sedaj prevod v ljudski izdaji; da bi ga ti lahko razumeli, zato je v svojih razlagah zelo poljuden in jasen ter je vso znanstveno literaturo in problematiko strnil pod črto ali v majhen tekst. Tako je notranja podoba tega uvoda dvojna: preprosta in lahko umljivo za poprečnega bralca v svojem glavnem delu, namenjena pa tudi znanstveniku in slušatelju bogoslovja po svoji drugi strani, pa znanstvenemu aparatu, ki je opravljen ves z akribijo erudita in vestnega znanstvenika. Knjiga predstavlja tako svojstveno delo ter zasluži vse priporočilo kot odlično delo slovenske bogoslovne znanosti, kot literarno zgodovinski uvod v knjige nove zaveze. td

Stanko Kociper: »Zasada«. Drama v treh dejanjih. — Ni izšla na knjižnem trgu, niti je v mestnem gledališču niso igrali — na prostem vaškem odru je prvič zaživela, vendar zasluži nova drama vsjo pozornost: 1. ker je pisec novinec (doslej je napisal le nekaj črtic v »Men-tor« in v osmi šoli uspešne dramske poizkuse — pač pa je znan kot ognjevit in klen govornik) pa mnogo obeta, in 2. ker je igra pisana vprav za naše grenke, bolne dni, da malega slovenskega človeka dvigne iz nevzdržnega obupa in nevredne otopelosti, da v njem vzbudi vsemočno, nujnostno zavest slovenstva in katolištva. Drama ima torej umetniško in vzgojno vrednost, a prva nič ali premalo trpi zaradi druge.

Zasada, ozka prleška vas, je s svojim zapletenim življenjem, polnim krivice in gorja, simbol slovenske zemlje, s krvjo in znojem žegnane, v tihem trpljenju in žrtvah prekaljene. Ze v tem je sličnost s Cankarjem, še bolj pa v izbiri vsebine (strankarski boj) in značaju oseb (narodni poslanec, učiteljstvo). Vendar je dogajanje tako življenjsko postavljeno v zadnje desetletje, ko so bila prosvetna in telovadna društva prepovedana, pa po nekaj žalostnih letih zopet obnovljena, vse osebe (zanimiva je simbolika imen), zlasti visokošolec Križanov Janez, vodnik katoliške mladine, ki ga je poslanec Grdun dal zapreti, pa se je vrnil in zasadsko mladež oživil in ji začrtal novo pot, sam pa let žrtev padel, nadalje vsvetlil berač Draš, sivolasi župnik, ki sprva prevratnega Janeza in njegovih ne razume, pa se kmalu znajde, potem Grdunov naprednjaški sin Slavko, požigalec prosvetnega doma in morilec Janezov, in posebno zopet sirota Francka, nezakonska Grdunova hči, ki poleg Janeza največ trpi, pa se tudi v vstajenju in sreči najbolj veseli, ko si s pridnim Markom ustvarita topel in zdrav dom, vse osebe torej (11 jih je) so tako dognane, dobro izpeljane in docela svojstvene, ves potek je tako zanimiv — zdaj miren in preteč, zdaj strasten in kipeč — in tako sočen, da moremo govoriti o popolnoma izvirnem in samosvojem delu.

Seveda je nekaj nepopolnosti v zgradbi, tu pa tam je še kaj premalo izčiščenega, tudi jezik je zdaj pa zdaj nekoliko neroden, prerobati ali preizumetničen, toda to so malenkosti, ki jih človek na odru še zapazi ne.

Krstno predstavo je v domači fari (Sv. Miklavž pri Ormožu) pripravil avtor sam. Sam je tudi igral glavno vlogo in z domačimi igralci (zgleden je idealizem in požrtvovalnost podeželske mladine v takih razmerah in času, ko polje in gošice zahtevajo žmetno delo) žel hvalen uspeh.

Vsekakor je vredno in potrebno, da gre igra preko vseh podeželskih odrov. S. Janežič.

O kam. Gospod? 18 cerkvenih pesmi za moški zbor. Izdal dr. Fr. Kimovec. V Ljubljani, 1940. Samozaložba. Uvod čitane 16 din. Kdor naroči pri

skladatelju 6 izvodov skupaj, jih dobi za znižano ceno 66 din. Moški zbori so dobili s to zbirko dragoceno izdajo, s katero bodo nekako celo leto lahko izhajali. V zbirki so mašne, darovniške, obhajilne, božične, postne, velikonočne, Marijine pesmi, tudi pesem v čast sv. Jožefu je vmes kakor tudi po psalmu 126 napravljen: Ako Gospod ne zida hiše. V primeroma majhni zbirki bo imel vsak organist dovolj tvarine in izbire za celo cerkveno leto. Pesmi so skoraj vse kar po vrsti porabne. Po obliki podobnih zbirk, ki pri nas izhajajo, pa niso vse prvovrstne, si človek kar oddahne, ko pri pregledovanju ugotovi, kako se te skladbe smiselno razvijajo brez kakih zastojev, brez nasilnih prehodov, melodije tekó res melodiozno brez zavilnih skokov. Slog pesmi je pretežno harmoničen, homofon, dobimo pa tudi rahlo polifonska, glasovno samostojno razpletena mesta. Skladatelj štejemo v dobro, da je prevzel v zbirko tudi več starih slovenskih napevov, kar njeno vrednost še poveča. Moškim zborom, ki po podobnih zbirkah večkrat sprašujejo, to Kimovičovo zbirko toplo priporočamo! M. T.

Inž. Ante Premužić: Seljaško gospodarstvo na krš. — Zagreb 1940, str. 75. Din 10.— Društvo ABC, ki ga je ustanovil na Hrvaškem dr. Mathek, da dviga narodno prosveto, je s pomočjo banke uprave izdalo priročno knjigo inž. A. Premužića, šefa gozdarskega odseka banovinske uprave v Zagrebu, ki ima namen, razložiti vsem, zakaj ni na Krasu travnikov in gozdov, in kako bi se dalo pogozditi te skale, ki so ponekod že kar obupne. Ker je tudi pri nas pogozdovanje Krasa pereče vprašanje, poročamo tudi o tej vržni gospodarski knjigi. Ta knjiga nam prinaša namesto šablonskega pogozdovanja, namesto industrializacije turizma in kolonizacije, novo originalno zamisel, po kateri bi mogel ves narod sodelovati sam pri pogozdovanju svojega kraškega ozemlja ter bi tako polovica Hrvaške prenehala biti pasivni kraj. Avtor ta problem razloži že v svojem uvodu, toda dokazuje in utemeljuje ga pa v nadaljnjih poglavjih, ki se glase. Glavna svojstva in značaj Krasa. Ali je bil Kras vedno kamenita pustinja? Zakaj se kraška zemlja spreminja v golo kamenje? Današnje kmečko življenje na goli skali. Ali se lahko kraško prebivalstvo preseli in biva izven kraškega področja? Ali naj iščemo rešitev na Krasu v poljskem ali v gozdnem gospodarstvu? Podnebje naših kraških krajev. Glavna načela novega kmečkega in gozdnega gospodarstva na Krasu. Način odgoje sadnih dreves in sadik v ceveh. Delitev golih kraških površin in predaja v zasebno lastništvo posameznih kmečkih rodov. — V knjigi je 16 slik ter 8 risb in 8 fotografij, ki ponazarjajo tekst. Knjiga ni zanimiva samo za hrvaško javnost, temveč tudi za naše Kraševce, ki bi jim lahko pomagala kultivirati zemljo.

Dr. Viktor Novak piše v študiji »Dva antipoda« o škofih Strossmayerju in Mihaloviču. Nikola Jovanović je v Belgradu izdal družabni roman z naslovom »Matori i mladi«.

Vojaški nemški zdravnik pomaga francoski begunki, ki ji je spotoma zbolel otrok.

Delo naših državljanov v Braziliji

Sao Paulo raste iz dneva v dan. Vsakomur je znano, da se dograđi v naši prestolnici dnevno 24 stavb.

Med onimi, ki zagotavljajo ta nepremičninski napredek, omenjamo tu gg. Olavo Tavares Paes in Franja Paternosta, lastnika in graditelja znanega predmestja »Villa Meirko Velko«, ki je ob krasni višavi na jugu Sao Paula, na obeh straneh Avenida, ki veže to prestolnico z morjem. Gg. Olavo Tavares Paes in Franjo Paternost sta zelo znana med nami, saj pripadata njihova imena eliti naše prestolnice.

Kot ustanovitelj in graditelj naprednega predmestja se je Franjo Paternost vedno izkazal, zaradi skrbni, ki jih je posvečal napredku okolice in njenih prebivalcev, zaradi velike ljubezni do naše zemlje in kot iskreni prijatelj naših ljudi.

G. Paternost je že več let med nami. Njegova sposobnost in vztrajnost sta mnogo pripomogla k napredku S. Paula, in s tem Brazilije, katero smatra za svojo drugo domovino.

Kot solastnik velikih kosov zemlje ni čakal na naravno valorizacijo svoje zemlje, da bi jo kasneje prodal z masnim dobičkom — kakor so, na žalost, mnogi storili.

Inteligenten in dalekoviden, je takoj uvidel bodočnost naše države. Ves dinamičen,

borben in vztrajen je ustanovil »Villa Moirka Velka«. Imel je veliko nepriliko, toda zmagal je.

Danes se na stotine hiš, vseh velikosti in oblik vzdiguje proti nebu iz mesta, ki je bilo še nedavno zapuščeno polje.

Popolnoma vdan delu v tem predmestju, katerega je ustanovil in s tem mnogo pripomogel k splošnemu napredku S. Paula, je g. Paternost danes dobitnik in prijatelj vseh prebivalcev omenjenega predmestja. Njegovo ime je povezano z globoko hvaležnostjo vseh tistih, ki so v težkih časih brez posebnih težav dobili svoj lastni dom.

Na njegovo pobudo so tudi ostali lastniki zemljišč, preko katerih gre Avenida proti Santosu, darovali državi 10 metrov zemljišča od vsake strani Avenida.

Njegova dobrota je bila primerno pohvaljena po naši državni oblasti, saj pomeni velik prihranek državnemu erarju. Če bi g. Paternost tega ne bil storil, bi bili potrebni mnogi milijoni za odkup tega zemljišča, ki poteka nekoliko kilometrov ob morskii Avenidi.

Zato zasluži g. Paternost občudovanje vseh prebivalcev S. Paula za svoj vztrajni trud, ki ima za cilj napredek in veličino Brazilije.

G. Paternost je izredno izobražen, inteligenten, delaven in pošten, njegovo življenje je zgled časti, požrtvovanja in borbe za doseg tega mesta, ki ga upravičeno uživa v naši socialni sredini v Braziliji.

ŠPORT

Kajakaški »maraton« na Ljubljani

Četrto kajaško prvenstvo Jugoslavije na dolgi progi — mogli bi ga imenovati kajaški maraton, ker zahteva dolžina proge izredno vzdržnost tekmovalca — bo letos prvič na Ljubljani s startom ob 13 pod železniškim mostom pri Preserju in ciljem približno ob 14 na ljubljanskem kopaljšču. Ta borba tekmovalnih enojk in dvojok bo spet nekako merilo med Zagrebom in Ljubljano; v vseh dosedanjih prvenstvih se je namreč izkazala premoč članov kajak kluba Ljubljane zlasti v dvojkah, medtem ko so bili poslednji dve leti zmagovalci v enojkah Zagrebčani.

Prvo tekmovalje na dolg i progi je bilo leta 1936 na Bohinjskem jezeru, kjer so bili zmagovalci član KKLj v enojki Dajčman; drugi je bil Malahovsky, medtem ko sta v dvojki bila zmagovalca inž. Gabršček in Savnik, ki sta zastopala tudi državne barve na berlinski olimpijadi, drugo mesto pa sta zavela Cerar in Strikberger, tudi člana KK v Ljubljani. — Naslednje leto tekovanja ni bilo, leta 1938 pa je bilo tekmovalje na Blejskem jezeru, kjer je

zmagal v enojki Zagrebčan Vincenc, v dvojki pa inž. Gabršček skupno z Malahovskym. Preteklo leto se je prvenstvo vršilo zopet na Blejskem jezeru v znamenju ostre borbe med Zagrebom in Ljubljano, kajti na vidiku je bila olimpijada. Tudi v tej borbi si Slovenci niso pustili vzeti prvenstva v dvojki in je bil zmagovalac inž. Gabršček z Močnikom, medtem ko se je moral zadovoljiti Malahovsky po ostri in napeti borbi z drugim mestom.

Kako bo letos? Kapetan KKLj Cerar Rajko letos ni imel pri izbiri tekmovalcev lahkega dela. Tudi v športu se, poznajo mednarodni zapetljaji in to je moral upoštevati tudi kapetan Cerar, ki je v prijavah za državno prvenstvo moral izpustiti odlične tekmovalce Močnika, Strikbergerja, Savnika in še nekaj drugih ter prijaviti v enojki samo talentiranega Drovénika, v dvojki pa stara rutinirana tekmovalca inž. Gabrščka in Malahovskya. Bo li uspelo tej trojici osvojiti si za barve KKLj ponosni naslov prvaka bo športno občinstvo videlo v nedeljo na Ljubljani.

Nedeljske tekme za mali srednjeevropski pokal

Oba naša kluba, Gradjanski iz Zagreba in BSK iz Belgrada, sta s svojim moštvo že odpotovala v Bukarešto, oziroma v Budimpešto, kjer igra ta jutri obe povračilni tekmi z Rapidom oziroma Ferencvarosom. Izgledi naših dveh klubov za končno finalno borbo za mali srednjeevropski pokal, so prav majhni. BSK je sicer v Belgradu proti Ferencvarosu zmagal z 1:0; to pa najbrž ne bo zadostovalo za zmago. Madžari so na svojem igrišču mnogo močnejši in moramo skoraj računati, da BSK ne bo mogel obdržati prednosti enega gola. Še v težjem položaju pa je Gradjanski, ki je igral prvo tekmo z bukreštanskim Rapidom neodločeno. Rapid je v dosedanjih treh tekmah za mali srednjeevropski pokal pokazal, da je klub, s katerim je treba pravi pošteno računati. Zdi se, da bosta letošnja finalista za mali srednjeevropski pokal Ferencvaros iz Budimpešte in Rapid iz Bukarešte.

Zaradi pregleda navajamo dosedanje zmagovalce za srednjeevropski pokal. Prvi zmagovalac v tem nogometnem turnirju, ki se je začel leta 1927, je bila praška Sparta

- leta 1928. Ferencvaros (Budimpešta);
- 1929. Ujpest (Budimpešta);
- 1930. Rapid (Dunaj);
- 1931. Wienna (Dunaj);
- 1932. Bologna (Bologna);
- 1933. Avstria (Dunaj);
- 1934. Bologna (Bologna);
- 1935. Sparta (Praga);
- 1936. Avstria (Dunaj);
- 1937. Ferencvaros (Budimpešta);
- 1938. Slavia (Praga);
- 1939. Ujpest (Budimpešta).

Nov svetovni rekord v skoku s palico.

Pri ameriškem atletskem prvenstvu v Fresno (Kalifornija) je ameriški atlet Cornelius Warmerdam dosegel v skoku s palico nov svetovni rekord. Skočil je 4,60 m. Isti atlet je pred dvema mesecema že enkrat izboljšal svetovni rekord v skoku s palico z 4,57 m, pri sedanjem prvenstvu pa je svoj lastni rekord popravil še

za 3 cm. Po ameriških merah je skočil 15 čevljev in poldrugi palec, kar da preračunano v metre 4,59,9 m.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

RAZPIS IV. kajaškega drž. prvenstva na 15.000 m.

Prihodnjo nedeljo, 7. t. m., se bo vrnilo na Ljubljani na progi Preserje-mesto kopaljšče na Ljubljani IV. kajaško državno prvenstvo na dolge proge. Regata se prične točno ob 13, s startom pod železniškim mostom v Preserju. Tekmovalje se razpisuje za tekmovalne enojke F1, tekmovalne dvojke F2. Izven okvira drž. prvenstva pa za turne dvojke in enojke. Izvedba tekme je v rokah kajak kluba Ljubljana, kjer se sprejemajo tudi prijave. Pravico starta imajo vsi verificirani člani J. K. S. Vsek tekmovalce starija na lastno odgovornost. — Občinstvo se opozarja, da naj ne zamuja te lepe prilike ter si ogleda to edinstveno tekmo, katere se vsi letos prvič na Ljubljani. Tekmovalci bodo okoli 14 ure prispeli na cilj ter se zato prasi, da se vsi kolinarji strogo držo vodno-policijskih predpisov, da ne bodo tekmovalci med tekmo ovirani.

Ljubljanska kolesarska podzveza. (Službeno.) Vse

klube člane LKP s tem obveščamo, da priredi v nedeljo, 7. t. m. kolesarska sekcija ZSK »Hermes« VIII. velike medkubske dirke na podutiski progi. Na to prireditve opozarjamo vse klube, ker je to zadnja prireditve pred podvezinim prvenstvom, ki bo 14. t. m. Obenem sklicujemo redno sejo LKP za torek, dne 9. julija ob 20 v kavarni Vosmerik. Stari trg 34. Ker bo seja izredno važna, na njej bodo razdeljene funkcije za delo pri dirki za podvezino prvenstvo, se vsi gg. odborniki pozivajo, da se je udeležijo polnoštevilno in točno.

ZDK

Dne 6. in 7. julija 1940 se vrše na Stadionu v Ljubljani III. tekme ZDK. V soboto, dne 6. julija ob 17 se prične tekme v odbojki, v nedeljo, dne 7. julija ob 8 jutraj pa tekme vret in posameznic v teh vretah ter tekme posameznic v lahko-atletskem troboju. K tekmam vabimo članice in mladenke Dekliških krožkov.

MARIBOR

Na sezonsko delo v Nemčijo

Maribor, 5. julija. Kljub vojnim razmeram so stiki Jugoslavije z Nemčijo živahni. Trgovina med obema državama se vrši v kar največjem obsegu, o čemur nam priča tudi živahen tovarni promet, ki se razvija preko mariborske postaje. Sedanje razmere tudi niso odstranile pojave sezonskega delavstva, ki že leta sem odhaja iz naših pasivnih krajev v Nemčijo na sezonsko delo na kmetije po nemški državi. Skozi Maribor je šlo že več transportov sezonskih delavcev, o čemur smo že poročali. Peti transport je šel skozi Maribor dne 3. julija. Transport je obsegal poseben vlak s 539 delavci in delavkami. Med njimi je bilo 279, žensk 260. Med delavstvom je bilo tudi mnogo ženske in moške mladine v starosti okoli 12 let. Po veliki večini so ti delavci bili iz čakovskega okraja. Seveda bi bilo čudno, če gotovi elementi ne bi skušali takega transporta izrabiti. Obmejna policija v Mariboru je to dobro vedela in je izvršila strog pregled. Res je odkrila 14 delavcev, ki so se hoteli brez potnega lista ali vsaj z neveljavnim potnim listom prehiteti čez mejo. V seznamu transporta pa je bilo tudi nekaj takih, ki so si premislili iti v Nemčijo in so ostali doma, čeprav so plačali pristojbine za kolektivni potni list. Zadnji transport je šel skozi Maribor 4. julija in je štel 463 oseb, po večini žensk iz okrajev Sobotna in Prelog.

Vsega skupaj je doslej šlo skozi Maribor že 6 transportov. Če računamo, da ima transport povprečno 500 ljudi, je doslej preko Maribora šlo v Nemčijo na sezonsko delo okoli 3000 jugoslovanskih poljskih delavcev, ki so se vedno navezani na zaslužek izven mej naše države.

m Kresovi so goreli. V četrtek, na predvečer praznika slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, so v mariborski bližini in daljni okolici ter zlasti po vrhovih goreli številni kresovi. Lepe narodne manifestacije so organizirala razna kulturna in narodna društva.

m Rdeči križ na Tezmem uprizori v nedeljo, 7. julija, ob petih popoldne v prostorih gostilne Dovič igro »Rodoljub iz Amerike«. Po igri koncert. m Zetev smrti. V Kneza Kocija ulici je umrl upokojeni policijski pristav Dragotin Jug v starosti 59 let; v splošni bolnišnici 72 letni zasebnik Jurij Dobnikar; v Slovenski ulici 40 pa 65 letni mestni ubožec Franc Danko. — Naj v miru počivajo, sorodnikom naše sožalje!

m Liga-moštvo SK Ljubljane v Mariboru. V nedeljo, dne 7. julija gostuje v Mariboru v prijateljski tekmi z SK Mariborom Liga-moštvo SK Ljubljane. Tekma se bo odigrala ob pol 18 na igrišču SK Železničarja. V predtekmi nastopila mladini obeh klubov.

m Klubni zbor zadruge »Obrtniški in vajeniški dom« v Mariboru se bo vršil v nedeljo, 7. julija,

Odlikovanje koroških borcev

S spomenico na borbe za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije 1918-19 s trakom osnovne rdeče barve so bili odlikovani:

Majorji: Maksimilijan Makovic, Ljudevit Bertok, Lev Gračan, Drago Sklevec, Ivo Snur, Vladimir Drinovec, Rudolf Saltz, Božidar Kosar, Romuald Manola, Vilko Vereš, Dušan Mijač, Vladimir Gradnik, Stanislav Balanč, Adolf Tudor, Rajmund Vatovec, Aleksander Makar, Stojan Saka, Ladislav Nedved, inž. Jaromir Gregorič, Vilibald Premrov, inž. Janez Benkovič, Edvard Prinčič, Ludvik Skuhala, Ivan Bačkori.

Kapetani I. razreda: Janko Hočever, Prokop Vidic, Mirko Cerne, Rudolf Marn, Otmir Sever, Ferdo Tratnik, Avgust Pretnar, Feliks Predan, Ivan Ronko, Karel Bratuž, Anton Meljko, Peter Schwarz, Franc Pajk, Benedikt Zeilhofer, Slavko Hudales, Viktor Gogala, Josip Bastjančič, Franjo Sunko, Ivan Novak, Oskar Benkovič, Vilko Hren, Milko Časar, Emil Kečec, Milan Vidlič, Vilko Križanec, Erik Lilleg, Andrej Kvaternik, Maksimilijan Varl, Jožef Golec, Peter Bakota, Frančišek Pavlovčič, Janko Potočnik, Peter Šeruga, Jurij Horvat, Alojz Božič, Pavel Sturm, Mirko Podgoršek, inž. vojni kapelnik I. razreda Lojze Smrekar, dalje kapetani I. razreda: Dragotin Tomašič, Josip Sterger, Vilko Kerhin, Janez Zorec, Joško Rosina, Vilko Schön, Cvetko Kostinčar, Tone Fink, dr. Maks Kovačič, Rudolf Likar, Martin Pavlič, Vojteh Knop, Aleksander Lunacek, Etlbin Bežek, Ivan Veber, Stojan Jenko, Ivan Bavdek, Rudolf Kramar, Leo Lindtner, Viktor Rode, Miroslav Ravter, Robert Rot, Rudolf Adamič, Radoslav Ferjančič, Franjo Haberman, Radovan Mejovšek, dr. Anton Dolar, Dragotin Tribnik, Janko Jarec, Boris Šepetavec, Leopold Sparhakl, Oroslav Železnik, Josip Napokoj, Jožef Stirn, Jožef Groznik, Anton Končan, Maksimilijan Presker, Karel Frelih, Drago Česnik, Janko Brišček, Franc Urbas, Frančišek Srebot, Ivo Stergar, Ciril Zupan, Ivan Slavec, Srečko Bizjak, Karel Česenj, Stanko Dekleva, Viktor Babnik, Božo Srebre, Ivan Veselko, Avgust Gogala, Joško Majaron, Branko Lilleg, Janko Melave, Josip Rajhman, Peter Stupnikar, Franjo Mordej, Vladislav Arko, Ivan Goršič, Pero Čestnik, France Pečar, Ivo Pertot, Rikard Kokalj, Vladimir Porekar, Stojadin Savič, Ernest Udovč, Josip Birsa, Dušan Rihar, Andrej Likar, Ivan Mak, Anton Gnidovec, Ernest Turk, Rikard Batišič, Ivo Sanein, dr. inž. Ivan Ribarič, Oto Gregorič, Viktor Rajner, Vladimir Šuput, Božidar Pauer, Dušan Podgornik, Vinko Zore, Hugo Beltram, Fran Orosen, Danilo Gorlup, Edo Pičman, Josip Bricej, Leo Mencinger, Vinko Majdič, Kazimir Klimek, Mirko Gorišek, Anton Vovk, Josip Kobi, Ervin Čuvaj, Anton Kervina, Vladimir Grachovac, Mitoš Gnuš, Vladimir Kurelec, Stanko Jurbaišič, Albin Fleš, Dragotin Dolček, Ivan Mrak, Anton Čizman, Franjo Stojan, Zlatko Kemfelja.

Kapetani II. razreda: Joško Malenšek, Anton Poje, dr. Martin Malnarič, Alfonz Skok, Janko Zupanc, Milan Peterlin, Ivan Gračnar, Stanislav Zaggar, Andrej Flaš, Marcel Zert, Alojzij Furlan, Ivan Pečnik, Jože Vokač, Rudolf Gašperin, Ivo Svetec, Ivan Pibernik, Dragotin Sturm.

Poročniki: Ciril Lazar, Anton Berak, Albin Horvat, Viktor Rabič, Rafael Legiša, Franjo Klavara, Ernest Major, Jure Konfidenti, Ivan Poženel, dr. Stefan Poslončec, Josip Jankač, Branko Barabaš, Anton Detela.

Podporočniki: Alojzij Jurjevčič.

Nižji vojaški uradniki, pisarji in mojstri: Stanko Vodlak, Martin Šonaia, Jakob Koselj, Anton Crnko, Albin Stregar, Dominik Kravanja, Ivan Leskovšek, Stefan Gradečak, Stanislav Peček, Ivan Klancir, Nikola Culek, Ernest Turko, Peter Hermon, Gabrijel Hauptman, Franjo Vognar, Ivan Viher, Franc Zorič.

Duhovnika: Ignac Marinčič in Jernej Hafner.

ob pol desetih predpoldne v gostilni Dermastija na Aleksandrovi cesti.

m Ponarejen bankovec je zamenjal. K nekemu železniškemu zvančniku, ko se je vračal iz službe, je v bližini koroškega kolodvora pristopil neznanec ter ga prosil, naj mu zamenja 500 dinarski bankovec, katerega da pri potniški blagajni na postaji zaradi pomanjkanja časa ne bi mogel zamenjati. Zvančnik mu je napravil uslugo ter mu bankovec zamenjal v drobšč. Silno je bil zvančnik presenečen, ko so ga zaradi tega bankovca naslednjega dne zaslili orožniki. Z bankovcem je namreč v neki gostilni plačal račun. Gostilničarka je šele nekaj ur nato spoznala, da je dobila v roke falzifikat. Za to so doznali tudi studenški orožniki in takoj začeli s preiskavo. Ker je prizadeti zvančnik na dobrem glasu, so orožniki mnenja, da je njegov zagovor resničen.

m Lahke poškodbe zaradi »Kurenčkove Nežke«. Oblasti so dobile prijavo, da je franski trgovec Matija Pavlič pred neko gostilno pričakal trgovskega vajenca Franca Cvetka ter ga pretepel. Pri tem mu je zadal lažje poškodbe. Priče trdijo, da se je Pavlič vajenca lotil zato, ker je njegovi ženi rekel »Kurenčkova Nežka«, vajenček pa se izgovarja, da je tako trgovčevu ženo nazval le zato, ker mu je ona rekla »Frtaučkov Gustl«.

m Brezobziren motociklist. V mariborsko bolnišnico so prepeljali 31 letnega kmetijskega dninarja Jakoba Dvanjščaka. Mož je korakal po cesti. Za njim je privozil nek motociklist in ga podrl na tla. Dvanjšček je dobil težje poškodbe na rokah. Brezobzirn motociklist se je, ne da bi se pobrigal za svojo žrtev, naglo odpeljal.

Celjske novice

Proslava 80 letnice Družbe sv. Mohorja

Celje, 5. julija. Najstarejša in največja centrala našega narodnega občestva in narodnega dela — Družba sv. Mohorja v Celju — je danes proslavila 80 letnico svojega plodonosnega dela med slovenskim narodom. Da je naš narod na tako visoki kulturni stopnji, je v prvi vrsti zasluga Mohorjeve družbe, ki je s svojimi publikacijami in knjigami leto za leto, in tudi v najtežjih časih nudila slovenskemu narodu duševne hrane. Vzajati slovensko ljudstvo v smislu katoliških prosvetnih načel, skrbeti za njegovo umsko in srčno izobrazbo, to je bila in je vodilna misel pri delu Mohorjeve družbe. Vsi Slovenci smo lahko ponosni nanjo, ponosni na našo pravo ljudsko veselevensko univerzo, posebno ponosni pa smo lahko Celjani, kjer ima Družba sv. Mohorja od l. 1927 svoj sedež.

80 letnico je proslavila Mohorjeva družba s cerkveno slovesnostjo v Marijini cerkvi. Ob pol 8 zjutraj je opravil sv. mašo opat g. Peter Jurak. Slovesne službe božje so se udeležili okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobeč, predsednik občine gosp. dr. Alojzij Voriš, predstojnik policije g. Uršič, načelnik Ljudske posojilnice g. prof. Čestnik, ravnatelj Mohorjeve tiskarne g. dr. Kotnik, predsednik Ciril-Metodove družbe g. dr. Bavdek, zastopnik gimnazijskega ravnatelja in starešina Slovenske dijaške zveze g. prof. Bračko, ravnatelj dekleške meščanske šole g. Cilenšek, zastopnik Muzejskega društva g. dr. Pavel Strmšek in Sedejeve družine g. dr. Ganter, zastopstvo FO s predsednikom gosp. Antonom Vrablom na čelu, zastopniki drugih društev, četa vojaštva in mnogo občinstva. Pri sveti maši je pel na koroški pevski zbor uslužbenec Mohorjeve knjigarne in tiskarne pod vodstvom senatorja g. Alojzija Miheliča. Po službi božji so zastopniki oblasti in uradov izrekli čestitke gospodu ravnatelju dr. Kotniku.

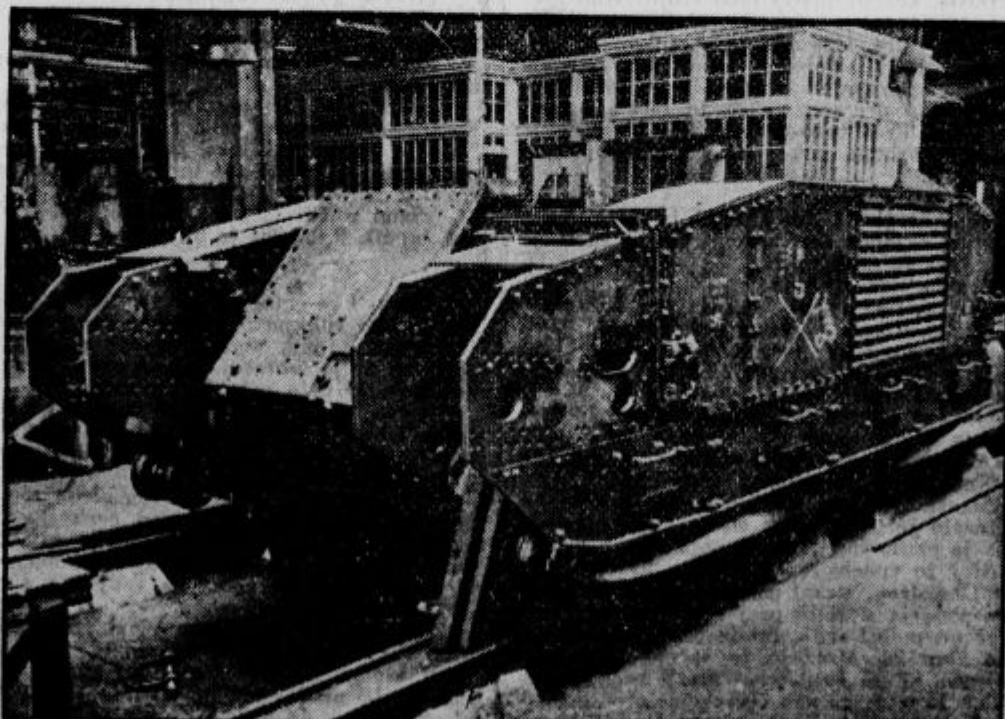
Jutri se bodo odpeljali uslužbeni Mohorjeve tiskarne in knjigarne s avtobusi v Obsoletjasko dolino in obiskali vse zanimive kraje tega lepega dela slovenske zemlje. Izletnike bosta vodila ravnatelj g. dr. Kotnik in g. dr. Strmšek.

c Nov poveljnik 39. pp. Poveljnik 39. pp. polkovnik g. Defar Libarat je premeščen. Za novega poveljnika v Celju je imenovan polkovnik g. Tomašević.

c Novi sv. maši. Prihajajočo nedeljo bo bral ob 10 popoldne novo sveto mašo sin pokojnega upravnika celjske pošte g. Savelli Viljem. Pridigoval mu bo prof. g. Radej Miroslav iz Trbovelj. V nedeljo 28. julija bo nova sveta maša v Šmartnem v Rožni dolini, katero bo pel g. Lipičnik. Drevo ob pol 8 bo imel g. Savelli večernice v župnijski cerkvi in bo podelil novomestniški blagoslov.

c V Petrovčah bodo praznovali jutri v nedeljo god Matere božje. Sv. maše s pridigo bodo ob 6., 8. in 10. popoldne ob pol 6. pa bodo slovenske večernice, nato pa bo v Jelovškovi dvorani mladinski koncert. V nedeljo, 14. julija bo ob 9 slovesnost s obhodno procesijo.

c Slabo letavišarsko sezono imajo letos naši letovišarski kraji. Iz Mozirja, Gorenjega grada, Nazarij, Logarske doline in drugih krajev smo zvedeli, da se je do sedaj prišlo le malo letoviščarjev.

Slika iz velikanske francoske orožarne Schneider - Creusot, kjer izdelujejo tudi 30 tonske lanke, kar je vse prišlo Nemcem v roke.

Iz ogromnih bencinskih zalog v Franciji se nemške motorizirane čete okoriščajo s potrebnim gorivom.

Odkod je ime London

Ze stoletja so si učenjaki belili glave z imenom angleške prestolnice. Rimljani so rekali temu mestu »Londinium«. Zdaj so dognali, da izvira ime še iz predrimskih časov, in sicer iz keltske

dobe. V kronikah Tacitovih in velikega zemljepisca Ptolemeja se že omenja Londinium ali Lundenium kot veliko, cvetoče mesto. Čudno je pa, da London v najstarejših angleških kronikah iz šestega stoletja po Kr. še ni omenjen, a zato opisuje pisec, Gildas Modri, veliko bogastvo trgovskih ladij, ki so že takrat plule po reki Temzi. Skoraj istočasno poroča neki drug zgodovinar iz Južnega Walesa, da je v Angliji 33 mest, med njimi tudi »Cair Loneine« (London). Isti kronist poroča že o neki zmagi Julija Cezarja nad Briti na nekem kraju z imenom Trinovantum v letu 47. po Kr. Krog izvora imena »London« se ovija tudi še pradedna bajka, po kateri naj bi bil Brutus, Enejev potomec, po prerokbi neke boginje prišel na otok z imenom Albion, kjer naj bi ustanovil novo Trojo. Pravijo, da je to mesto Troja pomenilo kasneje imenovano mesto Trinovantum, kjer je Cezar dosegel svojo zmago. Nasprotnik Julija Cezarja je bil takrat kralj Britov (Angležev) Cassibelaunus, ki ga je vrgel s prestola njegov brat Lud. Lud je mesto Trinovantum, ki ga je bil Cezar porušil, spet pozidal in obdal z obzidjem in je temu mestu dal nato ime Kaerlud. Ta Kaerlud, tako poročajo zgodovinarji, je izvor londonskega mesta. Kasneje so vrli na Angleško Sasi in Angli in so dali mestu ime Lunden ali Londryns. O stari bajki krog Luda, ustanovitelja Londona, pričajo v angleški prestolnici še dandanašnji stara mestna vrata City Ludgate. V prejšnjih časih so nad starimi vrati stale v vdolbini sohe kralja Luda in njegovih dveh sinov.

eno kolo, dve kolesi pa sta izginihi naslednji večer, ko je imelo društvo »Savinja« pevsko vajo.

Maginotova črta - nesreča Francije

Pet in sedemdeset metrov pod zemljo

Južnoafriški poslanik v Franciji poroča v intervjuju o dogodkih v Pétainovi vladi. Poslanik, ki je kot častnik izšel iz angleške generalštabne šole, se je z generalom Weygandom večkrat razgovarjal v zvezi z izjavo zunanjega ministra Baudoina. Poslanik je izjavil, da je prepričan, da že ob izjavi Baudoina ni v Franciji Pétainova vlada niti malo mislila na to, da bi se bila vojska nadaljevala in da so bili že zdavnaj sklenili, da se vdajo. Le maršal Pétain in general Weygand sta verjela resničnosti Baudoinove izjave. V poslednjih dneh nemško-francoskih pogajanj se je Pétainova vlada bavila le še s političnimi vprašanji in ko se je poslanik poslovil od Weyganda, je bil ta povsem duševno strt.

Soglasno z mnogimi visokimi in odličnimi francoskimi vojaškimi osebnostmi pravi omenjeni poslanik, da je bila Maginotova črta — nesreča Francije. Mnogi generalštabni častniki in armadni poveljniki so bili mnenja, da ni moči zavzeti te črte, kjer so bili vsi tako dobro spravljani in so na varnem snovali obrambne načrte. S tem je izginala napadalnost in tradicionalni podvig francoske armade in je nastalo brezdolje, ki se je preneslo tudi tja, kjer ni bilo nobene Maginotove črte. Le tako se je utegnulo zgoditi, da so že v mirni dobi častniki vojne akademije zavrgli vse načrte, ki so se bavili z mislijo, da se je uspešno braniti le z močno ofenzivno armado.

O Maginotovi črti objavljajo zdaj tudi nemški listi več opisov, ki je iz njih razvidno, da ni čudno, da je taka silovita obrambna naprava zadržala francosko vojaštvo v sanje o nezavzetosti in jih zavedla v brezdelje. Nemški člankar piše o tem utrdbenem pasu Francozov takole:

»Pet in sedemdeset metrov pod Maginotovo črto... Megleno, vlažno jutro se dviga iz lotrinških gozdov. Kolona vozil se pelje skozi vas, mimo porušeni mostovi in v gozd, kjer ondi izgine. Ta gozd ima nekaj v sebi. Gozd skriva eno od najmočnejših trdnjav v francoski Maginotovi črti. Na

videz ni videti nič drugega kot vrsto neznatnih strelskih postojank in pa nekaj betonskih stebrov. A čim najdeš stezice med čitnimi ovirami in grmičjem, stojiš nenadoma pred težkimi betonskimi skladi, pred mogočnimi oklopnimi stavbami, ki so tu združene v eno od največjih skupin vse Maginotove črte.

Kolona vozil zavije na starišče. Skupina francoskih častnikov čaka, da izroči črto nemškemu poveljstvu. Kratke razgovore. Pisanje v francoskem in nemškem jeziku se napiše in podpiše. Francoski častniki odvedejo nemške častnike v notranjost utrdbe. Najprej gredo skozi debela jeklena vrata, nato skozi premikalno ploščo v tleh in spet skozi debela jeklena vrata. Nato malo mimo razstrelilnih celic, ki so bile določene za to, da bi bil vhod razstreljen, če bi bil sovražnik prodrl skozi jeklena vrata.

Od daleč je slišati tiho tno brnenje motorjev, ki oskrbujejo vso napravo z elektriko. Stopimo pred skupino dvigal, zraven so majhna municijska dvigala in na levi je udoben brzi osebni vlak. Pet in sedemdeset metrov globoko se peljemo v zemljo. Spodaj zagledamo omrežje po kilometre dolgih hodnikov, ki jih razsvetlujejo električne luči. Električna železnica z vagoni za moštvo in tovor je pripravljena za odhod.

Francoski častniki niso niso prav nič pobiti ali žalostni vodili okoli, marveč s ponosom. Niso nam predali samo ene oklopne utrdbe, marveč kar skupino utrdb v globini 75 metrov, ki so zvezane s kilometri dolgimi predori, po katerih brzijo električni vlaki z brzino 40 km na uro. Spet in spet je treba prestopati z vlaka na vlak, ki hiti od ene utrdbe do druge. Po tri ali štiri iz teh mogočnih betonskih skladov streljih jeklenih kupol spada k eni utrdbi. Poglavitna kupola vsebuje dva brzostrelna topa kalibra 105 in 135. Zraven poglavitne kupole so kupole s strojnimi dvojitimi in opazovalne kupole, ki jih njih molijo majhni daljnogledi, če bi bilo kdaj treba zapreti opazovalne line, ki pa spet vsebujejo škarjaste daljnogleda.

»Zdaj pa nas odvedite v neposredno strelsko postojanko.«

Nemški prevzemajoči častniki so v začenju Francozov jako dobro poučeni o tehniških podrobnostih. Top v oklepni kupoli neposredno uravnava topničar, ki sedi 10 m globlje kot cev. Od opazovalca dobiva samo navodila za pomerjanje in uravnava nato od spodaj navzgor top, ne da bi videl nasprotnika, ki vanj s topom strelja. O točnosti zadetkov teh topov so pa naši (nemški) vojniki občutili marsikako preizkušnjo.

V poglavitni utrdbi je zmeraj po 400 mož, v stranskih, ki pa niso vse z glavno utrdbo spojene, pa še 250 mož. Poglavitna utrdba vsebuje različne brzostrelne topove, težke dvojne strojne in lahke strojne. Po hodnikih so še bogata municijska skladišča in številne strojne.

Mimo osmih utrdb obsega naprava še, prav tako v globini 75 m, velike vojašnice, elektrarno za pogon dvigal, za razsvetljavo, ventilatorje in železnico. V delavnicah opravljajo popravila. Sleherna strojna in vsak top v kupolah ima spodaj nadomestne dele, ki jih je moči čim hitreje uporabiti. Različne strelske line so tako urejene, da je moči strojno naglo odriniti in poriniti brzostrelni top v lino.

Ozračje je navzile ventilatorjem jako vlažno in zatohlo. Tla so skoraj povsod spolzka, zlasti pa v prostorih za moštvo. Slamnat vreče, odeje, vse je vlažno in mrzlo. Že deset mesecev tiči to moštvo v teh utrdbah. Nobenih nadomestnih čet ni. Kako so se vsi oddahnili, ko so slednji prišli v sveže ozračje!

Naši (nemški) častniki si strokovno ogledujejo te naprave. Preudarjajo, kako bi jih bili mogli naskočiti in priti vanje? To bi bil jako trd orehek

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

KINO	UNION
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.	13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.
25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34.	25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34.

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Lepo, zanimivo filmsko delo, ki bo na sporedu v kinu Union v Ljubljani od 12.—16. t. m., 13. Prva številka, 14. Žel. postaja

proti Rakeku, 15. Maščoba, 16. Moško ime, 17. Zensko ime, 18. Šiva, veze, 19. Ni mož, 21. Razravnost (tujka), 24. Pretirano varčen, 26. Osebnostni zaimek, 28. Pokvarjenec, 30. Preprsta jed, 32. Hrvaška reka, 33. Pamet, 34. Francoska filmska igralka, v glavni vlogi v filmu pod 1. vodoravno.

Navpično: 1. Hoteti, misliti na kaj, 2. Prva številka, 3. Up, 4. Moško ime, 5. Rуска reka, 6. Naplčilo, 7. Predlog, 8. Velika posoda, 9. Prometno sredstvo, 10. Vzklík, 11. Vrsta gibanja, 12. Rimski pozdrav, 18. Uležna enota, 19. Pri življenju, 20. Raj po veri Starih Slovanov, 21. Vranji glas, 22. Družinski poglavar, 23. Beloglavi jastreb, 24. Število, 25. Hamsunov roman, 26. Domača prilizjena žival, 27. Del naslova, 29. Osebnostni zaimek, 31. Veznik, 32. Pamet.

Opozorjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

Rešitev nedeljske nagradne križanke:

Vodoravno: 1. Praprotnik (prodajalna motornih in dvokoles v Domžalah, 11. Rina, 12. drevo, 13. tok, 14. zibel, 15. Sava, 18. oko, 19. motor, 21. vsak, 25. uvod, 26. orel, 28. fa, 29. pavola, 30. se. Navpično: 1. prt, 2. Rio, 3. Anka, 4. pa, 5. Reka, 6. odziv, 7. tri, 8. nebo, 9. Irak, 10. kolo, 15. sova, 16. voda, 19. muš, 20. top, 22. sol, 23. ara, 24. kes, 27. le.

Izrebrani nagradjenci:

Račič Antonija, Ljubljana-Kodeljevo, Mahničeva ul. 22.
Dimic Fani, Vič, Rožna dolina 7-19.
Golob Franjo, Novi Sad, Bartula Luja 5.
Sivka Milan, dijak, Ljubljana VII., Verovškova ulica 19.
Dobivalci bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanijski oglas 3 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši anekot za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 8 mm visoka osilna vrstica po 3 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Kam pa kam?

Danes

6. julija zvečer

na raznju pečeni prašički, jagenjčki, perutnina, vse zalito z dobro kapljico

v novi gostilni Kramar
Krakovski nasip 18.

Službe iščejo

Gospodična

ki ima učiteljsko izobrazbo in trgovski tečaj, z znanjem nemškega in francoskega jezika, išče primerno službo. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 9886.

Vajenci

Pečarskega vajenca

sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na naslov: F. Lobe, Slovenj Gradec.

Vajenko

sprejme damska krojačica. V postev pridejo le iz Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod 9888.

Zdravega učenca

za trgovino, z dovršenimi 4 razredi mesč. šole ali gimnazije, posebno dobrega računarja, sprejem. — Pisemne ponudbe na podruž. »Slovenec« v Celju pod »Priden«, v

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenec«!

Pouk

Privatna šola Josephinum
Zagreb, Ilica 35-II. Dva razreda letno, temeljita izobrazba v vsem, zlasti pošteno in vestno delo. Brez razočaranja! Internat. Pisatel

Službo dobe

Krajevne zastopnike sposobne in agilne, sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

Pekovski pomočnik

trezen, vsestransko izurjen, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Marljiv« št. 9898. b

Sodarjii

Nujno potrebujem 50 sodarskih pomočnikov. Stalno delo. Franjo Kralj, Jastrebarsko (b)

Kuharico

zmožno in samostojno — sprejme za takoj kolo-dvorska restavracija. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobro in stalno mesto« št. 9868.

Kuharica

se sprejme za večje gospodinjstvo in podjetje v hrvaški provinci. Plača dobra, elektrika in vodo-vod v hiši, mesto stalno. Ponudbe na Marija Petr. Rogaska Slatina, zdraviliški dom »Stirja«, soba 29.

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblačil nudil Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Ročni voz

na štiri kolesa, rabljen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9825.

Po toči zvoniti

ali po nakupu se kesati. Je prepozno! Kolesa prvovrstnih znamk nudil po reklamnih cenah trgovina Franc Podobnik, Rudnik — Ljubljana (poleg gasil. doma). Odprto tudi ob nedeljah dopoldne. l

Razno

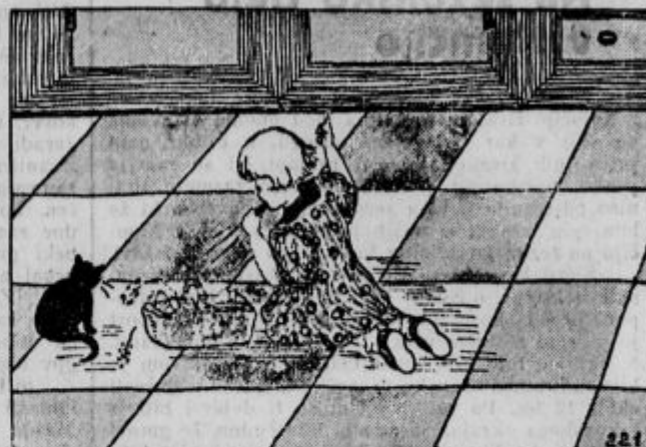
Gumblince, gumbe, plise, monogramne, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(221) A jo že ima. Tako bi rada, da bi glavni kuhar palčkov bil tukaj! S to željo v srcu je zapiskala na piščalko.

(222) In flip! Že je stal mali možček pri njej. »Ali si me klicala, Ančka?« je rekel. »Sem že tukaj. Kaj bi rada?« »Ah, kako sem vesela,« je vzkliknila Ančka in od veselja poskočila. »Najprej bi bilo dobro, da sneš bonbonček iz Riečeličkove škatlice, ker si tako majhen. Potem bova vsaj enaka.

Posredstva

Hišo, delavnico

in njivo, ob drž. cesti, 5 minut od žel. postaje — prodam na prostovoljni javni dražbi v nedeljo, dne 7. julija. — Ana Čeh, Ponikve pri Trebnjem.

Enostanovanjsko hišo

z malim zemljiščem med drž. cesto in železnico na Rodici 42 pri Domžalah, napredaj. Pojasnila v hiši. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Trisebno stanovanje s pritlikinami, najraje v vili v šempetrskem predmestju, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenec« pod »Reden plačnik« 9902.

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje komfortno, središče mesta, sončno, s kabineto in vsemi pritlikinami — oddam s 1. avgustom. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Komfortno dvosobno« št. 9913.

Objave

Izjava

Izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih naredila moja žena Marija ali kdor koli na moje ime. Grilj Rudolf, žel. zvančelnik, Galjevica 98 a.

Inserirajte v »Slovenec«!

Oglaševanje v službenem spisku tvrdk razstavljaajočih na dunajskem sejmu

„Amtliches Ausstellungsverzeichnis der Wiener Messe“

predstavlja neprecenljivo možnost sklepanja novih poslovnih zvez. — Zaradi zvišane naklade in stalnega napredovanja je postal ta katalog nenadomestljiv gospodarski adresar.

Pozivajo se zainteresirani, da se ob prihodnjem jesenskem dunajskem sejmu 1940 okoristijo s to izredno reklamno možnostjo in da pravočasno naroče uvrstitve svojega oglasa. — Sprejemanje inseratov se zaključi sredi julija.

Pobližnja pojasnila daje in oglasna naročila sprejema: Častni zastopnik dunajskega sejma za banovino Hrvaško in Dravsko banovino: dir. JOSIP KULHANEK, Zagreb, Ilica 9 — telef. 24-807.

Dotrpela je naša nadvse ljubljena mama, gospa

Šušteršič Marija

posestnica

dne 5. julija 1940. ob pol 11. uri, previdena s tolažili svete vere, v visoki starosti 79 let.

Našo drago mamico bomo spremili na njeni zadnji poti v nedeljo ob treh popoldne iz rojstne hiše Zapuže št. 9 (17) na pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, dne 5. julija 1940.

Globoko žalujejo: LEOPOLD in LUDVIK, sinova; HELENA, hči; JANKO in ANICA, vnuka.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

DNE 5. JULIJA 1940 ZJUTRAJ SO UMRILI NAŠA DOBRA MAMA, GOSPA

HELENA PANCE

VDOVA PO STROJEVODJI DRŽ. ŽELEZNIC

POGREB BO V SOBOTO, 6. JULIJA, OB POL ŠESTIH POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI LJUBLJANA - GLINCE, TRŽAŠKA CESTA 70, NA VIŠKO POKOPALIŠČE

LJUBLJANA - VIČ, DNE 5. JULIJA 1940.

ZALUJOČI OSTALI

E. Claes:

Pokojni župnik Kampens

Prišel je večer in prišla je noč, okoli desetih pa je prišel še Fideel čut. Toda, ko je okrog poldne prišla Rozala pogledat, je trdo spal poleg postelje. Oh, Fideel tudi ni bil več mlad! Spravila ga je v pritličje, spat na župnikovo zofo in ostala sama v sobi.

Tako je torej sedela Rozala to zadnjo tužno noč, štela ure in minute, prebirala jagode svojega rožnega venca. Od časa do časa je res nekoliko zakinkala, zaspala pa le ni. Vsak vzdih in vsak gib gospoda župnika je slišala, mu podala požirček vode, zrahljala vzglavje, pa zopet sedla in molila češčenamarije. Zakaj je prav za prav molila, sama ni vedela. Da bi gospod župnik še ozdravil?... Da bi prišel v nebesa?... Gospod župnik je bil pri koncu, to je dobro vedela; in v nebesa bo gotovo prišel, kdo bi potem sploh prišel, če on ne? Vendar je kar molila, ker je to edino, kar človek more storiti v takih trenutkih.

In kar med molitvijo je mislila, dobra stara dušica, na vsa leta, ki jih je preživela v župnišču pri gospodu župniku. Mislila je se na tiste čase, ko je bila v sirotišnici, ko je služila pri nunah in potem, ko je prišla sem. Ne, ne sme se pritoževati, bila je srečna, zahvaliti mora ljubega Gospoda za vso Njegovo dobrotljivost. Mislila je na leta, ko je bil gospod župnik še v polnem cvetu, tako lep in pravi duhovnik, kakršnih je malo najti; in kako jo je včasih mučil radi onega modrega krila, ki je bilo nekoliko preširoko in prekratko in radi tistega pokrivala, ki se ji je sedaj zdaj najlepše. Voda to je bilo vse le iz prijateljstva, saj je dobro vedela. In če sedaj gospod župnik umrje, bo zopet ostala čisto sama na svetu, zopet sirota. Njen brat že nekaj let sem leži na pokopališču,

drugega sorodstva pa nima. Da bi drugo službo iskala? Ne, to je ne veseli več in tudi prestara je že postala, ne bi se mogla več navaditi novih razmer. Sla bo kam v kako tako ustanovo in za hrano pomagala pri delu... sveta Marija, mati božja, prosí za nas grešnike...

Ura je odbila štiri na cerkvenem stolpu, potem pa še spodaj na hodniku. Rozala se je prestrašila, ker so udarci tako svojevrstno zveneli. Skozi zaveso pri oknu je videla prve obrise zgodnjega jutra. Ugasnila je svetilko.

Tedaj je v sivotemni tišini sobe postalo nenadoma tako čudovito tuje, da je Rozala postajalo tesno pri srcu in se je začela ozirati okrog sebe. Prav tako je bilo, kot bi se nekje za njenim hrptom nekaj čisto narahlo priplazilo v sobo.

Tedaj je v sivotemni tišini sobe postalo nenadoma tako čudovito tuje, da je Rozala postajalo tesno pri srcu in se je začela ozirati okrog sebe. Prav tako je bilo, kot bi se nekje za njenim hrptom nekaj čisto narahlo priplazilo v sobo.

klicati Fideela, ki je spodaj tako mirno spal, pa ni mogla.

»Rozala...!«
»Da, gospod župnik!«
»Vse vino moraš razdajati siromakom... denarja pa nič ni, Rozala.«
»Vem dobro, gospod župnik.«
»Vse drugo je tvoje, panca.«
»Hvala, gospod župnik.«
»Ves čas si bila zelo dobra zame, to bom povedal ljubemu Gospodu.«
»Tako rada sem vse storila, gospod župnik, tako rada...«

Svoje uho je morala pritisniti gospodu Kampensu skoro na usta, tako tiho je šepetal. Nato je za trenutek ležal mirno, desnica mu je podršavala po rjuhi gor in dol in nenadoma je rekel z globokim vzdihom:

»Sami ptički... sami ptički...«

Župnik Kampens je bil mrtev.

Zvonovi se oglašajo čez vas in čez polje in naznanjajo velikim in malim in sploh vsem, da je gospod župnik umrl. Ljudje postajajo po potih na polja, obračajo glave proti glasu zvonov, se odkrivajo, pokrižavajo in molijo.

V svoji delavnici stoji ob strugalni mizi Žef Leirs. Izbral je najlepše in najmočnejše deske, kar jih je imel in sedaj dela krsto za pokojnega gospoda Kampensa.

Od časa do časa obstane in gleda zamišljeno in bolešno čez trg pred cerkvijo. Sonce veličastno sije na košate vrhove lip, ptički žvrgole in pojejo, otroci se igrajo v senci... Ah, in Žef Leirs misli samo na ranjkega župnika Kampensa!

Nikdar več ga ne bo videl sprehajati se pred cerkvijo in moliti brevir, nič več ne bo videl kimati njegovo lepo belo glavo in tudi sam ne bo nikdar več pel zanj... Ah, ne!

Strugal je in v deske krste je vstrugal vso

tugo ljudi iz vasi in vso bolečino in praznoto svojega srca. Strugal je in vstrugal lep majski dan in petje ptičic in glasove otrok in vonj lipovega cvetja, pa tudi žalostni glas zvonov. Strugal je in vstrugal vse modre in prijateljske besede župnika Kampensa, kar si jih je zapomnil in vse spomine na ženitnino na Kani, na svinjake in telečje jaslji in predvsem veliko in toplo naklonjenost, ki jo je v svojem srcu imel do župnika Kampensa in, ki je tičala tako trdno v njem, kot železni drogovji v obokih njegove hiše.

Ej... da... glej tisto mokro pegico na bellem lesu — solza, ki je kanila. Žef Leirsu iz oči, in še ena, še ena in še ena... svojih lastnih rok ni več videl skozi mokrino svojih oči.

Stružil je in je vstružil še svoje solze v les, iz katerega je delal krsto za ranjkega župnika Kampensa.

Taki so lepi spomini, ki sem jih še ohranil na pokojnega gospoda Kampensa pa bi še lahko na dolgo in široko pripovedoval o njem. Z ljudmi iz naše vasi se še večkrat razgovarjam o prejšnjih časih in vsak me povedati kaj novega Žef Leirs — živi še sedaj — ne more slišati imena župnika Kampensa, ne da bi takoj pripomnil: »Tako dobrih ljudi ni danes več na svetu...«

Morda je res... jaz ne vem. Nekaj pa vem, gospod župnik, nekaj pa čisto za gotovo vem: če bi bil jaz, recimo, župnik in bi stal na naši prižnici, pa bi, na primer, molil litanije vseh svetnikov, — tedaj mislim, da bi čisto brez skrbi dostavil tam nekje za sv. Bernardom ali sv. Rokom:

»Sveti gospod Kampens... in vem, prav dobro vem, da bi vsi ljudje iz naše fare, slišite, vsi ljudje bi odgovorili:

Prosi za nas.

KONEC.

Najnovejša poročila

Pilotnikov na poti v Jugoslavijo

Sofija, 5. julija. m. Novi sovjetski poslanik v Jugoslaviji Viktor Andrejevič Pilotnikov, ki bi bil moral že konec preteklega meseca priti v Ruščuk, se je zadržal na romunsko-sovjetski meji zaradi dogodkov v Besarabiji. Poslanik Pilotnikov je spremenil svoje potovanje in se vrnil v Odeso, od koder je s sovjetsko ladjo »Savintij« odpotoval v Varno. Prihod Pilotnikova v Varno je bil napovedan za jutri, toda poslanik Pilotnikov je ne napoveda že danes popoldne prispel v Varno z vsem spremstvom.

Tam ga je pozdravil sovjetski konzul Manjikov in oblasti. Z večernim vlakom se je poslanik Pilotnikov takoj odpeljal dalje proti Sofiji. S Pilotnikovim potuje tudi vse osebe sovjetskega poslanstva v Belgradu, ki šteje 12 članov. O svoji nalogi v Jugoslaviji Pilotnikov ni hotel dati nobene izjave. Dejal je samo tole:

»Potujem na otvoritev sovjetskega poslanstva v Belgradu. Za časa svojega delovanja v Jugoslaviji bom imel možnost govoriti več nego sedaj.«

Posledice preokreta v Romuniji

Newyork, 5. julija. m. Radio poroča: Poučeni bukreštanski krogi zatrjujejo, da v sedanjem trenutku Nemčija ne bo sklenila z Romunijo sporazuma o vojaški podpori. Politični krogi pa so prepričani, da bo nova vlada pozneje dobila od Nemčije jamstva za sedanje romunske meje. Eden izmed prvih ukrepov nove romunske vlade je bil, da je odpustila 22 angleških inženirjev in strokovnjakov, ki so bili zaposleni na petrolejskih poljih angleško-romunskih družb »Phoenix Oil Co« in »The British and Romanian Oil Co«. Ta ukrep pa je samo uvod v nadaljne strožje ukrepe, s katerimi bo romunska vlada razveljavila pogodbo o petrolejskih koncesijah s petrolejskimi družbami. Po istem viru je novi sovjetski poslanik, ki še ni izročil svojih poverljivih listin kralju Karolu, neudarno poklican v Moskvo.

Karlova obrambna črta v sovjetski posesti

Moskva, 5. julija. m. Radio poroča: Poveljnik odeskega vojaškega okrožja general Boldin je dal za sovjetsko časopisje izjavo o zadnjih vojaških operacijah v Besarabiji. V izjavi poudarja, da je v Besarabiji vzpostavljen red in mir. Za Karlovo obrambno črto ob Dnjestru, ki je bila zgrajena po vzoru Maginotove črte, pravi general Boldin, da so jo dobili vso v roke Sovjeti, da pa ta obrambna črta še ni bila gotova. Na nekaterih mestih so jo celo pričeli šele graditi.

Priprave za napad na Anglijo

Newyork, 5. julija. m. Radio poroča, da so iz Stockholma prispale novice, da se v krogih nemških okupacijskih čet na Norveškem omenja 9. julij kot dan, ko se bo pričela velika nemška ofenziva proti Angliji. V norveških pristaniščih, predvsem v Bergenu in Stavangeru, je vsidranih več vojnih ladij za prevoz vojske, ki ima posebno važno nalogo v splošnem napadu na Anglijo.

Delovanje angleškega letalstva

London, 5. julija. t. Reuter. Službeno poročilo angleškega letalskega ministrstva se glasi:

Pri napadu na doke v Kielu je protiletalsko topništvo takoj stopilo v dejstvo, vendar so

Odlikovanje koroških borcev

S spomenico na borbe za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije 1918-19 s trakom osnovne rdeče barve so bili odlikovani:

Majorji: Maksimilijan Makovic, Ljudevit Bertok, Lev Gračan, Vrago Slovcevec, Ivo Snur, Vladimir Druinovc, Rudolf Saltz, Božidar Kosar, Romuald Manola, Vilko Vereš, Dušan Mijac, Vladimir Gradnik, Stanislav Balanč, Adolf Tudor, Rajmund Vatovec, Aleksander Mlakar, Stojan Saks, Ladislav Nedved, inž. Jaromir Gregorič, Vilbald Premrov, inž. Janex Benkovič, Edvard Priščič, Ludvik Skuhala, Ivan Bačkor.

Kapetani I. razreda: Janko Hočevnar, Prokop Vidic, Mirko Cerne, Rudolf Marn, Otmaz Sever, Ferdo Tratnik, Avgust Pretnar, Feliks Predan, Ivan Ronko, Karel Bratuž, Anton Meteljek, Peter Schwarz, Franc Pajk, Benedikt Zeilhofer, Slavko Hudales, Viktor Gogala, Josip Bastjančič, Franjo Sunko, Ivan Novak, Oskar Benkovič, Vilko Hren, Milko Cesar, Emil Kečec, Milan Vidič, Vilko Križanec, Erik Lileg, Andrej Kvaternik, Maksimilijan Varl, Jožef Golec, Peter Bakota, František Pavlovič, Janko Polotočnik, Peter Šeruga, Jurij Horvat, Alojz Božič, Pavel Sturm, Mirko Podgornik, inž. vojni kapelnik I. razreda Ljode Smrekar, dalje kapetani I. razreda: Dragotin Tomašič, Josip Stierger, Vilko Kerhin, Janex Zorec, Jožko Rosina, Vilko Schön, Cvetko Kostinčar, Tone Pink, dr. Maks Kovarič, Rudolf Likar, Martin Pajk, Vojteh Knop, Aleksander Lunaček, Ebin Bežek, Ivan Veber, Stojan Jenko, Ivan Bavdek, Rudolf Kramar, Leo Lintner, Viktor Rode, Miroslav Ravter, Robert Rot, Rudolf Adamič, Radoslav Ferjančič, Franjo Haberman, Radovan Mejovšek, dr. Anton Dolar, Dragotin Tribnik, Janko Jarec, Boris Sepetavec, Leopold Sparhakl, Oroslav Zeleznik, Josip Napokoj, Jožef Štrn, Jožef Groznik, Anton Končan, Maksimilijan Presker, Karel Frelih, Drago Česnik, Janko Brišček, Franc Urbas, František Srebot, Ivo Stergar, Ciril Zupan, Ivan Slavec, Srečko Bizjak, Karel Česenj, Stanko Dekleva, Viktor Babnik, Božo Srebra, Ivan Veselko, Avgust Gogala, Jožko Majaron, Branko Lileg, Janko Melave, Josip Rajhman, Peter Stupnikar, Franjo Mordej, Vladislav Arko, Ivan Goršič, Pero Čestnik, France Pečar, Ivo Pertot, Rikard Kotalj, Vladimir Porekar, Stojadin Sajević, Ernest Udovč, Josip Birs, Dušan Rihar, Andrej Likar, Ivan Mak, Anton Gnidovec, Ernest Turk, Rihard Batišič, Ivo Sancin, dr. inž. Ivan Ribarič, Oto Gregorič, Viktor Rajner, Vladimir Šuput, Božidar Pauer, Dušan Podgornik, Vinko Zore, Hugo Beltram, Fran Orožen, Danilo Gorjup, Edo Pičman, Josip Bricek, Leo Mencinger, Vinko Majdič, Kazimir Klimek, Mirko Gorišek, Anton Vovk, Josip Kobi, Ervin Čuval, Anton Kervina, Vladimir Grachovac, Miloš Gnuš, Vladimir Kurelec, Stanko Juzbašič, Albin Fleš, Dragotin Dolšek, Ivan Mrak, Anton Čizman, Franjo Stojan, Zlatko Kemfelja.

Kapetani II. razreda: Jožko Malenčič, Anton Poje, dr. Martin Malnarčič, Alfonz Skok, Janko Zupanec, Milan Peterlin, Ivan Gračnar, Stanislav Zagar, Andrej Flajs, Marcel Zert, Alojzij Furlan, Ivan Pečnik, Jože Vokač, Rudolf Gasperin, Ivo Svetec, Ivan Pibernik, Dragotin Šturm.

Poročniki: Ciril Lazar, Anton Berak, Albin Horvat, Viktor Rabič, Rafael Legiša, Franjo Klovor, Ernest Majer, Jure Konfidenti, Ivan Po-

naša letala za uspešen napad izkoristila oblake. V Hamburgu so bili zažgani dok, blizu dokov pa je bilo zadetih več petrolejskih tankov s težkimi eksplozivnimi in zažigalnimi bombami. Silovita eksplozija je razsvetlila nebo v krogu s premerom več kilometrov. Mnogo bencinskih tankov je bilo poškodovanih v Emmerichu in Osternoru. Napad na Wilhelmshaven je bil ravno tako izvršen z uspehom, čeprav je to oporišče odločno branilo protiletalsko topništvo. Zabeležili smo mnogo zadetkov na več mestih v dokih in rezervoarji petroleja so zleteli v zrak. Zatem so tam nastali mnogi požari. Napad je trajal nad eno uro. Druge formacije bombnikov so napadle tovarne letal v Bremenu in Wenzendorfu. V Wenzendorfu je eno letalo vrglo na tovarno najtežje bombe, nato pa je bila ta tovarna obsuta še z zažigalnimi bombami. Napadi so bili tudi izvršeni na dve letališči blizu otoka Sylta. Tudi tu so imela naši bombniki uspeh.

Komentar k bitki pri Oranu

London, 5. julija. AA. Reuter. Londonski krogi komentirajo dejstvo, da je bilo na britanski strani o priliki pomorskega spopada pri Oranu neznatno število žrtev. V pomorskih krogih pa poudarjajo, da so bile francoske ladje zbrane v majnem pristanišču in da so se znašle pred nalogo, ki jo je bilo nemogoče rešiti. Dvomijo, da bi se bilo francoskim ladjam posrečilo nameriti svoje topove na britansko brodogradnjo.

Visdane, 5. julija. AA. DNB. V zvezi z dogodki v Orani je nemška komisija za premirje izročila francoskemu zastopstvu noto, ki pravi, da je vrhovno poveljstvo nemške oborožene sile pripravljeno začasno odložiti zahtevo po razorožitvi francoskega vojnega brodogradnjo, kar je bilo določeno v členu 8. pogodbe o premirju.

Grof Ciano potuje v Berlin

Berlin, 5. julija. AA. DNB. Na povabilo nemške vlade bo italijanski zunanji minister grof Ciano jutri odpotoval v Berlin, kamor bo prispel v nedeljo. Grof Ciano bo v Nemčiji ostal več dni.

Beg zlata v Ameriko

Washington, 5. julija. AA. Stefani. V juniju so prispeli v USA nove množine zlata v vrednosti ene milijarde 4 milijonov dolarjev. Po tem takem imajo zdaj Združene ameriške države 80% vsega zlata na svetu.

Odkod je ime London

Že stoletja so si učenjaki belili glave z imenom angleške prestolnice. Rimljani so rekali temu mestu »Londinium«. Zdaj so dognali, da izvira ime še iz predrimskih časov, in sicer iz keltske dobe. V kronikah Tacitovih in velikega zemljepisca Ptolemeja se že omenja Londinium ali Londinium kot veliko, cvetoče mesto. Čudno je pa, da London v najstarejših angleških kronikah iz šestega stoletja po Kr. še ni omenjen, a zato opisuje pisec, Gildas Modri, veliko bogastvo trgovskih ladij, ki so se takrat plule po reki Temzi. Skoraj istočasno poroča neki drug zgodovinar iz Južnega Walesa, da je v Angliji 88 mest, med njimi tudi »Caer Londine« (London). Isti kronist poroča, da nekega zmagi Julija Cezarja nad Briti na nekem kraju z imenom Trinovantum v letu 47. po Kr. Krog izvora imena »London« se ovija tudi še pravadna bajka, po kateri naj bi bil Brutus, Enejev potomec, po prerokbi neke boginje prišel na otok z imenom Albion, kjer naj bi ustanovil novo Trojo. Pravijo, da je to mesto Troja pomenilo kas-

Maginotova črta - nesreča Francije

Pet in sedemdeset metrov pod zemljo

Južnoafriški poslanik v Franciji poroča v intervjuju o dogodkih v Pétainovi vladi. Poslanik, ki je kot častnik izšel iz angleške generalštabne šole, se je z generalom Weygandom večkrat razgovarjal v zvezi z izjavo zunanjega ministra Baudoina. Poslanik je izjavil, da je prepričan, da ob izjavi Baudoina ni v Franciji Pétainova vlada niti malo mislila na to, da bi se bila vojska nadaljevala in da se bili že zdavnaj sklenili, da se vdajo. Le maršal Pétain in general Weygand sta verjela resničnosti Baudoinove izjave. V poslednjih dneh nemško-francoskih pogajanj se je Pétainova vlada bavila le še s političnimi vprašanji in ko se je poslanik poslovil od Weyganda, je bil ta povsem duševno strt.

Soglasno z mnogimi visokimi in odličnimi francoskimi vojaškimi osebnostmi pravi omenjeni poslanik, da je bila Maginotova črta - nesreča Francije. Mnogi generalštabni častniki in armadni poveljniki so bili mnenja, da ni moči zavzeti te črte, kjer so bili vsi tako dobro spravljani in so na varnem snovali obrambne načrte. S tem je izginjala napadalnost in tradicionalni podvig francoske armade in je nastalo brezdelje, ki se je preneslo tudi tja, kjer ni bilo nobene Maginotove črte. Le tako se je utegnulo zgoditi, da so že v mirni dobi častniki vojne akademije zavrgli vse načrte, ki so se bavili z mislijo, da se je uspešno braniti le z močno ofenzivno armado.

O Maginotovi črti objavljajo zdaj tudi nemški listi več opisov, ki je iz njih razvidno, da ni čudno, da je taka silovita obrambna naprava zazibala francosko vojaštvo v sanje o nezavzetosti in jih zaveda v brezdelje. Nemški člankar piše o tem utrdbenem pasu Francozov takole:

»Pet in sedemdeset metrov pod Maginotovo črto... Megleno, vlažno jutro se dviga iz lotriških gozdov. Kolona vozil se pelje skozi vas, mimo porušeni mostovi in v gozd, kjer ondi izgine. Ta gozd ima nekaj v sebi. Gozd skriva eno od najmočnejših trdnjav v francoski Maginotovi črti. Na videz ni videti nič drugega kot vrsto neznatnih strelskih postojank in pa nekaj betonskih stebrov. A čim najdeš stezice med žičnimi ovirami in grmičjem, stojiš nenadoma pred težkimi betonskimi skladi, pred množicami oklopnimi stavbami, ki so tu združene v eno od največjih skupin vse Maginotove črte.

Kolona vozil zavije na strelišče. Skupina francoskih častnikov čaka, da izroči črto nemškemu poveljstvu. Kratek razgovor. Pisanje v francoskem in nemškem jeziku se napiše in podpiše. Francoski častniki odvedejo nemške častnike v notranjost utrdbe. Najprej gredo skozi debela jeklena vrata, nato skozi premikalno ploščo v tleh in spet skozi debela jeklena vrata. Nato malo mimo razstreljivih celic, ki so bile določene za to, da bi bil vhod razstreljen, če bi bil sovražnik prodril skozi jeklena vrata.

Proslava 80 letnice Družbe sv. Mohorja

Celje, 5. julija.

Najstarejša in največja centrala našega narodnega občestva in narodnega dela - Družba sv. Mohorja v Celju - je danes proslavila 80 letnico svojega plodonosnega dela med slovenskim narodom. Da je naš narod na tako visoki kulturni stopnji, je v prvi vrsti zasloga Mohorjeve družbe, ki je s svojimi publikacijami in knjigami leto za leto, in tudi v najtežjih časih nudila slovenskemu narodu duševne hrane. Vzgajati slovensko ljudstvo v smislu katoliških prosvetnih načel, skrbeti za njegovo umsko in srčno izobrazbo, to je bila in je vodilna misel pri delu Mohorjeve družbe. Vsi Slovenci smo lahko ponosni nanjo, ponosni na našo pravo ljudsko vseslovensko univerzo, posebno ponosni pa smo lahko Celjani, kjer ima Družba sv. Mohorja od l. 1927 svoj sedež.

80 letnico je proslavila Mohorjeva družba s cerkveno slovesnostjo v Marijini cerkvi. Ob pol 8 zjutraj je opravil sv. mašo opat g. Peter Jurak. Slovenske službe božje so se udeležili okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobeč, predsednik občine gosp. dr. Alojzij Voršič, predstojnik policije g. Uršič, načelnik Ljudske posojilnice g. prof. Čestnik, ravnatelj Mohorjeve tiskarne g. dr. Kotnik, predsednik Ciril-Melodove družbe g. dr. Bavdek, zastopnik gimnazijskega ravnatelja in starešina Slovenske

neje imenovano mesto Trinovantum, kjer je Cezar dosegel svojo zmago. Nasprotnik Julija Cezarja je bil takrat kralj Britov (Angležev) Cassibelanus, ki ga je vrgel s prestola njegov brat Lud. Lud je mesto Trinovantum, ki ga je bil Cezar porušil, spet pozidal in obdal z obzidjem in je temu mestu dal nato ime Kaerlud. Ta Kaerlud, tako poročajo zgodovinarji, je izvor londonskega mesta. Kasneje so vdrl na Angleško Sasi in Angli in so dali mestu ime Lundain ali Londry. O stari bajki krog Ludu, ustanovitelja Londona, pričajo v angleški prestolnici še dandanašnji stara mestna vrata City Ludgate. V prejšnjih časih so nad stariimi vrati stale v vdolbini sohe kralja Luda in njegovih dveh sinov.

Od daleč je slišati tiho tihotno brnenje motorjev, ki oskrbujejo vso napravo z elektriko. Stopimo pred skupino dvigal, zraven so majhna munijska dvigala in na levi je udoben brzi osebni vlak. Pet in sedemdeset metrov globoko se peljemo v zemljo. Spodaj zagledamo omrežje po kilometre dolgih hodnikov, ki jih razsvetljujejo električne luči. Električna železnica z vagoni za moštvo in tovor je pripravljena za odhod.

Francoski častniki nas niso prav nič pobiti ali žalostni vodili okoli, marveč s ponosom. Niso nam predali samo ene oklopne utrdbe, marveč kar skupino utrdb v globini 75 metrov, ki so zvezane s kilometri dolgimi predori, po katerih brzijo električni vlaki z brzino 40 km na uro. Spet in spet je treba prestopati z vlaka na vlak, ki hiti od ene utrdbe do druge. Po tri ali štiri iz teh množičnih betonskih skladov štrlečih jeklenih kupol spada k eni utrdbi. Poglavitna kupola vsebuje dva brzostrelna topa kalibra 10.5 in 13.5. Zraven poglavitne kupole so kupole s strojnicami-dvojčicami in opazovalne kupole, ki iz njih molijo majhni daljnogledi, če bi bilo kdaj treba zapreti opazovalne line, ki pa spet vsebujejo škarjaste daljnogleda.

»Zdaj pa nas odvedite v neposredno strelsko postojanko.«

Nemški prevzemajoči častniki so v začetju Francozov jako dobro poučeni o tehniških podrobnostih. Top v oklepni kupoli neposredno uravnava topničar, ki sedi 10 m globlje kot cev. Od opazovalca dobiva samo navodila za pomerjanje in uravnava nato od spodaj navzgor top, ne da bi videl nasprotnika, ki vanj s topom strelja. O točnosti zadetkov teh topov so pa naši (nemški) vojniki občutili marsikako preizkušnjo.

V poglavitni utrdbi je zmeraj po 400 moč, v stranskih, ki pa niso vse z glavno utrdbo spojene, pa še 250 moč. Poglavitna utrdba vsebuje različne brzostrelne topove, težke dvojčice-strojnice in lahke strojnice. Po hodnikih so še bogata munijska skladišča in številne strojnice.

Mimo osmih utrdb obsega naprava še, prav tako v globini 75 m, velike vojašnice, elektrarno za pogon dvigal, za razsvetljavo, ventilatorje in železnice. V delavnicah opravljajo popravila. Sleherna strojnica in vsak top v kupolah ima spodaj nadomestne dele, ki jih je moč hitreje uporabiti. Različne strelske line so tako urejene, da je moč strojnice naglo odriniti in poriniti brzostrelni top v lino.

Ozračje je navzlic ventilatorjem jako vlažno in zato. Tla so skoraj povsod spolzka, zlasti pa v prostorih za moštvo. Slamnate vreče, odeje, vse je vlažno in mrzlo. Že deset mesecev tiči to moštvo v teh utrdbah. Nobenih nadomestnih čet ni. Kako so se vsi oddahnili, ko so slednjič prišli v sveže ozračje!

Naši (nemški) častniki si strokovno ogledujejo te naprave. Preudarjajo, kako bi jih bili mogli naskočiti in priti vanje? To bi bil jako trd orehek!

dijaške zveze g. prof. Bračko, ravnatelj deklishe meščanske šole g. Cilenšek, zastopnika Muzejskega društva g. dr. Pavel Strmšek in Sedejeve družine g. dr. Gantar, zastopstvo FO s predsednikom gosp. Antonom Vrablom na čelu, zastopniki drugih društev, četa vojaštva in mnogo občinstva. Pri sveti maši je pel na koru pevski zbor uslužbencev Mohorjeve knjigarne in tiskarne pod vodstvom senatorja g. Alojzija Miheliča. Po službi božji so zastopniki oblasti in uradov izrekli čestitke gospodu ravnatelju dr. Kotniku.

Jutri se bodo odpeljali uslužbenci Mohorjeve tiskarne in knjigarne z avtobusi v Obsoletjsko dolino in obiskali vse zanimive kraje tega lepega dela slovenske zemlje. Izletnike bosta vodila ravnatelj g. dr. Kotnik in g. dr. Strmšek.

Maribor Na sezonsko delo v Nemčijo

Maribor, 5. julija.

Kljub vojnim razmeram so stiki Jugoslavije z Nemčijo živahni. Trgovina med obema državama se vrši v kar največjem obsegu, o čemur nam priča tudi živahen tovarni promet, ki se razvija preko mariborske postaje. Sedanje razmere tudi niso odstranile pojave sezonskega delavstva, ki že leta sem odhaja iz naših pasivnih krajev v Nemčijo na sezonsko delo na kmetije po nemški državi.

Skozi Maribor je šlo že več transportov sezonskih delavcev, o čemur smo že poročali. Peti transport je šel skozi Maribor dne 3. julija. Transport je obsegal poseben vlak s 539 delavci in delavkami. Moških je bilo 279, žensk 260. Med delavstvom je bilo tudi mnogo ženske in moške mladine v starosti okoli 12 let. Po veliki večini so ti delavci bili iz čakovskega okraja. Seveda bi bilo čudno, če gotovi elementi ne bi skušali takega transporta izrabiti. Obmejna policija v Mariboru je to dobro vedela in je izvršila strog pregled. Res je odkrila 14 delavcev, ki so se hoteli brez potnega lista ali vsaj z neveljavnim potnim listom prehiteti čez mejo. V seznamu transporta pa je bilo tudi nekaj takih, ki so si premislili iti v Nemčijo in so ostali doma, čeprav so plačali pristojbine za kolektivni potni list.

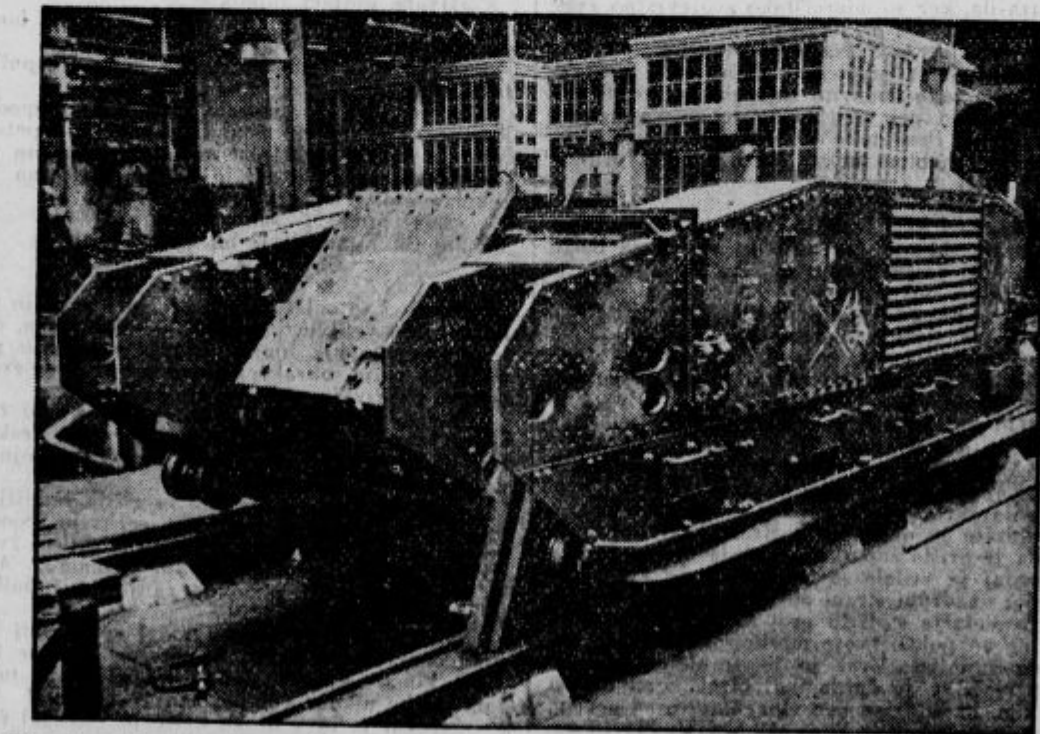
Zadnji transport je šel skozi Maribor 4. julija in je šel 463 oseb, po večini žensk iz okrajev Sobota in Prelog.

Vsega skupaj je doslej šlo skozi Maribor že 6 transportov. Če računamo, da ima transport povprečno 500 ljudi, je doslej preko Maribora šlo v Nemčijo na sezonsko delo okoli 3000 jugoslovanskih poljskih delavcev, ki so še vedno navezani na zaslužek izven mej naše države.

m Kresovi so goreli. V četrtek, na predvečer praznika slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda, so v mariborski bližini in daljni okolici ter zlasti po vrhovih goreli številni kresovi. Lepe narodne manifestacije so organizirala razna kulturna in narodna društva.

m Ponarejen bankovec je zamenjal. K nekemu železniškemu zvičniku, ko se je vračal iz službe, je v bližini koroškega kolodvora pristopil neznanec ter ga prosil, naj mu zamenja 500 dinarski bankovec, katerega da pri potniški blagajni na postaji zaradi pomanjkanja časa ne bi mogel zamenjati. Zvičnik mu je napravil uslugo ter mu bankovec zamenjal v drobšč. Silno je bil zvičnik presenečen, ko so ga zaradi tega bankovca naslednjega dne zaslišali orožniki. Z bankovcem je namreč v neki gostilni plačal račun. Gostilničarka je šele nekaj ur nato spoznala, da je dobila v roke falzifikat. Za to so doznali tudi studenski orožniki in takoj začeli s preiskavo. Ker je prizadeti zvičnik na dobrem glasu, so orožniki mnenja, da je njegov zagovor resničen.

m Občni zbor zadruge »Obrtniški in vajeniški dom« v Mariboru se bo vršil v nedeljo, 7. julija, ob pol desetih predpoldne v gostilni Dermastija na Aleksandrovi cesti.

Slika iz velikanke francoske orožarne Schneider-Creusot, kjer izdelujejo tudi 30 tonske tanke, kar je vse prišlo Nemcem v roke.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtika prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

KINO UNION											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Lepo, zanimivo filmsko delo, ki bo na sporedu v kinu Union v Ljubljani od 12.—16. t. m., 13. Prva številka, 14. Žel. postaja proti Rakeku, 15. Maščoba, 16. Moško ime, 17. Žensko ime, 18. Šiva, veze, 19. Ni mož, 21. Razvrstitev (tujka), 24. Pretirano varčen, 26. Osebnostni zaimek, 28. Pokvarjenec, 30. Preprsta jed, 32. Hrvaška reka, 33. Pamet, 34. Francoska filmska igralka, v glavni vlogi v filmu pod 1. vodoravno.

Navpično: 1. Hoteti, misliti na kaj, 2. Prva številka, 3. Up, 4. Moško ime, 5. Ruska reka, 6. Naplato, 7. Predlog, 8. Velika posoda, 9. Prometno sredstvo, 10. Vzklik, 11. Vrsta gibanja, 12. Rimski pozdrav, 18. Utežna enota, 19. Pri življenju, 20. Raj po veri Starih Slovanov, 21. Vranji glas, 22. Družinski poglavar, 23. Beloglavi jastrebi, 24. Število, 25. Hamsunov roman, 26. Domača priljubljena žival, 27. Del naslova, 29. Osebnostni zaimek, 31. Veznik, 32. Pamet.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

Rešitev nedeljske nagradne križanke:

Vodoravno: 1. Praprotnik (prodajalna motornih in dvokoles v Domžalah, 11. Rina, 12. drevo, 13. tok, 14. žibel, 15. Sava, 18. oko, 19. motor, 21. vsak, 25. uvod, 26. orel, 28. fa, 29. pavola, 30. se. Navpično: 1. prt, 2. Rio, 3. Anka, 4. pa, 5. Reka, 6. odziv, 7. tri, 8. nebo, 9. Irak, 10. kolo, 15. sova, 16. voda, 19. muš, 20. top, 22. sol, 23. ara, 24. kes, 27. le.

Izrebrani nagradniki:

Račič Antonija, Ljubljana-Kodeljevo, Mahničeva ul. 22.
Dimić Fani, Vič, Rožna dolina 7-19.
Golob Franjo, Novi Sad, Bartua Lujka 5.
Sivka Milan, dijak, Ljubljana VII, Verovškova ulica 19.
Dobivalj bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovnjaki oglas 3 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enokolononska, 3 mm visoka polistna vrstica po 1 din. — Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti suamko.

Kam pa kam?

Danes

6. julija zvečer

na raznju pečeni prašički, jagenjčki, perutnina, vse zalito z dobro kapljico

v novi gostilni Kramar
Krakovski nasip 18.

Službe iščejo

Gospodična

ki ima učiteljsko izobrazbo in trgovski tečaj, z znanjem nemškega in francoskega jezika, išče primerno službo. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 9886.

Vajenci

Pečarskega vajenca

sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na naslov: F. Lobe, Slovenj Gradec.

Vajenko

sprejme damska krojačica. V poštev pridejo le iz Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod 9888.

Zdravega učenca

za trgovino, z dovršenimi 4 razredi mešč. šole ali gimnazije, posebno dobrega računarja, sprejem. — Pismene ponudbe na podruž. »Slovenec« v Celju pod »Pridens«. v

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenec«!

Pouk

Privatna šola Josephinum Zagreb, Ilica 35-11. Dva razreda letno, temeljita izobrazba v vsem, zlasti pošteno in vestno delo. Brez razočaranja! Internat. Pisite!

Službodobe

Krajevne zastopnike sposobne in agilne, sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

Pekovski pomočnik

trezen, vsestransko izurjen, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Marljiv« št. 9898. b

Sodarjil!

Nujno potrebujem 50 sodarskih pomočnikov. Stalno delo. Franjo Kralj, Jastrebarsko (b)

Kuharico

zmožno in samostojno — sprejme za takoj kolodvorska restavracija. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobro in stalno mesto« št. 9886.

Kuharica

se sprejme za večje gospodinjstvo in podjetje v hrvatski provinci. Plača dobra, elektrika in vodo — v hiši, mesto stalno. Ponudbe na Marija Peir, Rogaska Slatina, zdraviliški dom »Stirija, soba 29.

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblačil! Presker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana.

Ročni voz

na štiri kolesa, rabljen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9825.

Po toči zvoniti

ali po nakupu se kesati. Je prepozno! Kolesa prvovrstnih znamk nudi po reklamnih cenah trgovina Franc Podobnik, Rudnik — Ljubljana (poleg gasil. doma). Odprto tudi ob nedeljah dopoldne. 1

Razno

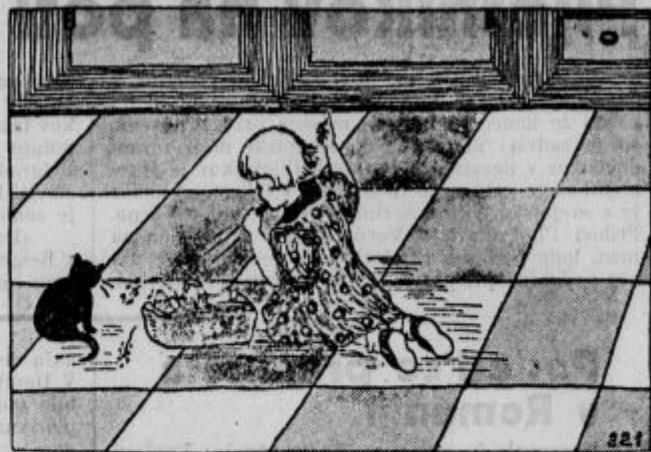
Gumbnice, gumbce, plise, monogrami, entel, ažu, fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

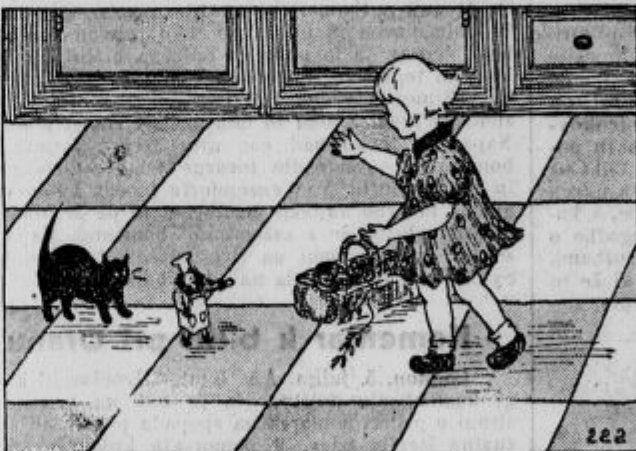
Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(221) A jo že ima. Tako bi rada, da bi glavni kuhar palčkov bil tukaj! S to željo v srcu je zapiskala na piščalko.

(222) In flip! Ze je stal mali možček pri njej. »Ali si me klicala, Ančka?« je rekel. »Sem že tukaj. Kaj bi rada?« »Ah, kako sem vesela,« je vzkliknila Ančka in od veselja poskočila. »Najprej bi bilo dobro, da sneš bonbonček iz Rječeličkove škatlice, ker si tako majhen. Potem bova vsaj enaka.

Posredstva

Hišo, delavnico

in njivo, ob drž. cesti, 5 minut od žel. postaje — prodam na prostovoljni javni dražbi v nedeljo, dne 7. julija. — Ana Čeh, Ponikve pri Trebnjem.

Enostanovanjsko hišo

z malim zemljiščem med drž. cesto in železnico na Rodici 42 pri Domžalah, naprodaj. Pojasnila v hiši. (p)

Stanovanja

ISČEJO:

Trisobno stanovanje

s pritliklami, najraje v vili v šempetrskem predmestju, isčem. Ponudbe v upravo »Slovenec« pod »Reden plačnik« 9902.

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

komfortno, središče mesta, sončno, s kabinetom in vsemi pritliklami — oddam s 1. avgustom. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Komfortno dvosobno« št. 9913.

Objave

Izjava

Izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih naredila moja žena Marija ali kdor koli na moje ime. Grif Rudolf, žel. zvančnik, Galjeveca 98 a.

Insertirajte v »Slovenec«!

Oglaševanje v službenem spisku tvrdk razstavljaljočih na dunajskem sejmu

„Amtliches Ausstellungsverzeichnis der Wiener Messe“

predstavlja neprecenljivo možnost sklepanja novih poslovnih zvez. — Zaradi zvišane naklade in stalnega napredovanja je postal ta katalog nenadomestljiv gospodarski adresar.

Pozivajo se interesi, da se ob prihodnjem jesenskem dunajskem sejmu 1940 koristijo s to izredno reklamno možnostjo in da pravočasno naroče uvrstitev svojega oglasa. — Sprejemanje inseratov se zaključuje sredi julija.

Pobližnja pojasnila daje in oglasna naročila sprejema:

Častni zastopnik dunajskega sejma za banovino Hrvatsko in Dravsko banovino: dir. JOSIP KULHANEK, Zagreb, Ilica 9 — telef. 24-307.

Dotrpela je naša najvse ljubljena mama, gospa

Šušteršič Marija

posesnica

dne 5. julija 1940, ob pol 11. uri, previdena s tolažili svete vere, v visoki starosti 79 let.

Našo drago mamico bomo spremlili na njeni zadnji poti v nedeljo ob treh popoldnih iz rojstne hiše Zapuže št. 9 (17) na pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, dne 5. julija 1940.

Globoko žalujoči: LEOPOLD in LUDVIK, sinova;
HELENA, hči; JANKO in ANICA, vnuka.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

DNE 5. JULIJA 1940 ZJUTRAJ SO UMRILI NAŠA DOBRA MAMA, GOSPA

HELENA PANCE

VDOVA PO STROJEVODJI DRŽ. ŽELEZNIC

POGREB BO V SOBOTO, 6. JULIJA, OB POL ŠESTIH POPOLDNE IZ HIŠE ŽALOSTI LJUBLJANA - GLINCE, TRŽASKA CESTA 70, NA VIŠKO POKOPALIŠČE

LJUBLJANA - VIČ, DNE 5. JULIJA 1940.

ŽALUJOČI OSTALI

Pokojni župnik Kampens

Prišel je večer in prišla je noč, okoli desetih pa je prišel še Fideel čut. Toda, ko je okrog polnoči prišla Rozala pogledat, je trdo spal poleg postelje. Oh, Fideel tudi ni bil več mlad! Spravila ga je v pritličje, spat na župnikovo zofo in ostala sama v sobi.

Tako je torej sedela Rozala to zadnjo tužno noč, štela ure in minute, prebirala jagode svojega rožnega venca. Od časa do časa je res nekoliko zakinkala, zaspala pa le ni. Vsak vzdih in vsak gib gospoda župnika je slišala, mu podala požirek vode, zrahljala vzglavje, pa zopet sedla in molila češčenamarije. Zakaj je prav za prav molila, sama ni vedela. Da bi gospod župnik se ozdravil?... Da bi prišel v nebesa?... Gospod župnik je bil pri koncu, to je dobro videla; in v nebesa bo gotovo prišel, kdo bi potem sploh prišel, če on ne? Vendar je kar molila, ker je to edino, kar človek more storiti v takih trenutkih.

In kar med molitvijo je mislila, dobra stara dušica, na vsa leta, ki jih je preživela v župnišču pri gospodu župniku. Mislija je še na tiste čase, ko je bila v sirotišnici, ko je sužila pri nunah in potem, ko je prišla sem. Ne, ne sme se pritoževati, bila je srečna, zahvaliti mora ljubega Gospoda za vso njegovo dobrotljivost. Mislija je na leta, ko je bil gospod župnik še v polnem cvetu, tako lep in pravi duhovnik, kakršnih je malo najti; in kako jo je včasih mučil radi onega modrega krila, ki je bilo nekoliko preširoko in prekratko in radi tistega pokrivala, ki se ji še sedaj zdi najlepše. Voda to je bilo vse le iz prijateljstva, saj je dobro vedela. In če sedaj gospod župnik umrje, bo zopet ostala čisto sama na svetu, zopet sirota. Njen brat je nekaj let sem leži na pokopališču,

druga sorodstva pa nima. Da bi drugo službo iskala? Ne, to je ne veseli več in tudi prestara je že postala, ne bi se mogla več navaditi novih razmer. Šla bo kam v kako tako ustanovo in za hrano pomagala pri delu... sveta Marija, mati božja, prosí za nas grešnike...

Ura je odbila štiri na cerkvenem stolpu, potem pa še spodaj na hodniku. Rozala se je prestrašila, ker so udarci tako sojevrstno zveneli. Skozi zavese pri oknu je videla prve obrise zgodnjega jutra. Ugasnila je svetilko.

Tedaj je v sivotemni tišini sobe postalo nenadoma tako čudovito tuje, da je Rozali postajalo tesno pri srcu in se je začela ozirati okrog sebe. Prav tako je bilo, kot bi se nekje za njenim hrbtom nekaj čisto naravno priplazilo v sobo.

»Rozala!«
Župnikov glas je bil tako tih in nizek, da se je morala skloniti čez posteljo, da bi ga bolje slišala. Oči je imel zaprte.

»Rozala, nekaj slišim.«

»Res, gospod župnik?... Kaj pa slišite?«

»Ptičke, Rozala... same ptičke.«

»Grem pogledat, gospod župnik.«

Šla je k oknu, privzdignila konček zavese in pogledala ven.

»Gospod župnik, res je... tam čez na strehi sedita dva vrabca.«

»Ampak jaz ne slišim vrabcev, Rozala...«

»Kaj pa slišite, gospod župnik?«

»Slavčke, Rozala... čisto same slavčke...«

Rozala je obšel velik strah, kajti spoznala je, da je prišla župnikova zadnja ura in vedela je, sedaj je vedela za gotovo, da je v sobi še nekdo; na drugi strani postelje njenega dobrega gospodarja stoji in prej se ne bo odstranil, dokler ne položi svoje mrzle roke na srce gospoda župnika. Mrzlo je spreletel in tako brez moči se je čutila, kot otrok pred nečim velikim, ki se dviga nad človekom: pred nečim, ki je iz večnosti, iz Boga samega. Hotela je po-

klicati Fideela, ki je spodaj tako mirno spal, pa ni mogla.

»Rozala...!«

»Da, gospod župnik!«

»Vse vino moraš razdajati siromakom... denarja pa nič ni, Rozala.«

»Vem dobro, gospod župnik.«

»Vse drugo je tvoje, punca.«

»Hvala, gospod župnik.«

»Ves čas si bila zelo dobra zame, to bom povedal ljubemu Gospodu.«

»Tako rada sem vse storila, gospod župnik, tako rada...«

Svoje uho je morala pritisniti gospodu Kampensu skoro na usta, tako tiho je šepetal. Nato je za trenutek ležal mirno, desnica mu je podravala po rjuhi gor in dol in nenadoma je rekel z globokim vzdihom:

»Sami ptički... sami ptički...«

Župnik Kampens je bil mrtev.

Zvonovi se oglašajo čez vas in čez polje in naznanjajo velikim in malim in sploh vsem, da je gospod župnik umrl. Ljudje postajajo po potih na polja, obračajo glave proti glasu zvonov, se odkrivajo, pokrižavajo in molijo.

V svoji delavnici stoji ob strugalni mizi Žef Leirs. Izbral je najlepše in najmočnejše deske, kar jih je imel in sedaj dela krsto za pokojnega gospoda Kampensa.

Nikdar več ga ne bo videl sprehajati se pred cerkvijo in moliti brevir, nič več ne bo videl kimati njegovo lepo belo glavo in tudi sam ne bo nikdar več pel zanj... Ah, ne! Strugal je in v deske krste je vstrugal vso

tugo ljudi iz vasi in vso bolečino in praznoto svojega srca. Strugal je in vstrugal lep majski dan in petje ptičje in glasove otrok in vonj lipovega cvetja, pa tudi žalostni glas zvonov. Strugal je in vstrugal vse modre in prijateljske besede župnika Kampensa, kar si jih je zapomnil in vse spomine na ženitnino na Kani, na svinjake in telečje jasli in predvsem veliko in toplo naklonjenost, ki jo je v svojem srcu imel do župnika Kampensa in, ki je tičala tako trdno v njem, kot železni drogovci v obokih njegove hiše.

Ej... da... glej tisto mokro pegico na belem lesu — solza, ki je kanila. Žef Leirsu iz oči, in še ena, še ena in še ena... svojih lastnih rok ni več videl skozi mokrino svojih oči.

Stružil je in je vstružil še svoje solze v les, iz katerega je delal krsto za ranjkega župnika Kampensa.

Taki so lepi spomini, ki sem jih še ohranil na pokojnega gospoda Kampensa pa bi še lahko na dolgo in široko pripovedoval o njem. Z ljudmi iz naše vasi se še večkrat razgovarjam o prejšnjih časih in vsak ve povedati kaj novega. Žef Leirs — živi še sedaj — ne more slišati imena župnika Kampensa, ne da bi takoj pripomnil: »Tako dobrih ljudi ni danes več na svetu...«

Morda je res... jaz ne vem.

Nekaj pa vem, gospod župnik, nekaj pa čisto za gotovo vem: če bi bil jaz, recimo, župnik in bi stal na naši prižnici, pa bi, na primer, molil litanije vseh svetnikov, — tedaj mislim, da bi čisto brez skrbi dostavil tam nekje za sv. Bernardom ali sv. Rokom:

»Sveti gospod Kampens... in vem, prav dobro vem, da bi vsi ljudje iz naše fare, slišite, vsi ljudje bi odgovorili: Prosi za nas.

KONEC.